ימים ולילות

במורד גבל עתקה

מבט אחרון אל ההר

מעריב מוסף שבועי ★ ב' בשבט תשל"ד ★ 25 בינואר 1974

כל אחד זקוק למקור אנרגיה פרטי משלו.

מקור האנרגיה שלך בעתיד טמון במגוון רחב של תכניות חסכון אשר יסייעו לך להבטיח את עתידך ועתיד בני ביתך.

מטמון 4000 - – מענק מיוחד בגובה 10%.

מטמון 200 – בטוח חיים בגובה הסכום שבדעתך לחסוך.

מטמון ברירה – הכנסה שוטפת פטורה ממס.

תמורה כפולה – בטוח חיים בגובה סכום החסכון.

תכניות אלו צמודות למדד המחירים לצרכן ושומרות על ערך כספך.

בהתאם לתנאים המפורטים לכל תכנית.

בנק הפועלים

המהפכה השקטה.

הפינוי

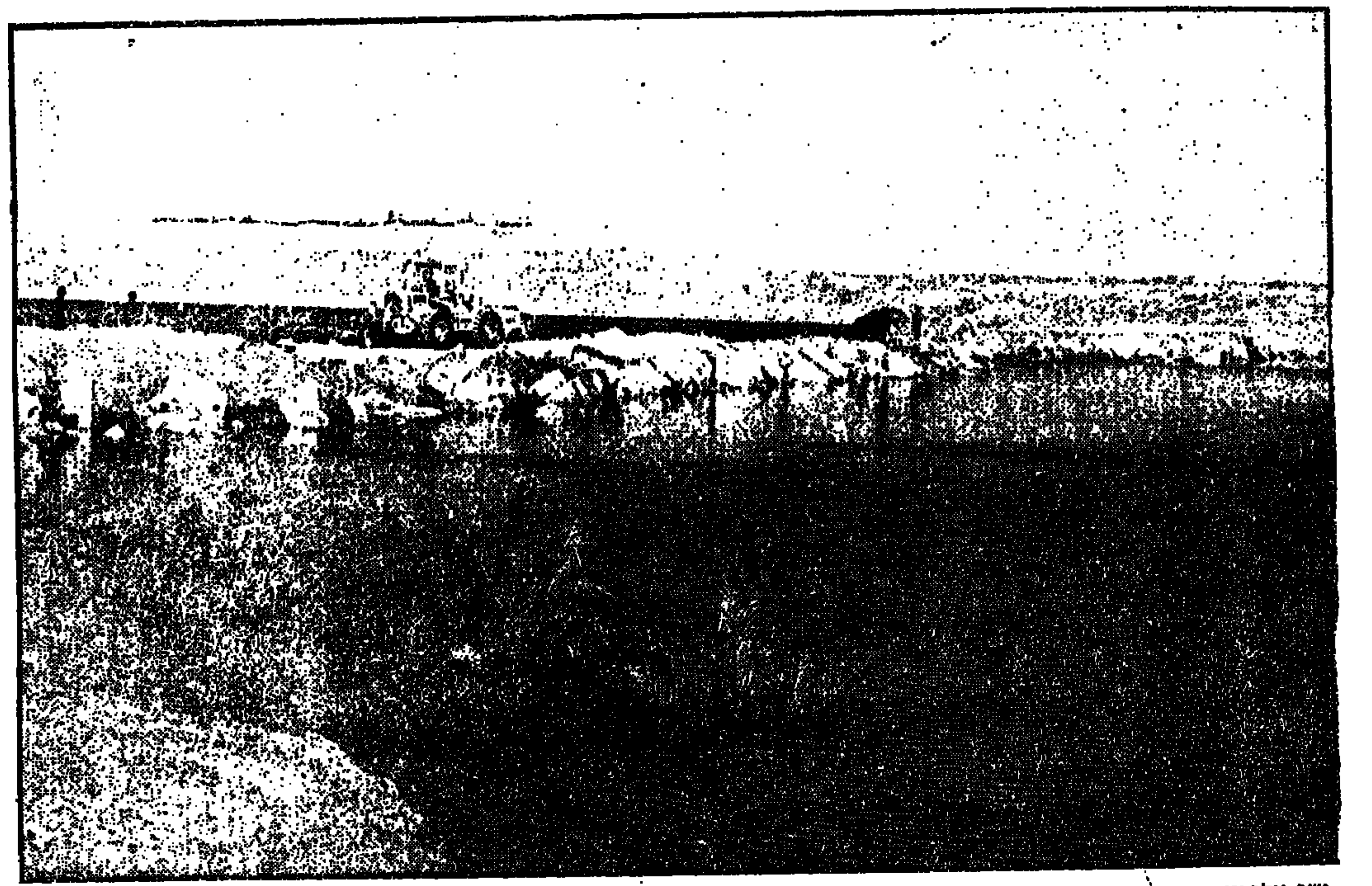

גשר אלברט — הגשר היבשתי על תעלת סואץ שניבנה בידי צה"ל. עתה הוא משמש את שיירות הפינוי הנעות מזרחה — והוילים החוזרים מחופשתם ליחידותיהם במערב

מאת עפרה אליגון

היא לובשת ממשות — המילה „פינוי" ממשות שאינה נעימה לעין, שצובטת את הלב.

רק לפני זמן קצר כשהסתננו לאפריקה האסורה־לנשים והגענו אל התעלה מול הארמיה השלישית, מקום שם היו מעבירים מזון אל הכוח המצרי הנצור ראית מזה סוללה, גאה וגבוהה, מתוחה בקו ישר מול עיניך. במרווחים קצובים פירצות בסוללה ולפניה מישטח חול ואנשים לבושים חאקי דק רועדים ולא רק מקור. אפילו מרחוק יכולת לראות את הבהילות המלווה את הפחד. יום־יום בעת העברת האספקה היו יוצאים חיילים מצרים על דוברת, מגיעים אל הסוללה שבצד המערבי של התעלה עוברים בדיקה קפדנית של איש צה"ל ואיש או"ם עוברים אל „מעגן" סמוך להעמיס מים וקמח וירק, וסוכר וכו', בצד שלנו, כלומר, בארץ גושן. היו מסתדרות שורות ארוכות של משאיות. חיילים ישראלים במלבושים חשובבים שלהם. חיילי או"ם „מגוהצים" שלא שוזפם השמש, וחיילים מצריים שעיניהם מתגלגלות ופניהם רציניות וראשם מורם ועם זאת, שמחה והמולה ויריד שלם. עכשיו שקט. אין מכוניות, אין מזון, אין יריד...

עכשיו, על הסוללה שממול ששום ראש לא העז להציץ ממנה מופיעים ראשים. הרבה ראשים של חיילי הארמיה השלישית. במשקפת השדה ניתן לראות שהם עדיין רועדים אבל רק מקור. עמידתם חשופה לחלוטין, תנועות ידים מופגנות, משחקים, ריצה היתולית, כפות ידים מתקרבות אל הפה הצועק אל מעבר מזה קריאות שונות. תרצה, משמעותן שלום. תרצה — קריאות נצחון.

והפנים אינן שמחות

הבחורים שלנו יודעים לספר על קול־ששון וקול שמחה שבקעו משם בלילה בו נחתם הסכם ההפרדה ובלילות שאחריו. אצלנו — שתיקה.

„אינכם שמחים שזה נגמר, שתשובו מכאן הביתה?" אנחנו שואלים קצין צעיר, סטודנט להיסטוריה באוניברסיטת ירושלים.

הקצין אומר שהוא שמח, ופניו אינן שמחות.

קצין, אחר שלחם בסיני, שהיה בין הבולמים ושיחידתו תשאר, כנראה, גם עתה עוד חודשים רבים בחזית אשר בקו החדש — יצא לראות את ארץ גושן בפעם הראשונה, בטרם יחזירו את הרצועה שכה נאבקנו עליה. עד עכשיו לא היה סיפק בידו לעשות כן. הקו עליו הוא יושב עדיין חם גם בימים אלה. לחרבת כוחות נפש הוא נזקק כדי לא להשיב להתגרויות הרבות מצד הכוחות המצריים היושבים מולו. ומאז הפסקת האש היו ביחידתו נפגעים, פצועים וגם שני הרוגים, ומעבר לגדר, בשטח ההפקר, עדיין עומדים טנקים שרופים וגויות חיילים ישראלים מצויות בתוכם, ולא ניתן לגשת אליהן. אותו איש עשוי ללא חת והוא גיבור מלחמה והוא איש צבא ותיק היודע לגרום לכך שיצייתו לו והיודע לציית לפקודות והוראות שניתנות לו. והוא עומד מול הסוללה שמאחוריה פרושה הארמיה השלישית, ואינו מצליח להסתיר את כאבו ואכזבתו.

„שנים — הוא אומר — בנינו את הביצורים שממול. שנים רבצנו בחולות הם והסתכלנו משם הנה במשקפות. עכשיו נלך מפה ונלך מכאן... עד שלא רואים בעינים ממש — לא מבינים"...

הלוף האחרון במוצב קיסינג'ר

קר ורוח קרה חודרת אפילו מבעד למעילים החמים. הבחורים הצעירים שבמוצב קיסינג'ר במחפורת ליד התעלה, מטגנים על מחבת ופריניוס־עשן פרוסות לוף. בתוך המחפורת ים שם רטוב. והסוללה שבתוכה חפורה „דירת הפאר" של החיילים הנערים בוצית ונתלקלקה. זה לא כיף לשבת שלושה חודשים כעבר שדה. עד שבאו הגשמים עוד איך שהוא ניתן היה להעביר את הזמן במשחק חשש־בש.

המשך

אל התעלה — ובחזרה

מאת אלי לנדאו

לכולם שם, בחזית, ברור כי עוד מעט יארזו את חפציהם על הטנקים ועל הזחלמים יתחילו לנוע מזרחה. ההפרדה, הנסיגה, הפינויים אינם משנים את העובדה כי תעלת המים תיוותר בגבם, מעבר לטווח משקפת.

הפרידה מן התעלה קשה? לרוב האנשים הצעירים העוסקים בקיפול „בתיהם", אהלים, ביתנים שניבנו מארגזי תחמושת, „שפניות", אותן שוחות שניבנו בחופזה, שוחות עשויות מפח גלי ושקי יוטה שנפרשו ממעל, עם ההליכה מזרחה הרגשה כי הם מותירים מאחריהם נתח חיים, שהרי שש שנים ומעלה של שהותם כאן במדבר אינם ענין של מה־בכך.

ביוני 1967 הגיעו רבים מהניצבים עתה במדבר סיני וממערב לתעלה, אל גדת הסואץ. שבועות מעטים לאחר מכן קנתה אחיזתם שם משמעות של ישיבת־קבע. בליל ה־14 ביולי 1967, באחד הלילות החשוכים, ירדו כמה מפקדים אל המאחזים שליד המים, סמוך לדרכים הראשיות המבתרות את המדבר, אותן דרכים המוליכות מן הגידי ומן המיתלה בדרך למצרים. שם נקבע מיקומן של עמדות שהפכו ברבות השנים לרשת מעוזים, לקו של חיים על גדת התעלה. בבוקר ה־15 ביולי החלו משאיות כבדות עמוסות ציוד ומיכליות מים, עושות דרכן בכיוון לעמדות התצפית החפורות. באותם ימים נראתה ישיבת קבע ארוכת טווח במקומות הלה כדבר שלא יקרה לעולם. כאשר ניסה מי מן הלוחמים להשקיע בעמדתו פח גלי מיותר, ננזף על־ידי מפקדו. אך ככל הדברים הנראים מקריים הפכה הנוכחות הישראלית בגדת הסואץ לחלק מהווי החיים של כל מדינת ישראל.

המלחמות שלפני יום הכיפורים

עשרות אלפי משפחות צפו בשנים האחרונות בדריכות אל הנעשה בחזית הזאת. שוחות־השועל החפורות הפכו למעוזים. באותן שעות בהן החלה ההתבססות לאורך התעלה, החלה גם מלחמה הנמשכת עד היום הזה.

שמות כמו „המזח" ועוד מאות שמות קוד רבים שהתחלפו מדי פעם על המפות, נשארו סמלים חקוקים בלבבות בני המשפחה שגדלה והלכה משנה לשנה, ככל שנמשכה הישיבה על המים.

להזכיר היום את המצור בגיזרה הצפונית של התעלה, שהתחולל במאי 1968 על הדרך הצרה המוליכה לאורך ביצת אטינה בואכה פורט פואד, הרי זה כמו להזכיר מלחמה אשר כמעט נשתכחה מן הלב. אך לאותה חבורת לוחמים, שחיתה עם הרוגית בתוך מבוכי הבונקרים בהסגזות מאסיוויות כאשר אין יוצא ואין בא, במלחמה שנמשכה שבועות ארוכים, ישאר אותו מוצב חלק בלתי נשכח מחייהם ומחיי הרבה משפחות שיקיריהן נפלו בחצרות המוצב באחד הקרבות המרים שנערכו בחזית התעלה. ובדומה לזה עוד שורה ארוכה של „מלחמות קטנות" בסימטאות קאנטרה, סיורים לאורך קו המים, התקלויות, מארבים אין־ספור, צליפות ופשיטות, כל אלה שהולידו הווי חיים מיוחד בקרב קבוצה לא־קטנה של צעירים שעשו שנים ארוכות במרחבי סיני הרחק מן הבית — עד יום הכיפורים.

היום מדברים על „קצר" שנוצר בין חזית לעורף מאז תחילת ימי המלחמה. הקצר הזה נולד עוד שנים אחדות קודם לכן. הסיגנון החדש, „התרבות החדשה" שנוצרה בנוף המדברי הזה, במדינה שנתרחבה, אינו ענין חדש. הבחורים שהגיעו בסוף שנות הששים הביתה לחופשה, היו הראשונים שהביאו את הבשורה על ערכים חדשים הנרקמים והולכים בחזית על שפת המים. היו אלה צעירים, שסיימו את שנת לימודיהם, והפכו תוך ימים ספורים ללוחמים מלומדי חיים ומוות אולי יותר מהוריהם, במקומות שבהם היו הם על־פי שיטת „חמיטת החמה" באין די מיטות לצופפן בבונקרים, היו חילוניים מוכנים להצטרף לתפילות חג או לאפשר „מנין" אפילו אם אימת הקדוש־ברוך־הוא לא הרתיעה אותם. דתיים, בני ישיבות, התיחסו בהבנה לשיקולי המצפון של חבריהם שאינם מניחים מדי בוקר תפילין. בני קיבוצים של השומר־הצעיר ובני ישיבת גוש־עציון גילו כבר אז אחווה חדשה.

הבנים — וגם אבותיהם

כך נמשכו מלחמות הסואץ שש שנים ארוכות עד שהתחוללה רעידת האדמה של יום הכיפורים. וכך, ביום הכיפורים הגיעו אל החזית הזאת הבנים, והפעם גם — אבותיהם ועתה מקפלים כולם יחד את בתיהם הארעיים בדרכם מזרחה.

ישבנו השבוע בסופה שהשתוללה בסיני, באוהל שיריעתו נמתחה על־פני שוחה רדודה, לא הרחק מן החווה הסינית. נקודת ציון שקשה להתוותה במדוייק על המפה. ענגה כבדה נמוכה היתה פרושה על־פני השמים. גשם טורדני טופף על האברזין. בחוץ שטפו קילוחי המים על אדמת החרסית.

בחווה הסינית נחים היום תמרורי המלחמה האחרונה שהחלידו בגשם הראשון. מעבר לגדרות, בשטח ההפקר, מוטלות מפלצות מעוותות. במעלה הגבעות הנמוכות נראים טנקים שנעצרו במהלך הסתערותם. לטנקים שמות של אנשים שעדיין נחים בתוכם. קברי ברזל שאיש אינו יכול לגשת אליהם.

אוהל אחד ליד החווה הסינית בחורף, במדבר, במלחמה. הרחק במערב, מעבר לתעלה, באיזור מטעי

(סוף בעמוד 47)

דו־שיח ליד הגדר

מאת ד. גולן

נסע, ראה, שוחח. אלוף אחד במילואים, בכיר שבבכירים, ואף ידוע, עסוק כמה שעסוק. אינו יכול בלי צה"ל. נתפנה וירד לאפריקה.

במבואות איסמעיליה סעד את לבו עם זה ועם זה, טפח על יותר משכם אחת, ליקט אל הציקלון, בהנאה גלויה, ביטויים מגוונים של חיבה מצד חיילים ותיקים וחדשים.

שיגרת.

כבר היו דברים מעולם.

מה הלאה? נוטל אותו מפקד הגיזרה, אף הוא איש מילואים ותיק, ששמו הולך לפניו ועלילותיו רשומות על דפים מפוארים, ומוליכו אל הגדר. סתם גדר, החוצצת בין צה"ל והצבא המצרי, באחד הגבולות המפותלים והמוזרים בעולם.

דקה. שתיים. יש תנועה מן הצד השני. רואים חיילים מצריים, בהססנות מתקרבת חבורה קטנה של מצרים אל הגדר, אל הגבול. שלושה קצינים מצריים, שני חיילים.

אויבים? אויבים, לפי כל הגדרה. אבל השחות הממושכת משני עבריה של גדר, משפיעה כדרך שמשפיעה. משוחחים. אחד משלושת הקצינים המצריים, הצעיר שבהם והבכיר בדרגתו — שותק. מעץ עיניים באלוף, בוחן כל תג. עדיין שותק.

„אתה מפקד גבוה", מפר המצרי את שתיקתו. בחור אינטליגנטי. מן הסתם נקלטו בעיניו אותות הסמכות, שמפיקים פניו של האלוף ואולי קולו הוא שהסגירו.

לא אישר. לא הכחיש. התפתחה שיחה. קצין ישראלי בכיר וקצין מצרי פחות בכיר, משני צידיה של גדר.

○

נפלו מחיצות. המלחמה — פעמים שמרחיקה, פעמים שמקרבת. סיפר המצרי, כי הוא יליד יפו ובעודו תינוק עקרה משפחתו למצרים. לא, אין שמרים עמו זכרונות מיפו ודרכו במצרים צלחות. אינו מבקש לחזור לעיר הולדתו.

„נשבר" לו בקו הפתלתל הזה. יש לו משפחה בקאהיר. הוא מתגעגע. „נעשה שלום" — מציע האלוף. „נעשה" — מסכים הקצין המצרי.

„ויפו?" — מקשה האלוף. „שלכם" — פוטר המצרי בנדיבות.

„וסיני?" „שלנו" — משיב המצרי. „כמה?" — הישראלי. „כולה, כולה. אי־אפשר בלי זה" — מהדהד קולה של הדיפלומאטיה המצרית.

ועוד משוחחים על אבן ועל זינות, על שלום ועל מלחמה, על צבא ועורף. בין כה וכה אין הזמן משתהה ובאה שעת פרידה. זו — לבבית מן הפגישה: לחיצות ידיים, ניפנופים, ברכות.

„התרומה שלי, הצנועה, לתשכנת שלום — מתלוצץ האלוף, שעה שהוא מספר על החוויה הקטנה — השגתי הסכמה על יפו".

○

עוד שבוע. דואר לביתו של האלוף. חברת החשמל. חשבון הטלפון. ידיד מעבר לים. הזמנה לפגישה. וגם מכתב צה"לי שכזה, קל לזהותו. פותח. קודם מחייך. אחר־כך נעצב. מפקד הגיזרה כותב לו: הקצין המצרי שאתו שוחחת נהרג. כך היה: המצרים פתחו בהפגזה. השבנו אש. נהגו של הקצין נפצע. שלא כפי שחשבנו בעבר — חש הקצין לחלצו ממקום פציעתו. חטף פגז ישיר. מחליפו סיפר לנו. בקרוב הבא נפגיש אותך עם המחליף. בחור מעניין. מחכים לך.

נגדי — קראו לקצין המצרי, כתב האלוף אל המפקד הישראלי: סיפורך נגע די ללבי.

אולי ישע, אם יספיק. אולי יפגוש את המחליף. אולי יגיד לו: חבל. אוייב — אוייב נפל — ואיני שמח. הצטערתי. זה פתאום אוייב חדש. אוייב מוכר. אוייב עם זהות. עם קלסתר פנים. עם חיוך.

זה מה שקורה, לפעמים, שהמלחמה האכזרית — מקרבת.

תמונת השער

ג'בל עתאקה, בקרבת העיר סואץ, היה המוצב הגבוה ביותר של צה"ל (875 מטר) במצרים, והוא גם המוצב הראשון שיוחל בפינוין (היום) אתר שצה"ל שלט בו שלושה חודשים. בתמונה: קצין ניצב ליד הדרך שסלל חיל ההנדסה אל פיסגת ההר, במיבצע נועז. (כתבה על הפינוי בעמודים 3—5).

צילום: „ישראל סאן".

הפינוי

(המשך מן העמוד הקודם)

ובשיחה היתוליה ולהשתובב „בהצר". עכשיו מוכרחים להחבא בתוך החור. הבחורים שמחים, מה יש להגיד, שמחים ללכת הביתה. „מטגן הלוף" קורא לחבריו לצאת מן הבור: „בואו, לוף נוסח הילטון!"

„קדימה!" — אומר אחר בחצי לעג — „הזדמנות אחרונה לאכול לוף מטוגן".

„אתה עוד תתגעגע לימים היפים שעשינו כאן. והבטן שלך עוד תאכל כל־כך הרבה לוף... אם תרצה ואם לא תרצה. זה בכלל עוד לא נגמר"...

ציוד כבד דוחף... מזרונים

כשהמכונות הגדולות נעות — רועדת האדמה. טרקטורים ענקיים, דחפורים, מכונות־ענק עם מנופים ארוכים. פל הארץ כמו נתרוקנה מהם, וידוע סיפורם של העוסקים בעבודות עפר, פורצי הדרכים, סוללי הכבישים, בוני הבנינים ומקימי המבנים הטרומיים. ידוע עד מה קשה מנת חלקם של הבונים באין כלים במידה מספקת כדי להתחיל בעבודות פיתוח, כדי להמשיך בעבודות שהוחל בהן. ידוע גם מה יקר ונדיר שרות זה של שימוש בציוד כבד שכבר מישהו מצליח להשיגו. אבל, כשחוצים את התעלה ומגיעים אל ארץ גושן ורואים את השימוש שנעשה בכלים הללו, מוכרחים להודות שבלעדיהם אי אפשר. בלעדיהם אי אפשר היה לפרוץ את הדרך, למתוח גשרים, להבקיע דרכים חדשות לכוחותינו, ואפילו בעלי הכלים מבינים זאת ומוצאים נוחם בעובדה היות הכלים שלהם לתועלת בטחונית.

לא פעם ראיתי קבלן לעבודות עפר נחפש אחרי הכלי שלו, ולאחר שמצאו ב„סוף העולם" ניגש אל הכלי, נותן לו „לטיפה" ומבקש מן החייל הצעיר המפעיל אותו לנהוג בו בדרך ארץ ולהתייחס אליו במידת הרחמים.

עכשיו פוגשים בכלים הללו ופניהם מורחה, בחזרה לארץ־ישראל. והם נושאים עליהם מטען מוזר מאוד לגבי ציוד כבד, הם עמוסים במזרונים וסק"ל.

ציר חיקי

כשלושה חודשים ישבו כוחותינו על ג'אבל עתקה, 875 מטר מעל פני הים. ישבו מרופדים היטב בבגדי החבים כמו בתוך כסתות של הסבתא, ועדיין היה להם קר וזאת בימים החמים שבמדבר. עכשיו משתולל על החר הגבוה הזה קור אימים שפשוט קשה לתארו. הקוטב הצפוני הוא כלב חם אומרים. היו מחליפים אותם מדי פעם, ועד שלא היה בא מסוק לקחתם משם או לשם אין יוצא ואין בא. אין יוצא ואין בא לבקר אצלם אלא בדרך האויר. גם את המים היו מטיסים אליהם. גם את המכוניות, את האוהלים, הנשק והתחמושת... הכל הורד מן השמים.

קיים קשר מתמיד בין חייל ויחידתו. בכל זאת היה יורד לפעמים פחד קטן לשכון בלב. שמא יום אחד יוזזו הכוחות, וישכחו אותם על ההר. היו מתלוצצים כך בינם לבינם. ובכל הלצה יש יותר מגרעין של אמת...

עצם העובדה שאתה יושב על הר שחור וגבוה כשמימינו ומשמאלו ומאחוריו יושבים המצרים, והמשקפת שלהם מלווה אותך ואת תנועותיך ורושמים שם כל תזוזה, מקפיאה את הדם אפילו ביום חמסין. אבל, החיילים שלנו, אפילו הקשוחים שביניהם, הם פייטנים ממש. מתפארים ומתפעלים ממראות הנוף, השקיפות הבהירה, השקט שעל ההר.

ואף כי מעולם לא חשבו לספח את ג'אבל עתקה, חשבו הרבה מה לעשות כדי שהכוח היושב על הפסגה יהיה עמו קשר יבשתי ולא רק קשר עין ומעוף המסוק. ולא חשוב בכמה יעלה הדבר.

והקשר קם והיה. יחיעם, סגן בעל ראש שיבה ועיניים בהירות ופנים שחומות וחיתוך דיבור של בן העמק, קיבל על עצמו את המשימה. וכאשר פגשנו אותו בדרכי מדבר גושן, לא יודעים אם לשמוח ואם להצטער על מצער העזיבה הנע אל הגשרים בכיוון סיני, אמר חיקי: ...ובג'בל עתקה הייתם?"

„איפה ניקח מסוק?"

„מי צריך מסוק. אפשר להגיע במכונית".

מן הכביש מוביל שביל שנכבש זה עתה, והעובר בבקעה זרועה חלוקי אבנים אפורות וגדולות עד שמגיע לרגלי ההר. ומשם עולה ומטפס מעלה מעלה בזוויות חלולות שכמותן טרם ראיתי. דרך בתולית בלובנה. הר שחור פראי ודרך לבנה וצעירה חותכת אותו. היא מעידה, הדרך הזו, על תושיה, על העזה ואפילו על חוצפה, לשנות פני בראשית. חיקי שינה את פני ההר הזועם בעזרת כוח קטן. שנים וחצי טרקטורים, חמישה בחורים, כיתת חבלת, ושתי „זלדות" להבטחה.

„הטרקטוריסטים המבוגרים אמרו, חיקי אתה בכלל משוגע. עם הכלים האלה לעלות בשיפוע כזה חד זה איבוד לדעת. אני לא עולה. ולא הועילו טענות ומענות שאי אפשר לחקיף את ההר ולעלות עליו בשיפועים קטנים כיוון שרק חלק קטן מן ההר בידינו. ואז, מצאתי חייל צעיר שיודע לנהוג בטרקטור. הוא סמך עלי, עלה על הכלי ועשה את המלאכה. ואני — כדי להגביר בי את רגש הבטחון, ושלא יתחיל לפחד מן התהום החזקתי את ידי על הטרקטור והלכתי איתו את כל הדרך, ומעי מתהפכים ממורא".

6.5—7 קילומטר דרך הבקיע „כוח חיקי" לגובה של 875 מטר במשך 21 יום. והיום מתנהלות שם מכונות כבדות ומשאיות וג'יפים, ושוב לא צריך לקיים את הקשר עם הבחורים היושבים על ראש ההר, „העינים של סיני", בדרך האויר. והבחורים היושבים שם למעלה שוב אינם צריכים לפחד שיסוגו וישכחו אותם. אפשר תמיד לרדת מן ההר אפילו אין זה פשוט כל־כך.

השלטים עם שמות המוצבים העליזים נצבעים בצבעים טריים. המחנה מתקפל. מקפלים את החוויות שצברו כאן בימים הארוכים של ישיבה בשמים רואים את תעלות המים המתוקים, את התעלה, את האגם המר ואגם תימסח, את בוסתני המנגו והאבוקדו ושדות התירס ובקתות הבוץ, שמקבלות איזה חן פסטוראלי שאין לתן כשעומדים לידם בשפלה, ורואים את העיר סואץ ואת עדאבייה ואת הספינות התקועות בנמל וצריחי מסגדים ובתי־קברות וציפורים לרוב ומחנות צבא עוד מימי הבריטים ומחנות צבא שלנו ו„ישיבת פאיד" ואת הארמיה השניה והארמיה השלישית ואת כוחותינו עד המיתלה ומעבר מזה עד קצה האופק".

„מה אני אגיד" אומר חיקי החק"ש מן העמק — הוצאנו את הנשמה עד שראינו את הדרך הזאת. כולם אמרו משוגע, המהנדסים המצרים לא עשו פה דרך והם ידעו למה, ואי אפשר, פשוט מאוד. עכשיו כולם באים לראות את הפלא ואני מתפוצץ. אי אפשר לקפל דרך".

„נו טוב, אתה לא אחראי לפוליסי, החליטו להחזיר — מחזירים. לפחות שתיתם לחיים כשגמרתם את הדרך? נתנו לך איזו עליה בדרגה?"

„מה אני צריך דרגה?!"

ג'יפ מתקדם לעברנו, עובר אותנו, נעצר — ומן הג'יפ יוצא ראשו של קצין בעל דרגה גבוהה: „שיכה אותי הרעם. מה אתה עושה פה, חיקי?"

„הנה, זהו. אף אחד לא יודע. אף אחד לא זוכר".

„המצרים יזכרו אותך לטובה"...

מוצב קיסינג'ר — „בואו לאכול את חלוף המטוגן האחרון", קורא חייל לחבריו במחפורת המוצב שממערב לתעלה.

טיל סאם — ארץ גושן זרועה טילי „סאם 2" ו„סאם 3". אבל עתה הם נראים כאנדרטאות ולא כמכונות תופת והשמדה

הר עתאקה — קור אימים שורר על פיסגתו, עד שנסללה הדרך היו החיילים מבודדים, ועתה — זזים...

חיל או"ם — במבואות סואץ ישבו חייל של או"ם וחייל צה"ל ליד מדורה קטנה ברחוב ושתו קפה.

ליד מדורה ברחוב

גשם כבד יורד על העיר עיוורת החלונות. סואץ שוממת יותר מתמיד. מדורת קטנה דולקת וחייל של או"ם וחייל ישראלי יושבים ברחוב והגשם יורד על פניהם, על בגדיהם, נכנס לתוך הקפה.

„רוצה קצת קפה כדי להתחמם", שואל החייל הישראלי ומגיש ספל חום מאוד שהיה פעם עשוי פלאסטיק לבן, ושלושתנו יושבים בגשם.

„מה שמך?" אני שואלת את החייל הישראלי והוא משיב. אבל לא לפרסום. בבית לא יודעים שהוא בסואץ.

„אתה שמח שאתה חוזר הביתה?"

„אני שמח לחזור הביתה ואני עצוב לעזוב בצורה כזאת".

„אתה לא שבע רצון שכבר בא הסוף?"

„אני יושב כאן שלושה חדשים והייתי מוכן לשבת כאן עוד שישה חודשים, עוד שנה... לו הייתי בטוח שנגיע לסוף, לשלום. אני לא מבין מה שקורה".

„לא הסבירו לכם?"

„לא הסבירו. המפקד גימגם משהו, לחצנו אותו אל הקיר, הוא הודה שלא הסבירו גם לו שגם הוא אינו יודע. שאם אומרים שעשו הסכם סימן שזה טוב, שבצבא לא שואלים".

„אתה איש מילואים?"

„בטח".

„במה אתה עוסק?"

„תגידי, עסקתי. עסקתי באדריכלות, סגרתי את המשרד".

באחת המפקדות עוסקים בכינוס החומר לקראת „סגירת החנות", מי מתקפל ראשונה מי יבוא אחרי כן, אפילו מסירים כבר את הכתבות המשעשעות ואת גלרית היפהפיות מן הז'ורנאל ששלחה רעיית הנשיא.

אחד, אורח בעל עין מעריכה שואל מה יהיה עם בתי הזיקוק והציוד ששם? ומה יהיה עם תחנת הרכבת? והמכון הזה שראיתי בדרך, לא תרימו את זה?

„לא מרימים שום דבר. אלה הן ההוראות, לא מחריבים יותר שום דבר, זהו".

„שיגעון — אומר השמאי — הם לא היו נוהגים כך".

מיסדר הטילים

עכשיו כבר מותר לגלות שבמדבר הזה מצויים טילי שילוח לרוב. „סאם 2" ו„סאם 3" ומי יודע עוד איזה מספרים חזקים מצויים שם. אפילו עין ציוולית שאינה מורגלת בציוד בטחוני ושאינה מבדילה מרחוק בין מגדל קידוח למסוק, לומדת להבחין עד מהרה בטילים הענקיים האלה בשטח והם „רוכבים" על משאיות בגאווה שותקת כאילו היו אנדרטאות ולא מכונות תופת והשמדה. מצויים גם בונקרים של כל מיני מפקדות המזכירות סרטי ביון ומתח, ומה שלא טופל בו עד עתה לא נוגעים בו, יש היודעים להסביר מדוע וכיצד נכללו בהסכם הפסקת האש או לא נכללו, ואם יש בהם סכנה ואם אין

בשל ניתוק מרכז הבקרה, אבל אם כך ואם אחרת, מוזר מאוד לראות שדות שלמים עם מסדרי־כבוד של אותם כלי משחית נוראים ופניהם מזרחה.

מראה מעל הגשר

הערב יורד / עלי אופק בוער / רוחות בצמרת הרטיטו..." אנחנו שרים וצמרות העצים שעם רצועת התעלה עונות אמן אחרי השיר. התחלנו את הטיול, כמו רבים אחרים שבאו לראות את ארץ גושן בטרם יחזירו, במצב רוח טוב. אבל בדרך חזרה שרנו רק שירי אבלות, שיירה ארוכה של מכוניות ומכונות נעה מזרחה. פינוי. נעים לבטח על הגשר היבשתי שצמח והיה לעובדה למרות הזעקות. בסמוך רואים את גשר ג'וני וגשר יהודה ועוד גשרים שנבנו תוך פריצה וקורבנות־לרוב, הצבא מתקפל. מן הצפון זורמות מכוניות ומכונות גדולות וריקות שישובו עם האנשים. פינוי. אבל חיילים ממשיכים להגיע מן הצפון. התופשה נגמרת והם חוזרים וזורמים למחנות, למוצבים, לנקודות תצפית מרוחקות. יורדים בצמתים ועומדים ומחכים בסבלנות לטרמפים, הכל כרגיל. להקות גדולות של שחפים חגות נמוך, נוחתות בשורה חזיתית ארוכה, כרושמות קו לבן על קו המים המשחיר.

ב„מועדון" מעבר מזה של התעלה

מצד זה של התעלה. בסיני. רוח קרה שלא ממקומותינו. מתוך דובונים, מתוך מיני סרבלים נפוחים כחולים מציצות עיניים מחייכות. עד שניתן לזהות את המכורבל לפי קול תרועה „אהלאן" עוברות דקות ארוכות. אחר כך נופלים שני ה„דובים" זה בתוך זרועותיו של זה וצוחקים חצי שעה, וצחוקם לא רק נשמע אלא גם נראה לפי הבל הפה החם העומד בקרה.

„מכה לא כתובה, הקור הזה".

„על כן היא לא בסדר. דם — ידענו דם. צפרדע — יש; כנים? — יה־בה־יי; מכת בחורות — אף בחורה לרפואה".

„טמבל — בכורות. בכ"ף".

„אני מבכר בחורות בחית. חה־חה־חה!" בין כה וכה מוזמנים להיכנס ל„מועדון". ובפנים — „פלאויה". יושבים בחורים בחולצות ושרוולים קצרים ו„משתזפים" לחומו של תנור תוצרת בית. חבית ישנה וארובה עשויה מקנה שלל, והמבנה עשוי קרביות קוביות.. ארגזי תחמושת ריקים. ועל הקירות... חרבות חנוף.

„לא התכוננו לביקור של גברת" — מצטדקים החיילים.

יש ביניהם בני עשרים ואחת ובני שלושים ואחת ובני ארבעים ואחת וכל השנים שביניהן. ואחד בן 49, לא רוצה ללכת הביתה, אף פעם... אחד עוסק בעבודות עפר בקנה מידה גדול, ועכשיו הכלים שלו „מטיילים" בגושן... לשני בית־מלאכה לנעלים בקנה־מידה־קטן, שלישי חייט, רביעי — טבעוני. אכן זה לא המקצוע, אבל זו דרך חיים, ומשלח היד אינו חשוב על כן. אחד מורה, ואחד סטודנט למוסיקה, ואחד ימאי, ואחד נהג־דן ואחד מושבניק וכולם שריונאים. ויושבים בקו מאז יום הכיפורים. זאת

(סוף בעמוד 45)

כאשר יחזרו הבחורים הביתה

מאת אלי איל

חכה, חכה", הרים החייל את קולו בלווית תנועת אצבע מאיימת מול המרצה־המסביר־מטעם־המימסד, „אנחנו נחזור בקרוב הביתה ואם לא יקיימו את ההבטחות ולא יממשו את הזכויות אנו נהפוך שולחנות".

הסגנון הבוטה אינו מייצג את נוסח הדברים הנשמעים מפי חיילים המשרתים במילואים כבר יותר ממאה ימים ובקרוב עתידים כמה עשרות אלפים מהם לחזור הביתה.

אבל הטון מייצג הרגשה, חשש, דאגה, אי־ודאות, ותיסכול. האם פרץ החייל־המבטיח־להפוך־שולחנות לדלת פתוחה? — אולי. הלוואי. זהו חייל מילואים שחוזר הביתה בהרגשה כי נתן למדינה מה שביקשה ממנו והוא שמח על כי נפל בחלקו למלא תפקיד חשוב בשעה מכרעת. אך מתגנבת לבו גם המרירות כי לא כולם נשאו בנטל ואפילו היו כאלה שעשו רווחים. „לא איכפת לי להמשיך ולשרת בתנאים האלה עוד כמה חודשים", אמר לי אורי ה. בעל מוסך והמשמש נהג טנק במילואים. „אבל חורה לי שמנהל המוסך השכן שאינו משרת בצבא „גנב" לי כמה פועלים בהעדרי וניצל את היותי בסיני לפתותם לעבוד אצלו ולשתק את העבודה במוסך שלי". אורי ה. אינו מבקש כי הממשלה תתקין חוק נגד פיתוי פועלים לעבור ממקום עבודה אחד לשני. אבל הוא חש כי לא רק שיש כאלה המשרתים במילואים וכאלה שאינם משרתים, אלא שאלה שבעורף אף יודעים להפיק יתרונות לא הוגנים מאי־השוויון בנטל.

רואה החשבון הצעיר, שבין ראש השנה ליום כיפורים סיים את מבצע ריהוט המשרד החדש והכין רשימת פגישות עם לקוחות חדשים, איבד את הקשר עם הלקוחות שלא יכלו לחכות עד לשובו, כדי להסדיר את ענייניהם. הפקיד הצעיר שנטל הלוואה לשיכון כשהוא מתכנן את פרעונה בעבודות נוספות נשאר „תקוע" עם החוב כשכל משאלתו עתה היא להיפטר מינו, לדחות את הכניסה לשיכון בכמה שנים „והעיקר שלא יקחו ריבית על החודשים האלה".

מה זכוויותיה של משפחת אוחיון

גם בעל המשאית מלין כי אמנם לו דחו את פרעון ההלוואה (לרכישת המשאית שגוייסה) אבל היות והמשאית רשומה לא רק על שמו אלא גם על שם אשתו, כחברה, תובעים הנושים את החוב מאשתו וכבר איימו כי יעקלו את הרהיטים.

מאז מלחמת השחרור לא ידעה ישראל מלחמה כה ארוכה כמלחמת יום הכיפורים ואותם עשרות אלפים ואף מאות אלפים המגוייסים חשים אמנם כי הפיצוי היאות להדשים הנמשכים האלה הוא בהיותם קבוצת נבחרת. נימת הקובלנה נבלעת ונשכחת כאשר הם מודעים לכך כי הם — החיילים המגוייסים — בעצם טובים מן האחרים הלא־מגוייסים שבעורף, כך גם צריכה המדינה להתייחס אליהם בשובם הביתה.

הכל מתחיל בחוסר הידיעה הברורה של הזכויות. יעקב וז'קלין אוחיון מן האסבסטונים בירושלים מילאו כמה פעמים טפסים לשיכון ובפעם האחרונה נשלח להם טופס נוסף על־ידי חברת „פרזות". הם קיוו לעבור לדירת שלושה חדרים בשיכון ברחוב שטרן בקרית יובל עוד לפני יום הכיפורים ואפילו עכשו אומרת ז'קלין „אינני מאמינה עוד. כמה זמן עלינו לחכות?" יעקב אוחיון שוחרר לפני שבוע וחזר להיות דוור. הזוג אוחיון אינו יודע בדיוק מה הן זכויותיו. ז'קלין בחודש החמישי להריונה (לזוג ילד בן 6 וחצי וילדה בת 3 וחצי) ועל אף מזגו הנוח של יעקב אוחיון, פלט בכעס כי אם לא יקבל את הדירה המובטחת לו כבר מזמן יניח את התינוק שייוולד ליד משרדי חברת השיכון. ברור שהוא אינו מתכוון לכך והוא אפילו לא „יהפוך שולחנות". אבל אשתו קצה בחיים באסבסטון הרעבש והקטנטן של שלושה על שלושה.

למי יפנו האוחיונים? אותו חייל שאיים כי הוא וחבריו יהפכו שולחנות אם ישיבום ריקם, הסביר היטב את כוונתו: „לא אסכים שיקרה לנו מה שקרה עם העולים וזכויותיהם. רצו עלייה ולא ידעו מי אחראי למה. לא נסכים שפקיד ישתה תה וישלח אותנו לפקיד אחר וזה ישלחנו לפקיד שלישי. אנו רוצים שיהיה מי שיעזור".

לא „תיאום" אלא ביצוע

זוהי אחת הבעיות שהממשלה צריכה לתת דעתה עליה. לחוזרים מן החזית אין סבלנות לנפתולי הביורוקרטיה. הצעה הגיונית ששמעתי מציעה להקים בכל מרכז עירוני או איזורי לשכה בה יהיה ייצוג לכל השרותים הנוגעים לזכויות החייל המשוחרר: שיכון, תעסוקה, חינוך, הכשרת מקצועית. כלומר שהחייל המשוחרר יידע כי במקום זה הוא מעלה את בעיותיו וכאן הוא פותרן. לא עוד „תיאום" בין השירותים, אלא המצאת פתרון מהיר והולם לכל מקרה. ייתכן כי ייעוץ משפטי וייעוץ כספי־בנקאי חייבים עשויים לסייע לחיילים המשוחררים בלשכות אלה. מכל מקום, על המימשל למצוא פתרונות לא שיגרתיים בטיפול בשבים הביתה.

בינתיים, למשל מגשש עדיין צביגור בחיים האזרחיים. הוא נפצע ברמת הגולן וידו השמאלית המרוסקת אמנם אוחתה אבל אינה משמשת אותו. במקצועו הוא טכנאי טלפון ונראה כי לא יוכל לשוב לתפקיד בו עשה עד המלחמה, שכן שתי ידיו דרושות לו במלאכת טכנאות הטלפון. אשתו, נילי, מספרת כי הוא שוחרר בשבוע שעבר מצה"ל ועתה נכונה לו תקופה של חצי שנה כשהוא באחריות משרד הבטחון. אבל מה הן זכויותיו? היא והוא אינם יודעים.

מדוע לא פירסמו זאת מיד?

רב סרן המשרת מעבר לתעלה מספר כי בית המסחר שלו למכשירי כתיבה בבאר שבע שרוי על סף ירידה לטמיון. כאשר בא הביתה לחופש אמרו לו כמה ידידים: איך זה שאתה אינך „מסתדר"? היטב חרה לו שהאחרים שאינם משרתים אף מזלזלים במשרתים כ„לא־יוצלחים שאינם יודעים להסתדר". אבל מה שהכעיסו עד עומק נשמתו היתה העובדה כי הוא קרא ושמע על הלוואות בסך 10,000 ל"י שמקבלים חיילי מילואים עצמאיים למען שמירת עסקיהם. הוא מילא טופס ואז קיבל תשובה כי להלוואה כזו זכאי רק בעל עסק המעסיק פחות מחמישה עובדים ואילו בעסקו עובדים שבעה. לא אמרו לו את זאת כשפירסמו את ההודעה על הסיוע לעצמאיים מגוייסים ורוגזו הוא על מה שלא נאמר ועל חוסר האמינות של האומרים. את החשדנות הזאת המפעמת בלב רבים צריכה הממשלה לעקור, בארגון יעיל ומפורש של העזרה.

חרדה וחששות לקראת השיחרור

בבוא החיילים לחופשה בבית הם רואים את החיפך מיעילות. חיילת מספרת כי בביתה אין גז. משפחתה במצב קשה והיא מעדיפה לחזור למחנה הצבאי בו היא משרתת. „איך יתכן", שאלת, „שהעורף האזרחי אינו מצליח לארגן חלוקת באלוני גאז. באלונים יש ומחלקים אין. האם אי אפשר לפתור את שאלת הובלת הגאז באמצעות שרותי התנדבות?"

סיפורה של „מגילת הזכויות" למשוחררים הוא סיפור נפרד על עיוות ועוול. הממשלה עשתה מלאכתה קלה: היא לא ערכה תכניות חדשות לסיוע לחיילים המשוחררים בשיכון, בתעסוקה ובשרותים אחרים. היא פשוט קבעה כי בתכניות הקיימות בלאו הכי תהיה לחיילים אלה עדיפות בתור. וכך יקרה שבעלי משפחות מרובות ילדים שגוייסו רק לחודשיים יקופחו לעומת רווקים שגוייסו לשלושת חדשים — בקבלת עבודה או בתור לשיכון. אכן, „מגילת הזכויות" שכוונתה היא טובה עלולה להוסיף מרירות בלב כולם.

המשוחח עם חיילים העומדים להשתחרר, או המצפים לשחרורם, מופתע מן החרדה והחשש האופפים את ציפיותיהם. חייל מילואים שהוא פקיד ממשלתי חושש כי מקומו במשרד נתפס זה מכבר על־ידי פקיד שני שלא היה מגוייס. „חבוס ודאי היה מוכרח למצוא מישהו אחר לעבוד איתו והם התרגלו זה לזה", אמר. סטודנט שהפסיק לימודים אומר בלב מר כי יסע לחו"ל ללמוד למען לא יגוייס במלחמה הבאה. כמובן, שהוא מתקן את עצמו כשהוא שומע כי יצוטט — אך מישקע המרירות נותר על מקומו.

ה„קזבלנים" החדשים

בכל השאלה סביב שובם של הבחורים הביתה נשכחת, בינתיים, האכזבה החברתית הצפוייה לאלה שחיו כמה חדשים באחוות־לוחמים. זכורה הסצינה מ„קזבלן", שנאשם בגניבת כסף וקצין המשטרה מתפלא למצוא את חברו מן המלחמה בנסיבות אלה — ומסרב להאמין. מתפרץ כלפיו „קאזה": „היכן היית אתה? כשהייתי במלחמה ידעת ש„קאזה' רץ בראש ואחרי המלחמה לא הזמנת אותי אפילו לשתות קפה בביתך. כשאני בצבא אני ראשון וטוב כדי להציל חברים. אבל בחיים האזרחיים אף אחד אינו זקוק לי, אינו מתעניין בי".

עשרות אלפי קזבלנים יחזרו הביתה — שונים ואחרים מאלה שיצאו למלחמה ביום הכיפורים. חיים הם נושאים בקרבם ציפיות חדשות, גבוהות מבעבר — ויש להם הרגשה מוצדקת כי „מגיע להם". עתה עדיין שרויים הקזבלנים במחיצה אחת עם „היורמים" וה„גולדברגים", שכן אין כמלחמה ליצור אחוות לוחמים כנה ועמוקה. שותפות גורל בחזית עושה את כולם לשווים לחלוטין.

אלא שבשובם הביתה עלולים הם למצוא כי נותרו לבד. ה„יורמים" וה„גולדברגים" הם אנשים טובים, אבל בשובם הביתה יחזרו להתרועע עם חבריהם, דומים להם ברקעם.

וכאן החשש מן האכזבה הכללית תמצא ביטוייה באלימות. הן המלחמה נותנת הותם־היתר לאלימות ומה שעוצר מישהו לעשות לפני המלחמה, אינו עומד עוד בדרכו אחרי המלחמה. כבר ארעו מקרים רבים של גניבות מכוניות בנימוק של „שעשוע ונחות" כשחיילים סברו כי זו דרך מהירה ובטוחה לחזור לבסיס (ולהשאיר את המכונית עזובה קרוב ליעד בסיני).

עכשיו מתחילה בעיית המוראל

למעשה עכשיו מתחילה בעיית המוראל לעמוד על סדר־היום. מוראל, אם לסכם ולתמצת הגדרות שונות של מושג זה, הוא מצב או הרגשה של הזדהות היחיד עם מטרות הכלל. יש שהמוראל מתבטא בסיפוק צרכים חומריים וחברתיים והוא המניע את היחיד; יש שמוראל מתבטא בהרגשת ליכוד לקראת השגת מטרות הנראות חשובות וצודקות; יש שמוראל הוא סך־כל הגורמים בחיי הפרט, המביאים את היחיד להשתתף במרץ וביעילות בפעולת הקבוצה.

דובר בשעתו על שאלת העדיפות בין דגל הבטחון לדגל החברה. זו התקופה להניף את שני הדגלים בבת אחת כשדגל החברה מסייע במישרין לדגל הבטחון. במילים אחרות: דגל החברה הוא סוד המוראל של החוזרים מן המלחמה. בתקופת השיבה הביתה רגישים החוזרים, יותר מבכל תקופה אחרת, שהצדק לא רק ייעשה אלא ייראה היטב.

ספל קפה עם גד יעקבי סגן שר התחבורה

רפ"י עוד לא החליטה כיצד תנהג

מאת דב גולדשטין

מפלגת העבודה היא יחידה מפלג־תית אחת, או קובץ של חטיבות מסולגות? אם תחליט המפלגה ל־לכת לקראת פשרה טריטוריאלית גם ביהודה ובשומרון, האם היא יכולה למ־דוד את כוחה בחמישים ואחד ח"כים? האם משה דיין ינסה במקרה כזה לקחת עמו את שבעת הח"כים של רפ"י לשעבר ול־התחבר עם הליכוד, כדי לנסות למנוע וויתורים על חלקים מארץ־ישראל? ורפ"י עצ־מה — כלום היא יחידה מלוכדת, ב„אש ובמים", כולם אחרי דיין, נתונים בידיו כ־חומר ביד היוצר, או שגם בקרב חבריה צבעים שונים של הקשת?

מעמדו של משה דיין, נמצאו הטוענים, נשתבח מאז המלחמה. אם לסגת — נוח להם ליוני המערך, שמשה דיין יצייר את המסות. שהרי בכך הם מסי־רים מעצמם ומגלגלים על שכמו. ממילא הוא ניצב במרכז הזרקורים. ועוד אומרים: רפ"י היא עתה לשון־המאזניים במפלגת העבודה ובכל החלטה יהיה צורך להביא זאת בחשבון, שאם לא כן עלולה רפ"י לעשות שבת לעצמה.

גד יעקבי, סגן שר התחבורה, יש לו כמה וכמה מעלות: הוא מן המנהיגים הצעירים של רפ"י. הוא הגיע בגיל צעיר, יחסית למקובל בישראל, לעמדת מנהיגות. הוא מן המקורבים ביותר למשה דיין והיחסים ביניהם נשענים על הערכה הדדית עמוקה.

בתפישותיו הפוליטיות — עולמו של יעקבי מרחיק מכל דימוי קיצוני. הוא איש הניתוח המ־תודי. נדבך על נדבך הוא בונה את טיעוניו, מקיפם בחישוקים ומעמיד אותם למבחן הזולת. גם מי שחולקים על צדדים שונים בתפישותיו ובאישיותו, מודים: לבחור יש שכל והראש הזה עובד.

בלי קולקטיוויות רעיונית

— מהי השותפות הזאת של רפ"י? היא בנוייה על קשר של נאמנות אישית? על זכרונות? יש בה, באמת, הנכונות הזאת ללכת אחרי האיש דיין?

לנוה שקרוי רפ"י לשעבר ישנם כמה יסודות משותפים, באשר לתפישות היסוד המדיניות והח־ברתיות, אם כי היא מעולם לא הושתתה על קולקטיוויות רעיונית ועל משמעת סיעתית. להיפך: אחד מקוי האיפיון הבולטים של רפ"י היה פלורא־ליזם ופתיחות, כיד המסורת הטובה של מפא"י הבן־גוריונית. התפישות המשותפות אינן הרמטיות. ב־שאלות המדיניות והבטחוניות הן גורסות אקטיביזם בטחוני וריאליזם מדיני. בתחום המשטר: מעבר הכרחי מבחירות מוסדיות לבחירות אישיות בכל המישורים. בתחום הכלכלי: תיכנון כולל, אולם כלכלה חופשית ופתוחה, המושתתת על הזדמנות שווה לכל. בתחום החברתי: הסדרים ממלכתיים להפחתת הפער החברתי.

אין פירושו של דבר, שבכל אחד מהתחומים ישנה הסכמה כללית, ביחס לכל פרט.

המבנה הסיעתי והחטיבתי של המערך ושל מפלגת העבודה ניוונו את יכולתה של המפלגה להתחדש ופגעו גם ברפ"י לשעבר, כמו בסיעות האחרות. כדי להיכלל בייצוג המפלגתי, הפנימי או החיצוני, מוכרח אדם לחיות היום חבר לשעבר ב־אחת המפלגות, המרכיבות את מפלגת העבודה. אם אין לו תעודת־לידה פוליטית כזאת, הוא נדון לאי־ייצוג, למרות שהוא יכול להיות צעיר בולט ובעל ערך אישי ממדרגה ראשונה — למעט כמה אי־שים, שלידתם הפוליטית היתה בכוונת־פסים והם באו אל החיים הפוליטיים לאחר החבלטות. מעשים והישגים בתחומים אחרים.

רפ"י לא החליטה בעצמה כיצד תנהג במצבים שונים בעתיד, אם תתחייב הכרעה שלא לרוחה, וכל הנאמר ונכתב בתחום זה, אינו אלא ספקו־לאציות. אולם בדרך כלל ניתן לומר, שרפ"י שו־ללת את המבנה החטיבתי במפלגה מכל וכל, רואה סיכוי למצוא בני ברית להשקפותיה בתוך מפלגת העבודה, כפי שהוכח גם בעבר, ומוקיעה את התו־פעה של „בכל זאת מערך", כתופעה אמוראלית, הסותרת תהליכים פוליטיים אלמנטאריים ורוצה ב־אימוץ הזרם המרכזי, שאיפיין את תנועת העבודה בתקופת בן גוריון, בתחומי החוץ והבטחון.

סטייה מן הזרם המרכזי הזה, לכל כיוון, עלולה לגרום להתכווצות הבסיס הציבורי של המערך, וממילא גם לאבדן יכולתו למשול. אני מקווה, כי מפלגת העבודה תערוך בדק־בית יסודי לעצמה בעתיד הקרוב, ותאמץ לעצמה את תפישות היסוד, שהן מן המרכז שמאלה ולא מן השמאל שמאלה. היא צריכה להפוך למפלגה דמוקראטית, פתוחה, שיש בה חופש ויכוח ובחירות פנימיות הוגנות ואסור לה להיות בנוייה על חטיבות וגושים לש־עבר. אם כל זה יקרה — אין נשקפת למפלגה שום סכנה לאחדותה בעתיד.

חלוקה פונקציונאלית של יהודה ושומרון

— כל זה כדבריך לא קרה עד כה. אם זה לא יקרה גם בעתיד, האם אז נשקפת סכנה לאח־דות המפלגה?

אם זה לא יקרה, לא תצליח המפלגה במילוי משימותיה הלאומיות והבסיס שלה יתכווץ.

— נחזור לשאלה הספציפית והאקטואלית: אם המערך יחליט על פשרה טריטוריאלית ביהודה ובשומרון — ובמבנה הנוכחי של המערך על זרמיו זו החלטה צפוייה, ככל הנראה — מה תהיה אז עמדת רפ"י? האם תקבלו את הדין או תפרשו?

איני יודע מה תעשה החטיבה. אין החלטה על כך. אני יכול להגיד לך את העמדה בשאלת הסדר היחסים עם ירדן: מבחינה ריאלית של מצב העניי־נים המדיני, מה שקרוי חלוקה פונקציונא־לית — ולא חלוקה טריטוריאלית — של יהודה ושומרון, יש לו יותר סיכויים, מאשר לכל פתרון אחר. במלים אחרות: שליטה בטחונית של ישראל על רוב השטח ביהודה ושומרון, פרט לשטח, שיש לכלול אותו בגבולותיה של ישראל, על קרבו ו־כרעיו, כמו ירושלים רבתי, ואילו הממשל האזרחי של רוב תושבי השטחים יהיה ירדני ואזרחותם ירדנית. פתרון כזה, שעיקרו פשרה פונקציונאלית ולא פשרה טריטוריאלית, יכול להיות נוח גם לי־ירדן וגם לישראל. אני שמח, שהמערך, ב־14 סעיפי תוכניתו המדינית, שלל הקמת מדינה פלשתינית נפרדת וחייב מדינת ירדנית־פלשתינית אחת בל־בד, ממזרח לישראל. הקונספציה שדיברתי עליה עולה בקנה אחד, עקרונית, עם הנוסחה, שנתגבשה במערך.

עכשיו - „אין לדיין כל סיכוי"

— ואתה מוציא מגדר כל אפשרות הכרח לע־שות פשרה טריטוריאלית, תוך ויתור על חלקים מארץ ישראל המערבית, אם הפשרה הפונקציונאלית לא תתקבל?

לא. יכולה להיות, בלית־ברירה, גם פשרה טריטוריאלית, במסגרתו המובהקת של שלום. אין שום משמעות להפרדת כוחות עם ירדן. כאן — זה או־או: או שלום או המצב הנוכחי. פשרה טריטוריאלית יכולה להיות, כפופה לשני תנאים: הירדן הוא גבול הבטחון של ישראל ויהודה חלק מישראל. על יהודה — אין פשרה טריטוריאלית. כאשר הנחת היסוד היא, כי ירושלים המורחבת, הגדולה, היא חלק מישראל, אין הגיון גיאוגרפי, דמוגרפי וכלכלי לניתוקה של יהודה מישראל. כ־מעין לשון שבין דרום הארץ וירושלים.

אבל, אני חוזר ואומר, כי אני מעדיף פשרה פונקציונאלית ולא פשרה טריטוריאלית. חלוקה כ־זאת יכולה להיות בסיס רחב מאוד להסכמה בממ־שלה ויתכן שבתנאים הקיימים, היא גם תעלה ב־קנה אחד, יותר מכל אלטרנטיווה אחרת. עם תפי־שתה וצרכיה של ירדן עצמה.

— אבל אם גם הפשרה הפונקציונאלית וגם הפשרה הטריטוריאלית, בתנאים שמנית, לא תת־קבל והמערך יהיה מוכן לפשרה מרחיקת־לכת יותר, מה תעשה רפ"י אז? היתכן שתפרשו?

לא נבון, שאדם יצהיר מראש, מה יעשה אם דעתו לא תתקבל, במועד בלתי מוגדר בעתיד. אין עושים התחייבויות כאלה לגבי מצבים, שיתכן ש־יתרחשו בעתיד ויתכן שלא יתרחשו. ישנם, לדעתי, כל הסיכויים, שהעמדה, שתנקוט המפלגה, תהיה די קרובה לדעתנו, כדי שלא נעמוד לפני הצורך להכ־ריע על פרישה. ואם לא — רפ"י עדיין לא הח־ליטה.

— בהתחשב בסיטואציות פוליטיות ומפלגתיות, איך אתה מעריך היום את סיכוייו של משה דיין להגיע לכהונת ראש הממשלה?

עכשיו — אין לו כל סיכוי. גולדה מאיר היא ראש הממשלה ואני מקווה, כי היא תרכיב אותה בהקדם. עתה יותר מאשר אי־פעם, יש צורך דחוף בממשלה יציבה, שתהיה מסוגלת להתמודד עם הנושאים הקשים שלפניה, לא פחות מאשר לפני הפרדת הכוחות עם מצרים. דיין הוא אחד המועמ־דים מטעם המפלגה לראשות הממשלה. גם בעבר קשה היה להעריך את סיכויי המועמדים, לאחר תקופת גולדה. היום — על אחת כמה וכמה: אי־אפשר להעריך בלי שהסיטואציה, שבה תיעשה הב־חירה, תהיה יותר ברורה. מי שינסה לעשות זאת יכול להתברר לו, כי הערכותיו היו מופרכות ובלי בפקועות בטרם קיץ.

הסכנה: התרופפות המתח

— מהן, להערכתך, הסכנות, מלבד סכנת מל־חמה חדשה, שממשלה חדשה תצטרך להתמודד אתן?

דווקא לאחר הפרדת הכוחות נשקפת סכנה של התרופפות המתח הבטחוני, הכלכלי והחברתי, ש־שרר מאז תחילת המלחמה, עלול לפנות את מקומו לאיזור תחושה של: „הנה הגענו כבר אל המנוחה ואל השלום", ולכן שוב אין צורך במשטר חרום כלכלי ובהתאפקות בתביעות השכר ובמניעת רווחים מופרזים ובמשמעת לאומית ואפשר להחזיר את ה־גלגל לאחור ולחיות שוב בעולם של שוטים. המצב הריאלי הוא היפוכו הגמור של הרגשה זאת: לא רק שרוב אנשי המילואים יוסיפו לשרת בצבא. גם לאחר שיחרור הרבבות עם תום מבצע ההפרדה, אלא שהתעשיית הבטחונית והזמנות מערכת הבט־חון מהמשק והצורך בחידוש הבנייה וכהוצאה רבתי של העלייה לארץ, יחייבו משטר כלכלי מובהק של שעת־חרום עוד זמן ארוך. וכל זאת — מלבד הכרעות מדיניות גורליות, שנעמוד בפניהן במלוא חומרתן, עם חידוש ועידת ז'נווה. הממשלה החדשה תצטרך להפיק את הלקחים מהסכם ההפרדה ול־עמוד בתוקף נגד ביצוע הסדרים נוספים, שמתחיי־בת מהם נסיגה, לפני שתיפתח תעלת סואץ ולפני שיוחל בשיקום ערי התעלה שממערבה. הממשלה תצטרך לעמוד על פירוזו של סיני, מלבד הרצועה ממזרח לתעלה, שבה הוסכם, שכוח מצרי מוגבל יחזיק בה ויהיה עליה להאבק על קבלת תמורה מדינית מצרית ממשית, כגון הכרה בישראל, במס־גרת שלב ההסכם הבא. זאת תוכל לעשות רק ממ־שלה, שהרכבה חזק ואמין ושבסיסה הפרלמנטארי יציב.

ממשלת ליכוד לאומי - אז והיום

— ערב ששת הימים היתנה גח"ל את הצטר־פותו לממשלת ליכוד לאומי, במינוי דיין כשר הב־טחון. מדוע לא ראוי הליכוד למידה מקבילה של גמול עתה? מה חוצץ בינך לבין הליכוד, שבגללו אינך יכול למצוא בסיס משותף עם הליכוד? מה פסול בממשלת ליכוד לאומי עתה?

המושג גמול אינו שייך לגוף הנושא. עובדתו של גח"ל בשעתו, שהיתה לה השפעה כלשהי על מינויו של דיין — והיו גם גורמים אחרים, לא פחות משפיעים — נבעה מגישה מדינית־לאומית, שיש לברך עליה ולהביע לה הוקרה. השיקולים העומדים היום לפני המערך, הם בראש וראשונה, האם ממש־לת ליכוד לאומי תוכל להכריע ולנווט את המדי־ניות של ישראל, בדרך הקרובה לתפישת המערך. רוב חברי מוסדות המפלגה סברו, כי על השאלה הזאת יש להשיב בשלילה. נוח לי לשוחח אתך בע־ניין זה, כי אני הבעתי דעה, שאין פסול בהקמת ממשלת חרום לאומית. אבל הוספתי, כי ממשלה כזאת יכולה לקום כפופה לשלושה תנאים: יהיו קוי יסוד מוסכמים; יהיה בממשלה רוב ברור למערך; הגב' מאיר תסכים לממשלה כזאת. דעתי לא היתה מקובלת על רוב החברים במוסדות.

מיבנה חדש לממשלה

— אתה ידוע כמבקר חריף של מבנה הממשלה ושל אופן קבלת הכרעותיה. בספרך, זמן רב לפני המלחמה, התנבאת שלהעדר עבודה שיטתית של הממשלה, יהיו תוצאות חמורות בעתיד. דרשת להקים מייעץ בענייני בטחון וקבעת, כי זה נראה לך גורלי. אלה היו כמעט דברי נבואה...

חרדתי מפני ההתפתחויות ונתתי להן ביטוי. זו בעייה מורכבת ביותר ויש להתייחס אליה בכל כובד־הראש — ועכשיו! קודם־כל מבנה הממשלה. הוא לא השתנה בישראל מאז הקמת המדינה. הסיבות הן רבות, ובעיקר: המבנה הקואליציוני, לא רק הבינמפלגתי. אלא גם הפנים־מפלגתי. סיבה שנייה: אצלנו היתה התמקדות על נושאים לוח־צים, שמעולם לא חסרו לממשלה, והדעת לא התפ־נתה לשאלות המיבנה ושיטות העבודה.

מבנה הממשלה חייב להתחדש, כדי להלום את הצרכים, גם בתחום עיצוב המדיניות וגם בתחום הגשמתה. ממשלת ישראל ומדינת ישראל אינן זקו־קות לשמונה־עשר מיניסטריונים. אנו זקוקים ל־12 או לכל היותר ל־13 משרדים. המשרדים צריכים לקבל אחריות כוללנית יותר, מרוכזת יותר. אתן לך דוגמאות: יש צורך במשרד לרווחה סוציאלית, שיעסוק בנושאי הסעד, הביטוח הלאומי, השלמת הכנסות וכיוצא באלה. כמכלול אחד, באחריותו של שר אחד. יש צורך במשרד לתיכנון ופיתוח סביבתי ואורבאני, שיכלול את כל מערך התיכנון הפיזי, שיכון, ומינהל מקרקעי ישראל. נושא התעשייה והפיתות — זהו נושא אחד, במשרד אחד. הפיצול בין סלילת כבישים בינעירוניים, שזה שייך למשרד העבודה, לבין כבישים עירוניים, שזה שייך למשרד התחבורה, הוא אנאכרוניסטי ומונע טיפול כוללני ומתואם בתחום זה. יש לאחד מחדש את העלייה והקליטה, במסגרת של סמכות אחת, בממשלה או בסוכנות, אבל אין כל טעם לטפל בעלייה בנפרד ובקליטה בנפרד. המשטרה צריכה להיות חלק מ־משרד הפנים או משרד המשפטים. הדואר — חלק ממשרד רחב יותר.

— אז איך יחלקו תיקים לכל השותפים בקוא־ליציה?

הממשלה יכולה להיות מורכבת מ־18 שרים, כאשר חמישה־ששה שרים שותפים לעבודת המטה של הממשלה, או מטפלים „אד־הוק" בפרוייקטים מיוחדים. בלי להיות בעלי תיקים קבועים.

יחידה לייעוץ ולתכנון אסטרטגי

— האם מבנה כזה מבטיח היסכון בהוצאות?

כן, אבל זו אינה מטרתו העיקרית. המטרה הראשית היא גיבוש מדיניות וביצועה, בפחות ביו־רוקראטיה, ביעילות, במהירות, בהצלחה הרבה יותר גדולה.

— מה לפי הצעתך צריך להיות כלול במשרד ראש הממשלה?

(סוף בעמוד 41)

דו־קרב: למלכות, לחיים ולמוות

מאת משה נתן

"דו־קרב" ו„קיסר הקוטב הצפוני", המוצגים בימים אלה בארץ, הם שני פרקים מרתקים נוספים בקולנוע של האלימות, שניהם גזורים ותפורים כסרטי הרפתקה ומתח — מוצח עוצר נשימה לרגעים! — ועם זאת יש בהם יומרה להטעין את הרפתקת המתח במטען פילוסופי ולגבשה למשל על מצבו של האדם.

בשניהם מוצג דו־קרב לחיים ולמוות הלובש ממדים של התנגשות מיתולוגית. דו־קרב זה נעשה סמל לאגרסיה של האדם, לשאיפת ההרס האי־רציונאלית שלו, ליצר ההשמדה והמוות המקנן בו, לשאיפתו להפגין כח ולקנות לעצמו בכח־הזרוע מלכות; ומאידך גיסא למאבקו העיקש והמתמיד לא פחות לגבור על כוחות האופל הקמים להשמידו ולהשאר בכל מחיר בחיים.

לפנינו אם כן, שתי אלגוריות, ה־

נדע גם במשך הדרך הרבה עליו. קוראים לו מאן — שם סתמי (אדם) המרמז על היותו התגלמות ה„אוורימן" האמריקני. אחד מהמוני „הרוב השותק".

כמיליוני אמריקנים הוא קם בבוקר ויוצא למירדף אחר חלקות. כמיליוני אמריקנים הוא שומע את הנישאלים, התחזיות והקוריוזים המטופשים („אני מנגן על בשר... כן בשר בקר... בשר חזיר...") שמשמיעות לו תחנות הרדיו בנסיעתו. כמיליוני אמריקנים הוא מנווט עצבני בג'ונגל התנועה, כדי להספיק להגיע בזמן לעיסקה שלו.

גם ילדיו ואשתו הנראים לרגעים על המסך מטושטשי ייחוד כמותו. הם והוא חיים בתוך עולם טריוויאלי, חנע במסלול של שיגרה, שיכולת היתה להסתיים גם ביום זה, כמדי יום, בשיבתו של מאן הביתה „בזמן וללא בעיות", כפי שמאחלת לו אשתו.

אולם לא זה מה שקורה ב„דו־קרב". כגיבורים של סרטי מתח רבים, מתעורר מאן אל חוף הסיוט. הדבר קורה בהדרגה, מבלי שיחוש בסכנה. עודו נע במכוניתו בדרך המחוחה סוף סוף, משוחרר מן החסכול של הכבישים ה־

הוא אבסורדי במהותו — והאבסורד זוכה לדגש דרמטי בסרט בניגוד שבין דברנותו של מאן לשתיקה המוחלטת של נהג המכלית, המבקש לכלותו.

אני נזכר בהקשר זה במחזה של יונסקו — „הרוצח", סיפורו של רוצח אנונימי, גמד מכוער ומפלצתי, הטובח יום יום את תושביה של שכונה נאה ומסודרת להפליא. הגיבור היונסקאי, בראנז'ה, היוצא ללחום נגדו מדבר — לעצמו ואל הגמד — ללא סוף, מבקש פשר, משמעות להרס והמוות שהוא מביא לעולם. הגמד, לעומת זאת, שותק. אין יודעים מי הוא, אין הסבר למעשיו הנוראים. הוא התגלמות של כח מטאפיזי זדוני הקוצר באדם באכזריות. התגובה היחידה שאפשר להוציא ממנו היא צחקוק ארסי של שמחה לאיד.

ב„דו־קרב" ניבנה המאבק סביב עירון דומה. מאן מדבר אל עצמו ללא

הדבר לשבחו — מקיימת המכלית את מוחשיותה הריאלית כמכלית.

מונטאז'ים חוזרים ונשנים של גליה המתגלגלים, של קרביה החלודים, של עשן המפלט, של אורותיה הגדלקים מונעים את הבמאי מן האפשרות שיעשנה לסמל ערטילאי. ועם זאת הופכת המכלית — אט אט לעינינו — להתגלמות של איזה כוח קיומי אפל, האורב לאדם בצידי הדרך כמו המפלצות בסיפורי המיתולוגיה, כמו זרועו הגמישה והזדונית של המוות.

„גם את דרכי — אם להשתמש בשורות של רחל — דרך מכאוב ודרך עמל, יד ענקים זדונית ובוטחת, יד מתבדחת שמה לאל".

יד ענקים זו אולי היא מימוש סמלי של כל הפוביות המצויות בתוך נפשו של הגיבור, ואולי היא שליחה של איזו השגחה דמונית, הרודפת אחריו ללא ליאות ורחמים — כמו

נהג זה מסתבך מאן במצבים מגוחכים ובטעויות אומללות שבהם נראה הוא עצמו, בעיני השפויים הסובבים אותו, כמטורף.

בידודו מול אויבו מובלט לא רק בעובדה שאיש כאלה שהוא מבקש את עזרתם אינו יכול או אינו רוצה לעזור לו, אלא גם באי היכולת שלו עצמו, להושיט עזרה לאיש. נמלט בדרכים מפני המכלית הרודפת אחריו, הוא עובר ליד מכונית להסעת ילדים שנתקלקלה ונעצרה. לבקשת הנהג הוא מתחיל לדחוף אותה בהיסטריות ומסתבך גם בזה. הילדים, העוקבים אחר מאמציו מבעד לזכוכית, נראים לו כמפלצות קטנות ורשעות, כשם שכל העולם הסובב אותו נראה, מזווית הראיה שלו, רע, עויין ומפלצתי.

יתרה מזאת: בהמשך הדברים מסתבר למאן כי הכוח האפל הרודף אחריו איננו רע בכל מקרה. זהו כוח רע רק לגביו. את האחרים הוא גואל

מאכולת אש. אינך יודע אם הנאקות היוצאות מפיו הם צחוק של חדוות נצחון, או בכי של שחרור, לאחר המאמץ הנורא. הוא מביט בהרס שלרגליו והשאלות פתוחות כשהיו: למה נסחף לעימות? למה קם הכוח האנונימי הזה להשמידו? איזה טעם היה בכל המאבק האבסורדי, המטורף הזה?

על כתר הכוח

„דו־קרב" הוא מאבק על הזכות להתקיים. „קיסר הקוטב הצפוני" (או „אמיצים וקשוחים" כהיקראו בארץ) הוא מאבק על הפגנת דומיננטיות, ועל כתר מלכות. הבמאי הוותיק רוברט אולדריץ' ממקם את סרטו ברקע סוציאלי ובזמן מוגדרים.

השנה היא שנת 1933, שנת המשבר הכלכלי הגדול בארה"ב („המדינה הלכה לעזאזל", אומרת אחת הדמו־

עדיין לא הצליח לנסוע חינם ברכבת המסע שהוא אחראי לה.

שני לורדים־אלופים אלה, שקנו לעצמם שם של בלתי מנוצחים, מתגוששים בקו הרכבת לכל אורך הציר הצפוני. עדים סמויים להתגוששותם מימשים עובדי הרכבת בכל תחנות הציר, והנוודים המובטלים שבצידי המסילות. אלה כאלה מהמרים בפרוטותיהם האחרונות על הזוכה בכתר המנצח, שיומלך בתחנה האחרונה של המסע כקיסר הקוטב הצפוני.

הסרט עובד על גל אחד — גל האלימות. שני האלופים משוסים זה בזה על־ידי הסובבים אותם, ומתגרים איש בכבוד אויבו כשני כלבים צמאי דם השואפים לקרוע זה את זה לגזרים, עם היציאה למסע נעשות ההתגרויות להתנגשויות פיסיות ומשחק הכוח והפרסטיז'ה למשחק דמים.

אולדריץ' מנהל את הסיבובים ביד בוטחת ומעצב אותם כטקסים ברוטא־

איתם למסע מוטלים לצידם מקולפי עור, שבורי מפרקת, קרועים ושותתי דם. ובכל זאת הם ממשיכים, מבלי שאיש יעצר וישאל: לשם מה המרוץ המטורף הזה? לשם מה מסגן הכח? מה הטעם בכתר האלוף. אם הוא עקוב מדם?

תשובה לכל השאלות האלה מוצא אולדריץ' בטבע האדם, שהוא רואה בו יצור אינסטינקטיבי, לא תבונתי, לא הגיוני. אדם זה מונע בדרך כלל על ידי כוחות בלתי רציונאליים ויצרים של תוקפנות, אלימות, תחרות לשמה ואמביציה. הוא מחפש לא את התועלת, אלא את ההגשמה העצמית — והגשמה עצמית בסרט זה פירושה אחד — כוח, שלטון, נצחון על היריב; במילה אחת, טיפוס אל פסגת ההיררכיה — המלכות.

מבטא את השאיפה הזאת למלכות גם „יורש העצר" של „אלף אלף" — הפרחח הצעיר, הטוען בקולניות לכתר

מלחמת דוד וגולית בין משאית ענק לנהג של מכונית קטנה נעשית מאבק מטורף לחיים ולמוות. דייב מאן (דניס וויבר, משמאל) מהרהר אחוז אימה: מיהו הרודף אחריו?

חבלם והצעיר הפראי הטוען לכתר

טכסים ברוטליים של אלימות: „האלופים" המנהלים אותם קמים זה על זה בפטישים ומכושים

משליכות נמרחקים גדולים של מקום, של הווי ושל זמן, אור מסוים על סכסוכים מסגני כוח והתנגשויות שאנו נתונים בהם עד צוואר.

משיגרה לסיוט

„דו־קרב", סרטו הראשון של במאי הטלוויזיה סטיוון ספילברג, מתרחש רובו ככולו על אם הדרך. הדרך בסרט זה, כמו בסרטים קודמים — „וויקאנד" של גודאר, „רומא" של פליני, „המכונית שלי" של טאטי — נעשית במה, או יותר נכון זירת קרב, ל„מבוכה והמהומה הכללית" של הציוויליזציה בת ימינו. מהומה זו איננה מומחשת כאן לעינינו, כפי שהומחשה בסרטים של גודאר ופליני, אבל היא מזמזמת ברקע, במכשיר הרדיו המודיע על כבישים מלאים עד אפס מקום, כלי רכב תקועים, ותנועה סבוכה.

בתוך הסבך מפלס דרכו, רכוב על מכונית אדומה, סוכן נוסע צעיר (דניס וויבר, המוכר מסדרת הטלוויזיה „מקלאוד"). אין אנו יודעים מיהו. ולא

סתומים שקדמו לה, הוא מבחין במכלית ענקית הנגררת אחריו כזחל מפלצתי. כבר במבט ראשון יש במראה המכלית משהו אנונימי מאיים. היא עוברת את המכונית האדומה של מאן וחוסמת את דרכה בתמרונים נפתלים לכל רוחב הכביש.

התמרונים מעוררים במאן את יצר התחרות והרצון להפגין עליונות. שבוי עדיין במושגים ובערכים של חייו מחוץ לסיוט, הוא נענה לתומו לאתגר של המכלית, ומצטרף למשחק־הכוח על הכביש. רק בעיצומה של התחרות, שאליה הוא נסחף בלי משים כמו אל מערבולת, הוא מגלה שהמשחק שאותו הוא משחק איננו משחק של הפגנת יתרון, אלא משחק־מוות.

לרדוף ולהשמיד

המכלית המערימה עליו אינה רוצה להשיג יתרון, או להפגין דומיננטיות, אלא באופן הפשוט והחד משמעי ביותר לרדוף אחריו על מנת להשמיד אותו.

המאבק המתפתח בין מאן למכלית

סוף (המצלמה מתרכזת כל כולה בפניו, בשעה שפס הקול משמיע את המונולוג הפנימי של הרהוריו), מתלבט בשאלות שאין לו תשובה עליהן: מי הוא זה הרודף אותו? האם הוא משוגע? למה בחר דווקא בו? האם אפשר לבוא איתו במגע ולהסדיר את העניין, או שמא צריך לפנות למשטרה?

יד ענקים

ככל שמתרבות השאלות — שאלות שאין ביכולתו לקבל שום מענה עליהן — מתערערת הקרקע של מאן ונשמטת מתחת לרגליו. הוא חש שכל שהיה קיים בחייו ניתק לפתע. כאילו התקלף מאלפי שנות ציוויליזציה ומצא עצמו בג'ונגל, מול דינוזאור קדמון הרוצה לטרוף אותו חיים.

המכלית לעומת זאת — כמו הרוצח של יונסקו — אילמת. לעולם לא נדע מי נוהג בה (אנו רואים רק חלקים של גוף הנהג: מרפק ידו, מגף רגלו); לעולם לא נדע את המוטיבציה שלו, את המשמעות של דורסנותו. עד סוף הסרט — ויאמר

את גיבורי קאפקה — בלי לטרוח להסביר למה היא מעוללת כזאת, ובמה הוא נאשם.

באמרי זאת אינני מתכוון שיובן כאילו יש ב„דו־קרב" משהו מעומק ההגות, מן העושר, המורכבות והמסתורין שאתה מוצא אצל סופרי האקזיסטנציאליזם והאבסורד. „דו־קרב" נשאר בתחום הרדוד למדי של הבידור המותח. אבל הסיטואציה שהוא מעלה היא אקזיסטנציאלית במובהק, ועולמו הוא עולם של סיוט.

הסיוט אופף את מאן, סוגר אותו ומבודדו מן העולם, הממשיך לנוע במסלולו. כגיבור „המטמורפוזיס" של קאפקה הוא כאילו מסולק מן העולם הרגיל ומודחק לפלאנטה אחרת, המתנהלת לפי הגיון שטני משלה.

עולם עויין

העולם הנוהג כמנהגו חדל להבין את האדם הנתון בסיוט, כשם שזה חדל להבין אותו. הוא רואה בו רק פנים אטומות, עוינות, שונאות — כולם בצלם פניו הבלתי נראות של הנהג האנונימי שאותו הוא מחפש בכל מקום, בחיפושיו הבהלתיים אחר

ממצוקתם — אותו, ורק אותו, הוא רוצה להשמיד. אפשר לומר על כל זה מה שאמר פסקל על האלהים: „לא תבין דבר במעשיו, אם לא תביא בחשבון את העיקרון שהוא רוצה לסנוור את האחדים ולהאיר את האחרים".

מתח מסחרר

מחצית השעה האחרונה של „דו־קרב" היא טור דה־פורס. באמצעים קולנועיים צנועים למדי, כמעט ללא מילת דיאלוג, יוצר ספילברג בחיתוך מסחרר מתח עוצר נשימה. מאן ומכוניתו האדומה הקטנה יוצאים נגד המכלית הענקית למלחמת דוד בגולית. הם מדלגים על ההרים, מזדחלים על הגבעות ומעלים את העימות — סיבוב אחר סיבוב — לשיא מותח עוד יותר מקודמו. בסופו של דבר מנצח בדו־קרב לא הכוח החזק והמגושם יותר, שמטרתו להשמיד, אלא זה שעורמתו, תושייתו ורצון־החיים שלו היו עדיפים.

אולם הסוף עגום בין כח וכח: מאן יושב על שפת התהום שממנו נחלץ בנס, ומולו מכוניות הקרב שהיו ל־

יות בסרט); שנת שבה המוני גברים חסרי בית נעו ברחבי המדינה, בחיפוש נואש אחר עבודה.

אבל הרקע הסוציאלי ההיסטורי איננו יותר מאשר רקע. בקידמת המסך נערכת התגוששות כמעט אבסטרקטית שאין לה שום מוטיבציה סוציאלית. זהו, כאמור, דו־קרב טהור על כוח. הוא מתנהל על ידי אנשים המחפשים, כמאמר סטרינדברג, את חדוות הקיום באכזריים ובנוקשים שבמאבקים.

הג'ונגל בסרט של אולדריץ' איננו ג'ונגל הערים, אלא ג'ונגל תחנות הרכבת; והמאבק הוא בין הנוודים המורמרים, שבחיפושיהם אחר עבודה ברחבי המדינה התגנבו לקרונות הרכבת, לבין עובדי הרכבת שנעשו לאויביהם בנפש, במונעם מהם את העליה לרכבות.

גל האלימות

מאבק זה מתמקד בסרט בדו־קרב, שבין שני גברים קשוחים ועקשים: „אלף־אלף" (ל. מרווין), הנווד ששום אדם לא הצליח להורידו מרכבת; ו„חבלם" (ארנס בורגנין) ששום נווד

ליים של אלימות לשם אלימות. סיבוב רודף סיבוב, מכה רודפת מכה, המצאה אכזרית אחת תוספת המצאה אכזרית קודמת — והרכבת דוהרת במהירות כמו הסרט, בלי להותיר הרבה אתנחתות למחשבה.

מרוץ מטורף

ובכל זאת „קיסר הקוטב הצפוני" מעורר מחשבות, בהיותו משל — גס, פרימיטיבי משהו, אך רב חיוניות ומרץ — למה שניטשה הגדירו כ„השאיפה לכוח". שאיפה זו, המוצגת בסרט כתכונה עיקרית בטבע האדם נחשפת בכל מערומיה דווקא משום שגיבוריו הם אנשים פרימיטיביים שלמדו „באולפן המלחמה של החיים", כמאמר ניטשה, „שמה שאיננו מחסל אותך — מחסן אותך".

„קיסר הקוטב הצפוני" מתנהל — כמו „דו קרב" — סיבובים סיבובים. מדי סיבוב נעשית ההתמודדות רצחנית יותר, אבסורדית יותר, מטורפת יותר. ה„מלכים" המנהלים אותו קמים זה על זה בפטישים, מכושים ושרשרות ברזל. הם פוצעים זה את זה שוברים איש את עצמות אויבו. כל אלה שיצאו

האליפות:

„אערוך מצעד — הוא אומר נפוח כתרנגול — ואהיה האישיות החשובה ביותר בסביבה — נווד מלכותי, קיסר הקוטב הצפוני! על ימין ועל שמאל אחתוך בתערי, אתקע את אגרופי לתוך אלפי פרצופים, כל כך עייפים יהיו שיכנעו לי. ואז כולם ידברו עלי, יכירו אותי בכל מחנות הנוודים, אחזיק את הקלפים הכי טובים, אהיה הבוס הגדול, שום דבר לא יהיה טוב מדי בשבילי. יהיו הרבה ראשים שבורים".

„קיסר הקוטב הצפוני" הוא סרט פשוט, שלא לומר פשטני. אין בו דקויות ואין הוא עוסק בדקויות. זהו משל אלים וברוטאלי המציג את העולם כג'ונגל דארוויניסטי שבו החזק דורס את החלש ממנו — והחזק מכל קונה את הבכורה בהפגנת כוחו.

והרכבת העמוסה פצועים ומתים — קורבנות הסיבוב הקודם — מוסיפה לדהור עם המלך אל הסיבוב הבא, אל ההכרעה הבאה, אל ההתמודדות הבאה על כתר המלכות.

״שותפי גורל לדנובה״ ... ולבעיה הפלשתינאית

תוקפנות אימפריאליסטית בימי הביניים
עם זר, קטן וחצוף — „סרטן בגופה של האומה הסלאבית הגדולה״

מאת
קריאל גרדוש
(דוש)

במחרות העולמית על השקר הגדול הושג זה לא כבר שיא אבסולוטי, לאמור: „המפעל הציוני־הישראלי אינו אלא נאציזם״. אולם עצם נמדי החשמצה עושים אותה למסורבלת ובלתי־יעילה. רוב האנושות הנאורה מעדיף — כך אנו מקווים בתמימותנו — עלילות קטנות יותר, פחות גסות.

כמו למשל „הקשר הצלבני״.

מי המציא אותו? פרופסור בריטי משתעשע, תעמלן ערבי מוכשר או פובליציסט יהודי שופע רעיונות? אין זה חשוב. העיקר שהוא נקלט היטב בקרקע הפורה של קונפליקט ישראל־ערב. מדובר בהקבלה היסטורית משמעותית בין כיבוש ארץ־ישראל על־ידי הצלבנים לפני כ־900 שנה ובין שיבת ציון בימינו.

בשני המקרים — נטען — ניסה „אלמנט זר״, לחדור בכוח הזרוע ו־מתוך דחפים אידאיים לשטחה של ארץ הקודש, ולהכות בה שורשי קבע.

מפעל האבירים מאירופה נכשל ב־מרוצת הזמן, למרות הצלחותיו הראשונות. הצלבנים נפלטו מפלשתינה המוסלמית. וזה יהיה — או יכול להיות — גורלם של יהודים שפלשו לאדמה לא להם, התיישבו בה והקימו בה מדינה.

הבלטת ה„דמיון״ בין שתי הפרשות באה לידי ביטוי כאזהרה וכאיום ב־גוונים שונים של עוינות או „דאגה אוהדת״ לציונות. הציבור הכללי ב־ארץ ומחוצה לה, המתרשם מטיעון מדעי כביכול, מ„חוקים״ היסטוריים, קולט אותו בסיפוק או בחרדה, כל אחד לפי השקפותיו הבסיסיות לגבי הקונפליקט.

לא כן ההיסטוריון המלומד ואף החובב. הוא חייב לדעת שעיסוק ב־הקבלות ובתקדימים אינו הרבה יותר מאשר תרגיל אינטלקטואלי משעשע. ראשית, מפני שהדמיון בין המשל והנמשל תמיד רופף. על כל פרט זהה בין שתי פרשיות היסטוריות מקבילות, אפשר למצוא בנקל פרט לא פחות חשוב, המבליט שוני מהותי.

שנית, אין סוף להקבלות אפשריות מכל הסוגים. תולדות העמים מלאות כרימון סיפורי פלישה, חדירה, כיבוש והתיישבות; סיכסוכים טריטוריאליים קצרים וממושכים. הקונה בשוק גדוש סחורות זה יכול לבחור כאוות נפשו ולפי צרכיו בפרשה אמיתית „עצובה״, שנגמרה בסילוק ובגירוש, או בסיפור עם „הפי־אנד״ של הצלחה והתבצרות קבע.

מי שאוהב את הדנים, למשל, יצטער בהיוודע לו שהם גורשו על־ידי הסקסונים מאנגליה במאה ה־11, (כי השאירם שם שמות של ישובים „ספורטיביים״ אחדים בלבד. כמו דונקי ודארבי). אכן, אבל „להתחיל״ עם הסקסונים! וראו, כעבור זמן קצר לאחר מכן פלשו לאי הבריטי אבירים נורמנדיים בהצלחה רבה ונשארו שם מאז ועד היום.

הספרדים סולקו מהולנד בבושת־פנים, אך קומץ קטן מהם השתלטו לצמיתות על היבשת אמריקה. תולדות הערבים אינן חסרות דוגמאות משני הסוגים. שליטתם על ספרד היתה אומנם ממושכת, אך הסתיימה בנסיגה. לעומת זאת עלה בידם ל„התלבש״ סופית על כל ארצות צפון אפריקה. לרבות מצרים.

בכל הסיפורים הללו אפשר למצוא פרטים רבים זהים עם הפרשה הציונית שלנו, על מה מעידות המסקנות „הנובעות מהן״, כאשר הן סותרות זו את זו? על דבר אחד בלבד; הירהורי ליבו של המצטט, המסתתר מאחורי „אובייקטיביות מדעית״. אכן, יש להכיר בהקבלה היסטורית סלקטיבית כבנשק תעמולה, חד ויעיל, אך גם כבחרב־פיפיות.

מה מוזר שתכונה אחרונה זו אינה מתגלה בציבור הישראלי. מוזר, אם כי לא מפתיע. עובדה מדאיגה היא, שכושר ההגנה העצמית שלנו בשטח הרעיוני הולך ונחלש, עד כדי שיתוק כמעט מוחלט. דוגמה קלאסית לכך היא יעילותו האנטי־ישראלית של סיפור גורל הצלבנים. היא התגנבה לספרותנו הצעירה, כאמה ללא עירעור, עושה חיל בפובליציסטיקה, תופסת חלק נכבד בפעילות הרעיונית הערבית, מתקבלת בכובד־ראש בחוגי האינטליגנציה בארצות חוץ.

מה מונע בעד אנשי הרוח שלנו לגלות את חולשות התקדים או להציב מולו הקבלות היסטוריות מסוג אחר? עד שמחדל חמור זה יובא לידי חקירה יסודית. הרשו־נא לי, היסטוריון חובב־לעת־מצוא, לתרום משהו למילוי החסר. אגלגל להשכלת הקורא פרשה היסטורית מחיי עם שתולדותיו אינן ידועות בציבוריותנו פרט לעדת הישראלים ממוצא הונגרי. הסיפור, לפי עניות דעתי, „משמעותי״ לגבי עברה ועתידה של מדינת היהודים בערך באותה מידה כמו הפרשה הצלבנית. חסרונו המדעי היחיד שהוא „מעודד״ ושומו שמיים! — עשוי להרים את המורל.

●

בני העם המדיארי הגיבור, צאצאי ההונים הנוראים של אטילה — כך לימדו אותנו בבתי־הספר — באו מאסיה ופלשו לאיזור הדנובה בסוף המאה התשיעית, לא היתה זו אומה הומוגנית. עם שבעת השבטים „המייסדים״ נמנו, למשל, בני העם הכאזארי. עובדה זו הודגשה תמיד בגאווה גדולה על־ידי פטריוטים הונגריים בני דת־משה, שכן, כידוע, לפי עדותו של רבי יהודה הלוי, הכאזארים ...התגיירו.

אכן, יש לשער שחלק מן הכובשים ההונגריים היו — פשוטו כמשמעו — יהודים! פרט משעשע זה נוסף לשמו התנ״כי, כביכול, של מנהיג הפולשים; ערפד, מחזק במידה ניכרת את טענתנו שה„קשר ההונגרי״ רלוונטי.

ובכן, כנומיה חסרת שורשים זו (המדיארים נעו ונדו קודם לכן) חדרה דרך הרי הקרפאטים אל אגן הדנובה, החלה להתיישב בו ולגרש משם את תושביו הלגיטימיים. תוקפנות אימפריאליסטית זו השתמשה בכל האמצעים — לא רק בכוח־הזרוע אלא גם בקניית אדמות במירמה.

בתקופה ההיא התגורר באיזור עם גדול — הסלאווים — אשר שטח מחייתם השתרע מהים הבאלטי ועד חופי הים האדריאטי. לתוך גוש אחני עצום זה תקע טריז עמוק הפולש ההונגרי; קטן במספר, זר בתרבותו, תוקפן האופיו. הפרשנים של הימים ההם לא ניבאו אריכות ימים לכיבוש. עניין של זמן — טענו וקורבן האנרכיה יתאושש, וכזכותו הלגיטימית כמו כתורף בישאביו האדירים. יפלוט מקרבו את הפולש הזר.

מה עוד, שהמדיארים החצופים. שכורי הנצחון, הצליחו להסתכסך עם המעצמה הגדולה והמודרנית של הה־תקופה, הקיסרות הגרמנית. היה זה כנראה משגה מדיני חמור. הסיירות ההונגריות שהגיעו עד לב אירופה המערבית, נהדפו על־ידי כוחות ה־קיסר. אכן, נסיגה, אך לא טוטאלית.

המדיארים חזרו אל תוך גבולות בטוחים בצל הקרפאטים. הטריז ה־טריטוריאלי החדש אילץ את הסלאווים להתפלג לצמיתות, לצפוניים (צ׳כים, פולנים) ולדרומיים (קרואטים, סרבים). נוצרה מציאות חדשה, וכעבור 50—60 שנה אחר הכיבוש לא חלם איש באירופה שההונגרים יחזרו לאסיה.

אין פירוש הדבר שתהליך ההשלמה עם העובדות הסתיים. הוא נמשך עד היום, אלף שנים ויותר לאחר מעשה! שכן, הפולש הזר לא השתלב במרחב הסלאווי. הוא שמר על יחודו הלאומי ועל שפתו המיוחדת במינה (אגב, ההבדל בין שפת המדיארים ולשונות האזור גדול הרבה יותר מאשר ההבדל בין עברית לערבית).

ההונגרים אמנם קיבלו על עצמם את הדת הנוצרית, אך בנוסח שונה מזה של שכניהם. הם קאתולים ו־פרוטסטנטים בים האורתודוקסיה ו־בעלי נטיות „מערביות״ באזור שנתשב לאירופה המזרחית. השוני הבולט בין הפולשים לשעבר והסביבה העוינת, גרם מתיחות מתמדת בין העמים המוסתים, לפי מיטב המסורת, על־ידי המעצמות הגדולות היריבות, שאליהן הצטרפה, למשך כמה מאות שנים, הקיסרות העותומנית.

אכן מחות השלום באזור הדנובה היתה ונשארה מפוקפקת למדי. גבולותיה של הונגריה התרחבו והצטמצמו במשך הדורות, מחמת מלחמות דמים, והעויינות והחשדנות בינה לבין שכנותיה שרירה וקיימת עד ימינו אלה.

תמונה עגומה, לא כן? אך היא מעודדת למדי, בהתחשב עם העובדה שב־950 השנים האחרונות חדלו קרבנות התוקפנות ההונגרית להשתעשע ברעיונות של סילוק והשמדה. הברירה „ההכרחית״ של „שילוב או חיסול״, נשמעת מגוחכת לחלוטין אף באוזני האויבים המושבעים ביותר של המדיארים. הונגריה חיה וקיימת, לפעמים „סובלת״, לפעמים משגשגת, ולפי כל הסיכויים תמשיך לחיות מדינה עצמאית עד אחרית הימים.

מה מוכיח לגבינו „הקשר ההונגרי״? למה לא תוסק ממנו מסקנה ואפילו ינוסח „חוק היסטורי״, שלפיו נשבר הקיום של „כיבוש בלשהו״ חולף כעבור שני דורות ואחר־כך הופכת החדירה לעובדה מדינית יציבה, כמובן בתנאי שהעם הפולש מסוגל להכות שורשים בריאים באדמתו ולפתח חסינות מפני מחלות מסוכנות מסוג „רגש אשמה״?

בלתי מדעי? מגוחך? נדמה שלא יותר ואולי אף קצת פחות, מאשר „התקדים״ הצלבני המפחיד.

●

המשפט האחרון היה מיועד לסיים את מאמרי, אך נקודת סוף־הפסוק לא עצרה את זרם מחשבותי על „הנושא ההונגרי״. זה עשרות שנים הנני מתרחק מהרקע המדיארי שלי, ההולך ומיטשטש בזכרוני. ו־הנה, ההרהורי על פרשה היסטורית שהייתה מרכיב חשוב בלימודי וב־חינוכי, „הקפיצה״ אותי לשעה קלה אחורה, אל העבר הרחוק, אל עילויי הנשכח של התלמיד תיכון בבודפשט בשנות השלושים.

לפתע אני מגלה בהווי זר ומוזר זה מוטיב מוכיים, הנראה עתה מוכר ואקטואלי מבחינת מצבנו כיום. הכוונה להקבלה היסטורית נוספת. לא פחות רלוונטית לגבי סיכסוך ישראל־ערב מאשר עלילות הכיבוש ההונגרי.

אמרתי מוטיב ולא פרשה מסויימת. מדובר באווירה מיוחדת במינה שעטפת את כל שנות צמיחתי של ילד הונגרי בתקופה ההיא. אקלים של שטיפת־מוח מתמדת, עיקבית, טוטאלית. היינו, נשמנו, התבגרנו כבנים נאמנים של העם המדיארי, בצילו של „אי־צדק היסטורי מחריד וחסר־תקדים״, קורבנות תמימים של „פשע מתועב״ נגד עמנו ומולדתנו האהובים.

העובדות מאחורי אגדה זו פשוטות בתכלית. הונגריה השתתפה במלחמת־העולם הראשונה בצד המפסיד. המדינות המנצחות העניש בוועידת השלום את המנוצחות. מהונגריה נלקח כ־70 אחוז של שטחה ולמעלה מ־50 אחוז מאוכלוסייתה, על פי העיקרון של הסדר דמוגראפי. הפתרון יצר, כמובן, בעיות דמוגראפיות חדשות: המוני פליטים מ„השטחים״ — מכאן, ומיעוטים הונגריים תחת שלטון זר — מכאן. האזורים שנותקו מארץ המדיארים „המסורתית״ היו מאוכלסים במיעוטים לאומיים ש„שוחררו״ וצורפו למדינות השכנות — צ׳כוסלובקיה, רומניה, יוגוסלביה.

„הסכם טריאנון״ (על שם הארמון הקטן בוורסאי שבו נחתם) היה פגיעה פיסית ורוחנית עצומה בלאומיות ההונגרית. העם כולו התגייס למאמץ אדיר על מנת לבטלו ונוסדה „תנועת גאולה״ („אירדנטה״ — על פי תקדים איטלקי מהמאה שעברה).

●

בתקופת לימודי — כחמש־עשרה שנה אחר „העוול הגדול״ — התגלמה תנועה זו בתחושת־חיים שחדרה עמוק לתודעת הכלל והפרט. היא היתה מבוססת על מיתולוגיה שלמה. כוחות החושך — המעצמות המערביות — חברו עם השכנים הרשעים, כדי לבצע מעשה שוד נוראי, לגזור מהמדיארים הטהורים את רוב ארצם הקדושה. הצדק האלוהי חופר ומריה הקדושה, פטרוניתה המסורתית של הונגריה, תמכה בכבודה ובעצמה באומה השותתת־דם.

המעוות חייב לבוא על תיקונו ב־מהרה, בדרך פתרון מדיני או בכוח הזרוע, בדם ובאש. העולם חייב להתעורר ולהבין שלא ישרור שלום באזור, כל עוד יסופקו הדרישות ההונגריות הלגיטימיות, לרבות בעיית הפליטים. עד או חובתו הקדושה של כל מדיאר — להתכונן למלחמת שחרור ללא פשרה.

הקורא החריף כבר הבחין שעשינו תפנית של 180 מעלות. פרשת הכיבוש ההונגרי הוצגה כהקבלה לעניין הציוני ואילו האירדנטה, כ„מקרה פלשתינאי־ערבי״ מובהק. כאן מתבקשת הערה עקרונית. אין בכוונת „תרגילי״ זה לדון או לפסוק במושגי מוסר, צדק או עוול לגבי צד זה או אחר.

מכל מקום מעניין היה לדעת, אם שוקיירי וערפאת הכחינו בתקדים ו־למדו מהתעמולנים המוכשרים של תנועת „הגאולה״ ההונגרית, שאנשיה עשו עבודה יסודית. הציבור הוחזק בזעזוע מתמיד בעניין הפליטים והמיעוטים המדיארים הנרדפים ב„שטחים הרריעים״. האיר גורלם הופץ בשקדנות בחו״ל. על פני הנוף הכפרי והעירוני של „מולדת־האם״ פוזרו אנדרטאות, פסלים, לוחות־שיש אין ספור שהזכירו את הנושא. הסיסמה „לא! לא! לעולם לא״! התנוססה בכל מקום ציבורי והייתה בתים פרטיים רבים. יחד עם המפה של „הונגריה השלמה״ שהוסיפה לשמש מפתח הרשמית של „הונגריה הנדרעת״.

שימוש בביטוי אחרון זה היה חובה, וכל מי ששכח להוסיף את התואר „גדועת״ לשם המדינה. זכה בנזיפה ונחשד כסוכן עוין. הנאומים והמאמרים לציון חגים למיניהם נפתחו והסתיימו בהשמעת הסיסמאות. ומובן מאליו, שהכנסיות והדתות התגייסו לעניין במלוא כוחן. לרבות הקהילה היהודית הגדולה על רבניה.

אך עיקר מאמצי התעמולה כוונו לדור החדש, לתלמידי בתי־הספר. „לא לשכוח!״ — זעק המימסד באוזנינו באלף צורות מגן הילדים ועד האוניברסיטה. יום הלימודים שלנו החל ונגמר בתפילה קצרה: „הונגריה הגדועה אינה מדינה — הונגריה השלמה היא גן עדן״. ספרות „העוול והשיחרור״ חדרה אל תוך כל מקצועות הלימודים והפיצה בוז ושנאה כלפי העמים השכנים „הגזלנים והמרצחים״. בקיצור: חווי לימודי־חינוכי, נוסח מחנות פליטים פלשתינאיים.

שטיפת־המוח הטוטאלית הצליחה לטמטם או לשתק אף אותנו, יהודים צעירים חריפי מוח וספקנים מטבע בריותם. השמעת שאלות אפיקורסיות לגבי הנושא ה„קדוש״ הוליכה לסילוק מידי מבית־הספר — האסון הגדול ביותר בעיני כל משפחה יהודית המכבדת את עצמה. גיוס העורף השלים עם מאמצים מקיפים כלפי חוץ. הדיפלומטיה ההונגרית פעלה ללא הרף למען „רוויזיה״, דעת־הקהל הבינלאומית החלה „להתעורר״ והוקמה תנועה עולמית של „אוהדי הצדק ההונגרי״.

●

מה יצא מכל זה? — ישאל האזרח הישראלי המצוי.

חכמינו לימדו אותנו שמאבק לאומי עממי בעומק ובהיקף זה חייב לנצח במוקדם או במאוחר. לפיכך. תנועת השחרור ההונגרית. או שכבר השיגה לפחות חלק ממטרותיה, או שעדיין ממשיכה במלחמתה...

ובכן, לא דובים ולא יער! האירדנטה ההונגרית נעלמה כליל מהזירה הפוליטית בלי שעלה בידה לשנות אף במאומה את הסטאטוס־קוו, שנגדו לחמה בעקשנות כה רבה. הונגריה הגדועה לא נעשתה שלמה. היא שוכנת היום בדיוק באותם גבולות „בלתי טבעיים״ כבימים ההם.

למען הדיוק ההיסטורי יש לציין, שהמדיארים אמנם זכו לתיקון חלקי וחולף של העוול. בחוכמתם כי רבה, הם קשרו את גורלם עם גרמניה הנאצית שהעניקה להם, בשיא כוחה, כשליש ממבוקשם. על חשבון המדינות השכנות. „הסדרי וינה״ (המאכזבים למדי בעיני ההיטלריסטים המדיארים הנלהבים) נקברו, כמובן, תחת המפולת של הרייך השלישי. השליטים החדשים באזור — הסובייי-

(סוף בעמוד 41)

״[illegible] אבינו״ הכובש
אחדים מידידיו הטובים היו יהודים...

אנדרטה של „הגאולה המדיארית״
בשינוי קל מתאים ל„פתח״

ילד מדיארי נשבע: „לא נשכח!״
חינוך „פלשתינאי״ על שפת הדאנובה

כשר

מאת יגאל לב

הַשיירה התנהלה בכבדות כיאה למפקד ולחבר קציניו הבכירים שבאו לבקר במוצב שלנו. עצרו את הג'יפים למטה, טיפסו כשהם עוברים את בלון הגז החמשמש לנו מטבח נייד, מקור חום, את הג'ריקאנים השחורים הממתינים למיכלית המים שתבוא ותמלא אותם, את ארגזי התחמושת המשמשים כסאות, את אוהלי הסיירים הנמוכים.

עלו וטיפסו למוצב התפור, במקום בו מתחת לקשתות שחוזקו בשקי חול, אנו חיים כבתוך בית, עד לשלט שאייבי שלנו תלה, שלט המכריז ברורות, שכל מי שבא לכאן, עליו למלא שקי חול. והחלוקה לפי דרגות. טוראי ממלא 5 שקים, סמל — 10, סגן משנה — 15, סרן — 25 וכו'. ההוראות מפורשות, ועד היום כל מי שטיפס ועלה למוצב, הצופה אל המחפורות של הטנקים המצריים, הפשיל שרווליו ומילא כמה שקי חול, תרומה למאמץ המלחמתי שלנו. סדר זה סדר, רוצים לשמור על היאראכיה צבאית? בבקשה. מלאו שקי חול.

●

מוצב. שולחן נמוך, עליו כמה ספלים. ארגזי תחמושת, ובתוכם מנות קרב. אפודות המגן תלויות על מוטות, כובעי הפלדה על ראש המוט. מרחוק הם נראים כחיילים הניצבים דום. מכאן מטפסים אל גבעת החול עד למקום ממנו ניתן להשקיף אל שטח ההפקר שבין שני הצבאות המתוערים. כאן אנו יושבים יום יום ירואים עד כמה סדר יומם של לובשי המדים הבהירים (אנו לובשים מדים בגוון זית כהה) דומה לשלנו. עשן מסתלסל מעבר המוצב שלהם ואנו יכולים לנחש מה הם מבשלים. משמרות מתחלפים. חיילים מסתובבים ללא נשק. מתגודדים לשיחות רעים. נדמה לך שהגבול הנעלם החוצה בינינו, איננו אלא מקסם שוא והאנשים שם הם חיילים בדיוק כמונו, אוכלים כמונו, רועדים מקור כמונו, סובלים ממכת הזבובים הנוראה, ובכלל שכנים קרובים, הרי רק גבעת אחת... אף על פי כן אינך עומד זקוף בתצפית. הידידים שלך ממול, אין להם חוש הומור, וכדי שלא תשכח זאת הם שולחים לך תזכורת של צרורות מקלעים, איש צלפים...

זאת אולי צריך להסביר. הפסקת האש (לפני חתימת ההסכם על הפרדת הכוחות) אין פירושה שאין אש בשטח, הסיירים שלנו באים להסב לארוחת הבוקר אל שולחן הפינג־פונג הירוק המשמש שולחן אוכל, לאחר שצלפו עליהם במשך כל הסיור הסמוך לקו. באים שקטים, מוזגים מהקומקום כוס קפה ומישהו אומר: „שמע, האש היום היתה מדוייקת!"

— עזוב, שרקו רק מלמעלה.

לפעמים נפתחת אש, פתאום, הקליעים ניתזים ליד שקי החול, מזמזמים כצרעות מבשרות רעה. יש ותקרית לובשת ממדים של מלחמה ממש. הטנקים שלהם יורים. הטנקים שלנו עולים, תופסים עמדות, משיבים אש. ה„זלדות" יורות במקלעים. הארטילריה נוחתת בנפץ רסקני. מלחמה זוטא לגבי מי? לגבינו זו מלחמה ממש.

●

הַמפקד עולה עם חבר קציניו. מאוד רשמיים. הכל לפי הגינונים של „כן המפקד", „בטח המפקד", „בסדר המפקד", ואז ניגש אייבי שלנו. טופח על גבו בחיבה ולמרבה הזוועה של הקצינים הוא אומר בפשטות: „אהלן, מה נשמע אצלך?"

אייבי יכול להרשות לעצמו זאת. שום מפקד בכיר לא היה נפגע מכך. אותו מפקד, שלגבי קצין אחר יסטיר בצינה: „תשמע, לא למדנו יחד בבית ספר ולא הלכנו יחד לבית־זונות, אתה תקרא לי 'המפקד'!", אותו איש עצמו יחייך אל אייבי בחמימות, כי אייבי ישנו רק אחד בחטיבה. מה אני אומר — באוגדה!

אייבי, 85 ק"ג של שמחה רעננה, 35 שיניים לבנות, שיער בהיר מקורזל, המסתיר את הכיפה הסרוגה שלו, אייבי שצחוקו הרועם גורף אותך עד שאינך יכול לעמוד בפניו ואינך יכול שלא לאהבו ממבט ראשון. אייבי שכבר היום נרקמו סביבו אגדות עד שאינך יודע היכן נגמרת המציאות ומתחיל הדמיון. לגבי אייבי אין גינוני הטכס הצבאיים קיימים. מספרים עליו שהיה פורץ הדרך לשדה התעופה של סאיד, כלומר „דרך בורמה", המאפשרת לבחוריו להגיע למטוס בלי המ.צ.קים. מספרים עליו, אבל אייבי בצניעות מתחמק מתהילה זו: „עזוב, זה רק צרות, מייחסים לי את כל התעלולים שנעשו במרחב מצרים, גו באמת!"

●

אַייבי שלנו, למרות 28 שנות חייו, הוא זאב קרבות ותיק, באחד מהם, זחל פצוע, כשבגופו חמישה כדורים, במשך 12 שעות מהשטח הסורי אל תחום כוחותינו. לאחר מכן, בששת הימים לחם בגבעת התחמושת. במלחמה זו עבר איתנו את כל הקרבות. למרות המלחמות שעבר, אייבי עליז כילד שמעולם לא ראה זוועות מלחמה בעיניו.

יש בו אותה כפילות מעניינת שפגשתי בכמה מידידי הלוחמים הותיקים: לכאורה הוא פותח לפניך דלת רחבה, כרוחב הצחוק הלבבי שלו. ואף על פי כן, בכל האמור למלחמות שעבר, אין הוא מרבה לדבר והוא נשאר בבחינת נעלם.

לילה אחד ישבנו במוצב ושוחחנו על חלומות. מענין, עדיין מעוגנים החלומות שלנו, בים המלחמה הסוער, ובלילות באות התמונות, מתגנבות עד שאור היום מניס אותן חזרה אל בין הצללים.

אייבי משדה־אליהו חוזר אל חלילה בו זחל מדרדרת שבצפון, ממוצב סורי אל כוחותינו.

„עדיין אני רואה את זה כחלום. ריח אבק השריפה רדף אותי המון זמן וגרם לי בחילה אפילו בחלומות".

●

אַייבי, הוא מנחם לוי, נשוי פלוס 4, בימים אלה ממש נולד בנו הרביעי, חוזר מדי פעם בחלומות הלילה למקום רחוק מכאן מאות קילומטרים וימים רבים. אל לילה במוצב סורי.

„יצאנו לאזור דרדרה. תעינו ועלינו על מוצב סורי. בתעלה שלהם היה תשמוע (חולית תצפית) של ארבעה חיילים. צעקו „מין הדא?" חיסלנו אותם. ואז ירדה עלינו מלמעלה מחלקה סורית, עם מקלע 'גוריאנוב' על גלגלים. הייתי מקלען, הרבצתי ישר.

אייבי ליד העיר סואץ

אחד מהחבר'ה שלנו נהרג. כשנגעתי בעצמי הרגשתי שחטפתי. הייתי רטוב מדם. חמישה כדורים. אחד ביד, שניים בבטן, ושניים ברגלים. החבר'ה סינו את ההרוג. הבחור שהיה צריך לעזור לי להתפנות הסתלק. אחר־כך עשו לו מסור בזיון גדודי על שהפקיר את חברו הפצוע בשטח האוייב. „נשארתי לבד. בלילה. במוצב סורי. פצוע. זה לא הולך ברגל. זחלתי 12 שעות בתוך סבך גבוה. העופרת שהיתה בתוכי היתה משקל די רציני. החלטתי לצאת לשטח פתוח אבל הסורים כיסו את הכל באש תופת. החבר'ה למטה שמעו שיורים וצעקו... אייבי... אייבי... הסורים חיקו את הקולות שלהם וצעקו אייבי... אייבי...

„אך האיר היום, התחלתי מאבד את ההכרה. 10 דקות אני זוחל ושוב מאבד את ההכרה. פתאום הייתי בטוח שאני שומע קול הקורא לי: אייבי. רציתי להזדקף ולהגיד כן, ואז ראיתי במרחק שלושה מטר ממני זוג רגליים. הקול חזר בעקשנות. אייבי... עצרתי את נשמתי. בעצם, ניסיתי לצעוק אבל לא יכולתי. זה היה חייל סורי.

„אחר כך התברר לי שהחבר'ה עזבו את השטח עוד ב־3 בלילה. הסורים ירדו לחפש אותי. בחיי. אילו היו קוראים עוד פעם הייתי עונה. לבסוף הגעתי, גורר את עצמי, בבגדים קרועים מלאי דם עד לקו כוחותינו. לקחו אותי בזחל"ם לאמבולנס. הרימו עלי תשבחות. נשקו אותי". אייבי מחייך: „אני בסך הכל רציתי לחזור חי ולגמור עם כל הבארדאק הזה. העבירו אותי לנאות־מרדכי על אלונקה. כל הילדים לחשו: הוא מת... הוא מת... רציתי לגרום להם נחת ובכל כוחותי הרמתי יד אחת, קצת, ואז שמעתי תרועות שמחה: הוא חי... הוא חי..."

●

בַּעצם, אייבי שלנו יכול לזקוף לזכותו את לכידת השבוי רם־המעלה מכל השבויים המצריים שנפלו

(סוף מעמוד 39)

על מה אתה חושב כשאתה קונה מכונית?

ביצועים
אתה חושב על מכונית מהירה אך יציבה בעלת תאוצה גבוהה אך בעלת כושר בלימה מהיר, מכונית חזקה וגם אלגנטית. את כל אלה תמצא במכונית בעלת מנוע בוקסר שטוח 4 צלינדרים בנפח 1186 סמ"ק המפתח 73 כוח סוס לבלימה והמגיעה ללא מאמץ למהירות של 150 קמ"ש תוך נסיעה יציבה, בטוחה ושקטה.

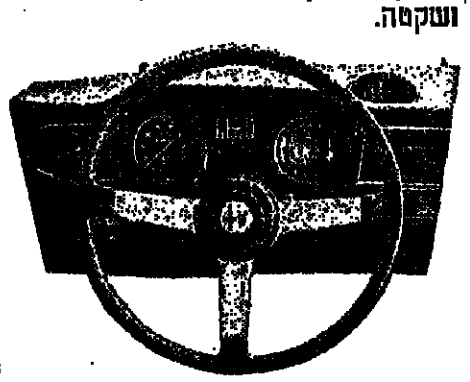

נוחות
אתה חושב על מושבים דמויי כורסא הנותנים להתאמה עד למצב שכיבה, 4 דלתות רחבות, אבזרים נאים וקלים להפעלה, אוורור וחימום בחורף, מפשיר אדים לשמשה האחורית, תא מטען ענק וזוית הגה הנותנת לכוון.

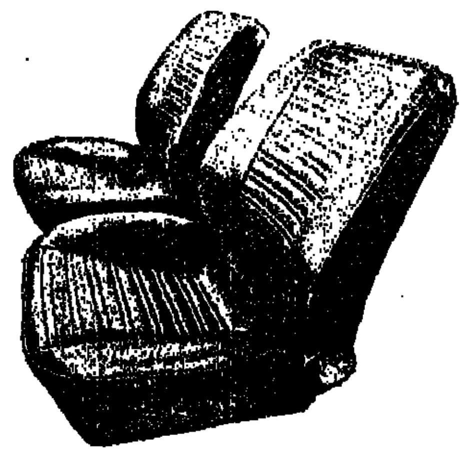

מראה חיצוני
אתה חושב על מכונית יפה בעלת קווים אוירודינמיים עיצוב ותגמיר מושלם, קוים מרשימים, פאר פנימי ואלגנטיות חיצונית.

את כל אלה תמצא במכונית המרשימה המשלבת אלגנטיות ופאר יחד עם נוחות מירבית.

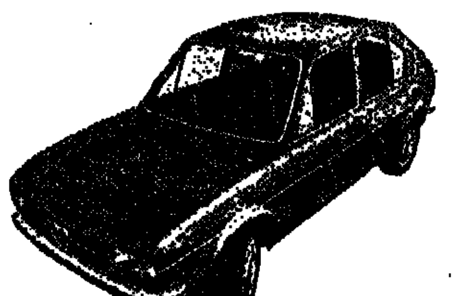

בטיחות
אתה חושב על מכונית בטוחה, בעלת מערכת בלמים מעולה, מכונית חסינה בשעת תאונה ויציבה על הכביש, את כל אלה תמצא במכונית בעלת מערכת בלמים כפולה, 4 מעצורי דיסק, צמיגים רדיאליים, מסגרת חזקה, שלדה חסינה ומערכת מתלים מיוחדת המבטיחה יציבות ובטיחות.

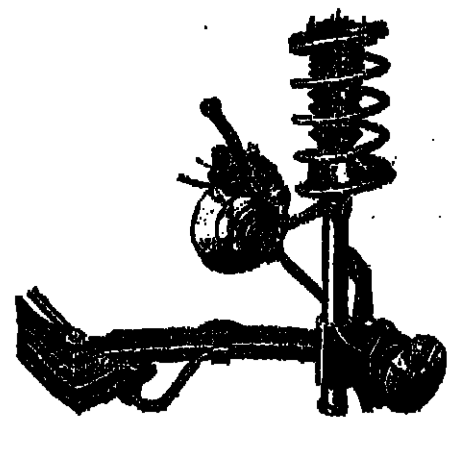

מחיר
אתה חושב על מכונית שתתאים לתקציבך ותצדיק את כל שהשקעת בה. המכונית שתוכל להרשות לעצמך במחיר של -,31.650 ל"י.

הוצאות
אתה חושב על מכונית שהיא חסכונית, בעלת בלאי מינימאלי, הוצאות אחזקה מועטות ושירות יעיל. את כל אלה תמצא במכונית העושה 16.34 ק"מ לליטר (במהירות של 80 קמ"ש).

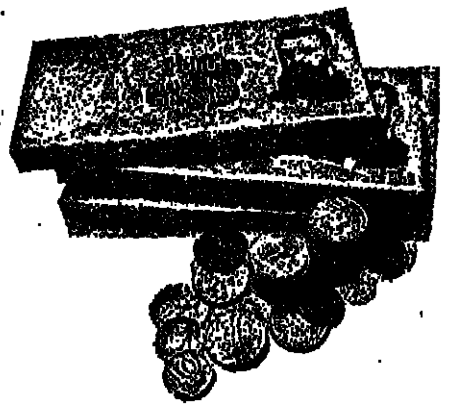

לפני קניית מכונית גש אל חזית המכונית ובדוק היטב אם אתה רואה סמל זה אם כן ברור שכל מה שחפשת במכונית מצאת.

אלפא סוד רחבה במימדים.
מרשימה בביצועים.
עשירה בהישגים.

Alfasud
Alfa Romeo

תל-אביב: בית הדר טל: 623441, חיפה: דרך העצמאות 98 טל: 520661, ירושלים: טים-טום רח' שמאע 3 טל: 222391 נצרת: רכב מוסאלם-כביש ראשי נצרת העליונה טל: 54531

אהל השלום

(טיוטא לחזון שהמחבר זוכם בלילות-ירח)

אני רואה אותם מתקרבים מרחוק בין דיונות החול / שני רמטכ"לים קטנים נכנסים לאהל גדול / השמר כבוד כיול מצדיע להם בדיוק אותו הדבר / ושניהם מחייכים ברכות כאלו שניהם מאותו הכפר / ואני קצת מרחם על דדו כשאני רואה / שעצמותיו של גאמאסי שלמות, ואם אני לא טועה / הוא אפילו נראה קצת יותר קרח וקצת יותר זקוף / מהרמטכ"ל שלנו, שהולך קצת שפוף / ואני מתפלל שלא יעצר ויכנס פנימה, אל האהל הצפוף / /

שלא יתחרט לי פתאם ברגע האחרון / ושיהיה לי גאה, לעזאזל, שיצעד בשמחה וברון / כמו (איך אמר מוליר) כמו שמלכים צועדים על בימת התיאטרון / אני מביט על האהל הזה כמו שמביטים על מכונה אוטומטית שמופיעה בחלום / הנה, מצד אחד נכנסים גנרלים, ומצד שני, בסרט נע, יוצא לו השלום / ומסביב במדים ולא במדים / מריעים אוהדים / משני

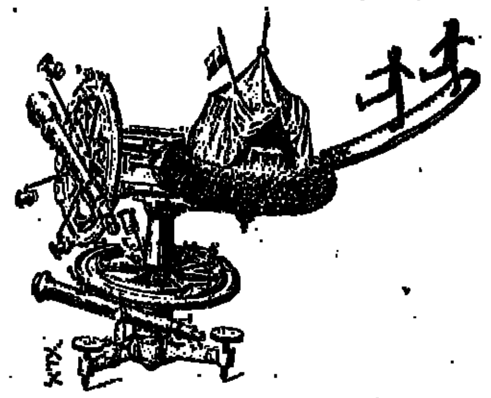

הצדדים / ושואגים אותה תרועה משמשת, בלוית הבגדים / חילים חיים מעירים את חברי-הם המתים / ואומרים „תקומו, כי אם תמשיכו לישון / אולי תפסידו את אחרית הימים, פרק ראשון" / /

כי לפני שהמשים יפגש עם נציגי המסד"ל / ולפני שנראה מי הזאב ומי הכבש ואיפה הם יגורו בכלל / יש פרוצדורה כזאת שלובשת לפעמים / צורה של אהל במדבר ושני רמטכ"לים חותמים / על ניר שנראה קצת שקוף ותמים / והוא לא הניר הסופי ולא בציוע מדויק של חזון אחרית הימים / אבל, בכל זאת, ראינו והיינו כחולמים / /

ואנחנו, שראינו בעינינו כל זאת / התפללנו בין כל הכאבים והשתיקות / בין אודים עשנים וקסות פח ריקות / התפללנו בלחש והתפללנו בצעקות / שאיזו יד נעלמה תבחש שם בחול / ותערבב את המתדינים באהל הגדול / וכשהם יצאו לא נדע מי גאמאסי ומי לא / צלמי העתונות יביאו תמונות מבלבלות / של שני גנרלים רודפי שלום / מגדלי שער, ונראים לגמרי אחרת / אחרי שהפסיקו לעשן סיגרים ועברו, באפן סופי, למקטרת / /

המת שלי

הוא מלווה אותי בכל שעות היום והלילה, ואם אני קורא בעיתון שהלילה צפוי שלג בהרים, אני חושב: הלילה יהיה לו קר, כי הוא מת שלי, וכשאני משחק עם הילדה שלי, אני משחק עם הילדה שלו, או זו שהיתה יכולה להיות לו.

והוא לא טייס, ולא צנחן, ולא מלח. הוא מת כללי מאוד, שנשאתי בכמה חלומות, ולא פעם התעוררתי באמצע הלילה. וראיתי שהוא לידי, ותיכף עצמתי עיני. ובבוקר, בתוך טיפות הגשם שעל החלון, ראיתי אותו רטוב, וכיסיתי כתפיו במעילי, כדי שלא יצטנן, כי הוא מת שלי, ואני צריך לדאוג לו ונייד.

אני משתף אותו ברגעים היפים שלי. ולפעמים אני נורשה לו גם לנגוע. כי רק אני נשארתי לו. והבית שלי הוא גם הבית שלו.

המת שלי לא מדבר, ולא רואה, ולא מקשיב, ולא אוהב, ולא שונא. ואולי הוא עדיין לא מת. אבל פניו מלוות את פני בצדודית של צל חיוור.

הוא מלווה אותי תמיד. וידיו החיוורות מושטות לעברי, מעבר לערימות של עיתונים ישנים ודמעות כחלחלות. וכשאני אוהב, אני אוהב גם משהו שלו.

לפעמים חושב המת שלי שאני המת שלו, ואז הוא נרחם עלי, ומשחק עם הילדה שלי, או עם זו שיכולה היתה להיות שלי, והוא רואה אותי כשהוא מתעורר בלילה ועוצם עיניו, ומרשה לי לנגוע. לכל אחד יש מת שמתחלף איתו אחרי המלחמות.

אנחנו נתגבר

הם יכונו לשטיפת המוח הגדולה מכולן: אנחנו נתגבר!

וסמל המחדל, ישרואליק עם הכובע טמבל, יעשה הכל להצדיק את הכובע שלו.

הם יכתבו שיר שנקרא „אנחנו נתגבר של זהב מאותו הכפר". ואולי ליאונרד ברנשטיין יכתוב את המוסיקה.

כן, הם יעשו הכל כדי שהמוראל שלכם לא ידכא אותם.

*

אמש התחיל המבצע הגדול. ושני בחורים עצרו אותי באמצע הרחוב. די באליביות. ואחד מהם חייך אלי, תקע בי עיפרון. ואמר:

„תתגבר בחור ז'"

„למה דווקא אני?" שאלתי אותו.

„מה יש ז'" אמר השני. „אם אחרי כל מלחמה תהיה לי מרוכא כזה ותלך עם הראש באדמה, לאן נגיע?"

„אני מגיע עד פרישמן פינת נורדאו..."

„יפה מאוד", אמר מתגבר ב' והחטיף לי סטירה איומה, „או תן חיוך".

„הנה", אמר השני. „קח כובע טמבל ותתחיל לצחוק כמו אידיוט עד שאני אפסיק אותך".

אבל אני לא נשברתי כל כך מהר. הם הפליאו בי את מכותיהם, ואני אמרתי: „תסלחו לי רבותי. אבל אני לא רוצה להתגבר. אני עצבני. יש לי שלבקת. ואף אחד לא יכריח אותי לעמוד עכשיו בגשם ולהתגבר. אף אחד בעולם לא יעשה לי את זה, אתם שומעים?!"

„יש לנו דרכים להוציא את זה ממך..." אמר אחד מהם.

„ניקח אותו", אמר השני בחיוך ציני כמתגבר והולך.

*

אני נמצא כעת בבית לבן וגדול. שני בריונים עם חלוקים לבנים מזריקים לי נסיובי התגברות שלוש פעמים ביום. ואני מרגיש די גבוה. יחד איתי נמצאים עוד מאות בלתי-מתגברים, לכולם חבשו כובעי טמבל כחול-לבן וסימני קריאה. ואנחנו צוחקים כמו משוגעים. ידינו רועדות מעט וריר זב מפינו לפרקים. אבל, מה אני אגיד לכם. אנחנו נתגבר...

מיומנו של פרנואיד

כשלימדו אותנו בבתי הספר את סיסמאת המפרסם „הקם להרגך השכם להרגו", הבנתי שאפילו ספר הספרים אינו בדיוק מתנזר משידור סיסמאות מסחריות של חברות הדברה רבות השפעה.

ומאז בכל פעם שהייתי רואה מישהו קם, זה נראה לי חשוד מאוד. כלומר: מה הוא קם שם? כשהוא יושב. הוא נראה בסדר גמור. אפילו אוהד. אחרי הכל, אין כל פגם באיש יושב. אבל כשהוא קם. ומצטיירת דמות לא כל כך סימפאטית, אני כבר מתחיל להשכים ולהרגו בעיני רוחי, ובעיני כבר נוצץ לו הרוצח הפראנואידי. שהצביע ליכוד. והפגין בככר מלכי ישראל עם המוני חמשכיניים להרגם.

ותאמינו לי, פרנואידים יקרים, אין כאן בכלל שאלה של מי צודק ומי אינו צודק. זוהי מחלה יסודית שמתחילה בבתי הספר היסודיים, עם סיסמאות הפירסומת המשודרות בין פרקי ההסטורית

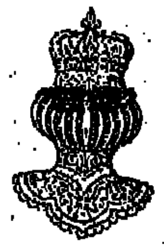

לפרקי ספרי הקודש. ואם, ברגע המתאים, בא מישהו ואומר לי מניה וביה: „הכל בסדר, הבעיה היא שהם רוצים להשמיד אותנו. זה הכל". אז אני תיכף ומייד. בלי לעשות עניינים. מתחיל להתנהג כמו אחד שרוצים להשמיד אותו, ואני מתכווץ לי כחור הקטן שלי. ומחכה עד בוש למהלומה המוחצת.

נכון, אני פראניאיד. אבל אתם מוכרחים להודות שאני מרתק את האש שלהם. וכך, בזמן שהאמיצים משלימים להרגם, והפחדנים מחכים שמשהו יקום עליהם, ממשיכים הפראנואידים להפגין בעד זכותם להיות נרדפים ולא להכנע ללחצים. ולהפוך כל טרקלין מואר למקלט ציבורי אפל, מלא שקי-חול ואבנים מתגלגלות.

יהונתן גפן

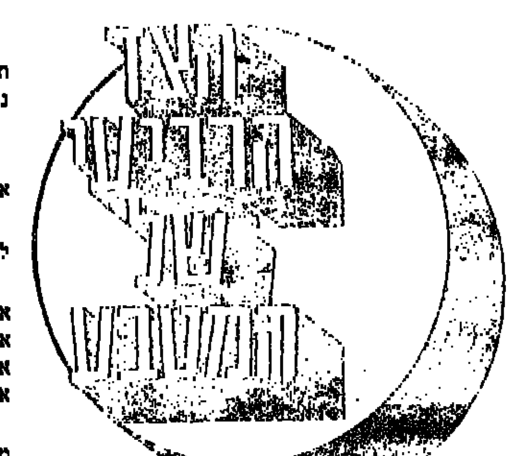

יפה בגילך...

עם מערכת תכשירי היוקרה

"אטרנה 27" של רבלון

מליוני נשים בתבל מטפחות את עור-פניהן בתכשירי-הטיפול הבלעדיים "אטרנה 27" המכילים "פרוג'ניטין" - המרכיב המהפכני המחדש את תאי העור, מפחית אותות-הגיל, ומחזיר לעור את רעננותו, גמישותו ויופיו.

מערכת תכשירי "אטרנה 27" מותאמת לטיפול בכל איזורי הפנים:

לטיפול יום יומי	שם התכשיר ומטרתו
ניקוי	'ETERNA 27' CLEANSING FORMULA תחליב-ניקוי המכיל מרכיבי-לחות חיוניים. חודר עמוק ומשאיר את העור נקי, רך, קטיפתי וריחני.
ייצוב	'ETERNA 27' TONING FORMULA מי-פנים שאינם מכילים כוהלים. אינם פוגעים בלחות ובשמנים הטבעיים של העור. מרעננים וממריצים. אידיאליים לעור יבש.
הרוויה	'ETERNA 27' UNDER MAKEUP TREATMENT BASE בסיס-לחות המרווה את עור-הפנים ומקנה לו שלמות באיפור. מתאים לכל שעות היום והערב. מכיל פרוג'ניטין.
הזנה	<u>לעור-רגיל</u> 'ETERNA 27' CREAM קרם-לילה מאוזן ועשיר בלחות. מקנה לעור-הפנים הרגשת רעננות ומראה צעיר בדרך הבטוחה והמהירה. מכיל פרוג'ניטין. <u>לעור-יבש</u> 'ETERNA 27' SUPER EMOLLIENT FORMULA קרם-לילה עתיר שמני-יופי ומרכיבי-לחות, אידיאלי לעור יבש במיוחד, או מתבגר. מחזיר לעור את שמניו הטבעיים. מכיל פרוג'ניטין.
לטיפול תקופתי	**שם התכשיר ומטרתו**
לעיניים	'ETERNA 27' EYE CREAM קרם-עיניים מעודן המונע היווצרות קמטי-הבעה. מותאם במיוחד לעור עדין. מכיל פרוג'ניטין.
לצוואר	'ETERNA 27' THROAT CREAM קרם-צוואר עשיר בשמני-הזנה לרענון חלקת-הצוואר. היחידי המעצב וממריץ. מחדש עור-צוואר קמוט ונפול, מכיל פרוג'ניטין.
עיצוב	'ETERNA 27' FACIAL MASK מסיכת-פנים בצורת מימשח ריחני, מעדנת את עור-הפנים, מנקה את נקבוביותיו ומסירה ממנו תאים-מתים. מכילה פרוג'ניטין.

אנו מזמינים אותך ללא תשלום - לצוות לימוד ב"בית רבלון" בתל-אביב, רחוב חובבי ציון 65. תנתן הדרכה אישית כיצד לטפל בעורך ולטפח את יופיך - בנוסף במרכז תנתנה דוגמאות תכשירים חינם. ההרצאות תמשכנה 3 שעות ותתקיימנה בימים - ראשון ושלישי משעה 4.00 עד 6.00 אחה"צ; וביום שישי משעה 9.00 עד 12.00 לפנה"צ.

'ETERNA 27'

יפה בגילך...

עם מערכת תכשירי היוקרה

"אטרנה 27" של רבלון

by REVLON

השלהבת שעוממה באבו־רודס

מאת נורית ברצקי

אלי שניידר: אני תושב „שלהבת", זה כתוב בתעודת הזהות שלי...

רחל שניידר: זורקים אותנו מעשר לשר ולאיש לא איכפת דבר...

ראשון באוגוסט 1972 אישרה ועדת השמות הממשלתית את השם „שלהבת" לשכון האזרחי באבו־רודס. למשתכנים, שגרו במבנים מהודרים שהמצרים החלו לבנות ומשרד הבטחון השלימם, היו שפע של „אישורים" וחצאי אישורים להכרה רשמית בישוב.

היו שם: גן־ילדים, בית־ספר בפיקוח משרד החנוך, סניף דואר, בנק, משטרה. אפילו רשיונות נהיגה הוצאו שם. בתעודת הזהות שלהם רשומה הכתובת „שלהבת" ובבחירות הקודמות בחרו שם. גם על כרטיס הבוחר שנשלח להם לפני הבחירות האחרונות כתוב במפורש — שלהבת.

כל מישהו שהוא משהו, ראה לעצמו חובה לבקר בשיכון. ויש הוכחות. למשל צילום של דיין, גוית, רשף ואחרים, מכובדים מאוד, יושבים בפעוטון של שלהבת. מכתב של דינשטיין הכוזה על „האירוח בביתכם", והיה שם זלמן שזר וגם גולדה התרגשה עד דמעות בביקורה בשיכון, והיו אלופים ופרופסורים וועדות כנסת וכולם עודדו והבטיחו והתפעלו ודיברו על חלוציות.

היום הכל נשכח. איש אינו מכיר ואינו יודע. לתושבי שלהבת נדמה שהפקירו אותם, שהם קרבנות למשחק פוליטי שמהלכיו וכוונותיו לוטים בערפל.

67 משפחות פונו מאבו רודס ביום הכיפורים. היו שנמצאו מקלט זמני אצל קרובים וידידים, אחרים שוכנו ארעית בכפר המכביה. הגברים חזרו לעבודה וניסו להחזיר כמה מהמשפחות. המשפחות פונו שנית, שבתו במשרדי „נתיבי נפט", קיימו אסיפות ונפגשו עם שרים. בינתיים ממשיך משרד התקשורת לשלוח הוראות תשלום למשפחות לפי כתובתם בשלהבת. המורות, כך סופר לי, מקבלות עדיין משכורת מלאה פלוס טיסת, למרות שאינן מועסקות. בכפר המכביה נשארו שש משפחות. הילדים לומדים בבתי ספר בסביבה. הקטנים מסתובבים בחדרים, במסדרונות ובגינת המלון. הנשים מנסות לארגן „מיני" בית, ובערב סורגות, יושבות בחדר הקבלה ומדברות בנוסטאלגיה על הבית, בתקוות לשוב בהקדם האפשרי. כפר המכביה מהווה גם מרכז למשפחות שהסתדרו במקומות אחרים. משך כל היום והערב מטלפנים, באים, מארגנים ומשתדלים לעמוד בלחצים.

עצם בגרון

„המכביה היא עצם בגרון ל„נתיבי נפט", כי המכביה היא בעצם שלהבת והאנשים שפה מייצגים את כל השיכון", אומר אלי שניידר, חבר ועד העובדים וחבר ועד הפעולה. בשדה הנפט הוא ראש מחלקת ריתוך. כרגע הוא בחופשת מחלה והערב הוא הגבר היחיד בין המפונים. אנו עוברים יחד על סיכום ישיבה שנערכה ב־10 לחודש עם שר החקלאות. בסיכום נאמר, שהממשלה מעולם לא החליטה על הקמת יישוב קבע באבו רודס ואין בכוונתה להחליט על כך. נאמר ששיכון „שלהבת" באבו רודס הוקם בזמנו ביוזמת חברת „נתיבי נפט" כמחנה עובדים. העברת משפחות עובדים לאבו רודס היא, לדברי נציגי הממשלה, בסמכותה ובאחריותה הבלעדית של החברה, אך היא תאושר רק בתנאי שיקויימו תנאי הבטחון הדרושים על פי הוראות צה"ל.

ילדי משפחות שניידר בחדרם, במלון שבכפר המכביה. הילדים הם הנפגעים העיקריים של הפינוי מאבו־רודס

תינוקות ב„מחנה עובדים"?

המושג „מחנה עובדים" גורם התרגשות רבה למשתכנים. אלי אומר שלא היה מוריד את משפחתו, אלמלא ידע שיש גוף ממשלתי המטפל במשתכנים. „אילו היו אומרים לי ש„נתיבי נפט" אחראית למשפחות וקוראים לזה „מחנה עבודה", לא הייתי מוריד את המשפחה. האם במחנת עובדים יש משפחות עם ילדים, ותינוקות? בית־ספר? פעוטון? טיפת חלב? רופא נשים? רופא שיניים? הרי זה — יישוב רגיל. אני אוציא את הדברים מהבית רק אם תהיה נסיגה. רק אז אקבל את הדין. עד אז, אני תושב שלהבת וזה כתוב לי ברשיון הנהיגה, בתעודת זהות, בכל המיסמכים שלי".

אלי עובד בחברה למעלה משש שנים. גם לפני כן עבד בחברות נפט. הוא אב לחמש בנות, שהקטנה בהן בת שמונה חודשים. המשפחה הגיעה לאבו רודס בסוף '68. „נפגשתי

פרידה חבס: התארגנתי, גידלתי צמחים ותכננתי את עתידי באבו־רודס...

עם השר ספיר והעלינו בפניו את רעיון הקמת הנקודה, גם לנוחיות העבודה וגם כאפשרות להתפתחות של יישוב. הוא התלהב מאוד. לקח הרבה זמן עד שהילדים התרגלו למקום והחלו לחיות שם חיים נורמליים. פתאום פינו אותנו, 200 ילד הפסיקו לימודים וקשה להם להשתלב פה, בצפון. קיימת בעייה של הבדלי רמה, הם חיים עדיין במנטאליות של אבו רודס, במרחב הפתוח".

„מרגישים בפליטים"

אשתו, רחל שניידר, מראה לי את תעודת הזהות. היא מתגוררת עם הבנות המבוגרות במלון. את התינוקת העבירה לא מזמן לאמה, כיוון שהתנאים במלון מכבידים על גידולה; „בחורף קשה לרדת לחדר אוכל ולהכין דייסה, והיתולים בלי סוף. שלוש הגדולות לומדות בבית ספר ברמת חן. הרביעית אינה הולכת לגן כרגע, כיוון שהגן רחוק. היא נשארת אתי". בעלה נכנס לדבריה ואומר, שהם מרגישים כפליטים. אין מטבח, אין ריהוט של בית, קשה לכבס ולגהץ. הנהלת בית המלון עושה הכל כדי להקל עליהם, אבל בית מלון יכול להיות רק בית מלון. אי אפשר לחיות חיי משפחה והסובלים העיקריים הם הילדים. הילדים לא מרוכזים, מדוכאים, מתעוררים בלילה. רחל טוענת שכל הילדים שפונו מאבו רודס, זקוקים כיום לטיפול פסיכיאטרי. כולם מספרים לי על החזרה לאבו רודס, על השמחה וההתרגשות על הרמת כוס. נסעו הביתה. רק לפתוח את הדלת ואת ברז המים לכמה דקות, כדי שייצאו המים החלודים.

לכמה מהמשפחות דירות בצפון הארץ, אבל הדירות מושכרות. דירת משפחת שניידר מושכרת למשפחה עם שני ילדים. הדייר מגויס. שכר הדירה לא שולם מאז תחילת המלחמה. „הוא מוגן על ידי החוק. אנחנו לא. אני מפונת מלחמה. אני זרוקה כאן עם חמישה ילדים" — אומרת רחל במרירות.

„בזמנו עודדו אותנו לגמור את העסקים בצפון, לא להשאיר נווה קיץ. כל משפחה שירדה, הגיעה עם כל הרכוש. למרות שאין שם אפשרות

רבקה סידבון: רוצים לתת פיצויים, אך אני רוצה להיות עם בעלי

לקלוט טלוויזיה, הביאו גם את הטלוויזיה, לעתיד, הרי זה בית, ושיפצו והשקיעו ותפרו וילונות והתאימו רהיטים".

הילדים רוצים לחזור

חודש לפני המלחמה, הביאו לאבו רודס 15 משפחות נוספות. שרה גדז', למשל, הגיעה עם חמשת ילדיה חודש לפני המלחמה. יש לה דירה ברמת אליהו. דירה בת 54 מ"ר. לפני שעברה לאבו רודס, השקיעה אלפים רבים בקניית ריהוט ומיכשור, שמתאים לדירות הגדולות של המשתכנים. כיום, גם אם תרצה להוציא את הריהוט, אין לה היכן לשים אותו. היא גרה בכפר המכביה. ביום הפינוי נאמר להם שהם מפונים רק לימים מספר ועליהם לקחת מה שפחות. היא ארזה כמה בגדים לילדיה. כיום היא עסוקה מרבית הזמן בכביסה. בתלית הבגדים על חבלים שסודרו בפרוזדורים ובין העצים.

היא משבחת את הנהלת המלון שמתחשבת במצבם המיוחד, למרות שהילדים גורמים נזקים לא־מועטים. „הקושי העיקרי הוא עם הילדים. ילד לא יכול להכין פה שיעורים. והם רוצים לחזור. בני בן ה־12 מבקש כל הזמן לחזור הביתה לאבו רודס. היה להם משבר כשירדנו לשם, אבל מהר מאוד הסתגלו לחברה. וכשהתרגלו, היה זה אסון לעזוב. אנחנו לא יודעים איפה אנחנו עומדים וזה הכי גרוע".

המשתכנים חוזרים ומדגישים שבזמנו עודדה החברה את הנשים לבוא ולהקים נווה משפחתי. גבר שהשתכן במקום, יצא לפחות חופשות לצפון, תפוקת עבודתו עלתה, והרגיש עצמו קשור יותר למקום. עכשיו המצב אחר. אלי מספר על סיכסוכי עבודה, על מתיחות בשדה, על אסיפות עובדי שדה שנערכות בשעות עבודה, על גברים ההולכים לנקות את החדרים בשעות העבודה, על חדרי אוכל ושירותים מלוכלכים. ובעיקר על המורל הנמוך שכתוצאה ממנו יורדת התפוקה.

„ההנהלה מוכנה לשלם כל מחיר כדי לפרק את השיכון. אני מרגיש על כל צעד ושעל, שהם לא רוצים

ציפי ברוך: פירקו את המרפאה, והשקם; רוצים להראות שזה הסוף...

את השיכון. יש יישובים המקבלים סובסידיות כדי לחיות. היישוב הזה נתן רק רווח. החברה הרוויחה מהעובדה שזה היה ביתנו. עובד חברה שאינו משתכן נותן 17 ימי עבודה בפועל בחודש. ואילו משתכן נותן 28 ימים".

רחל כוגן, שגם היא מתגוררת בכפר המכביה, מדגישה את המסירות של המשתכנים לעבודתם. „הם במקום 24 שעות. כשיש פיצוץ בלילה — לוקחים אותם. הבית שלי זה באבו רודס. זה המקום שלנו ואנחנו אוהבים אותו. אני מקווה לחזור. יהיה לי קשה מאוד להתרגל למקום אחר. אהבתי את המקום, את החיים השקטים".

מרגיש כמנודה

מרבית עובדי אבו רודס עשו את המילואים שלהם באזור אבו־רודס. גם אלי הועבר מיחידת הצנחנים בה שירת ליחידה באזור אבו־רודס. והוא מלא מרירות על הפינוי, גם מפני שלא נתנו לו להישאר כחייל.

„אני בן 36. השתתפתי בכל המלחמות. ועכשיו אני צריך לברוח מהבית שלי? למה פינו את הגברים? היינו פה כ־100 גברים. ואני מרגיש עצמי מספיק צעיר כדי להלחם. איך אני, כאזרח המדינה, עוזב את הבית שלי הפקר? ופה אומרים לי שב וחכה. חכיתי וחכיתי עד שנגמרה המלחמה. וכל החרטה הזו, אפשר לחשוב שאני רוצה לחזור לרמת־גן. אני רוצה לחזור לאבו רודס. במקום שידחפו אותי לחזור לשם, מפנים אותי. אבל אני לא אכנע. אחזור לשם עם משפחתי בכל דרך אפשרית. הם עושים זאת על חשבון הילדים. לפעמים אני חושב, אולי בכלל כדאי לעזוב הכל, את המדינה. אני מרגיש כמנודה, להשתתף במלחמה לא נתנו, לחזור לא נותנים. עושים ממני פרזיט כפוי".

פרידה חבס הגיעה לאבו רודס חודש אחרי שהתחתנה. עד שילדת, התגוררו היא ובעלה במחנת העבודה. תחילה לא רצו להיות משתכנים. שניהם עבדו בחברה.

„כשילדתי, אמרו לי — אם את רוצה לחזור לאבו רודס עם הילד, אז רק כמשתכנת. ממש הכריחו אותי. לפי דרישת ההנהלה, מי שרוצה לגור באבו רודס עם ילדים, צריך להיות משתכן. בתור עובד חברה רגיל, השירותים יותר טובים. הסיכתנו למשתכנים היתה בעצם הרעת תנאים. (הפסדנו את המנקה וארוחות בחדר אוכל והצטרכנו לקנות רהיטים ולשלם שכר דירה). בינתיים התרגלנו. התחלנו לאהוב את המקום ולהרגיש שזה ביתנו. התארגנתי. גידלתי צמחים, תיכננתי לבנות את עתידי במקום ופתאום אף אחד לא יודע מי אנחנו. לא מכירים אותנו. אז החלטנו לחזור הביתה. שכרנו משאית, סחבנו את הילדים וחזרנו עם כל מה שקנינו. השקינו את הגינות. חבל שאת לא יכולת לראות איזו גינה יש לי. להצמיח דשא שם. זה יותר יקר מזהב".

נשים פוטרו. אחרות הובאו

רבקה סידבון, מתגוררת אצל הוריה בלוד, אבל מרבה לבקר בכפר המכביה. גם היא היתה פקידה ב„נתיבי נפט" ופוטרה. „הם מוכנים לתת לי פיצויים מוגדלים מאוד. אבל אני רוצה להיות עם בעלי. שם הקמתי את משפחתי. מסיבת הנישואין שלנו ומסיבה לכבוד הולדת הילדה, נערכה שם. זה הבית שלי, ועכשיו בעלי שם ואני כאן. זה לא חיים לזוג צעיר. זה עוול אחרי כל מה שנתנו. כל הזמן הייתי בטוחה שהממשלה מכירה בנו. היו לכך כל האישורים; מנהל אזרחי, רישוי, דואר, בנק, משרד החינוך, נתנו לנו כוח ואמונה שאנחנו יישוב במדינת ישראל. לא הפקר. היה לנו אבא — מדינת ישראל. חברת „נתיבי נפט" היתה מקום עבודה. עכשיו לא נותנים לחזור. מדברים על מצב בטחוני. במלחמת התשעה ירדתי לשחות באבו רודס, לא פעם ולא פעמיים. למה היום לא, אם אמנם צריך יהיה? והילדים שהיו זורחים בשמש, כלואים היום בחדר. הם הנפגעים הגדולים ביותר של חוסר הוודאות. למה בקיבוץ, הילדים יכולים לרדת למקלט אם צריך? כל המדינה הוקמה עם מקלטים. חלוציות.

(סוף בעמוד 85)

לשחרר את עמי המזרח...

מאת משה דור

איזה דם זרם בעורקיו? רוסי, גרמני, שוודי, קאלמיקי — ראו את עצמות־הלחיים הבולטות. מה היה מוצאו של האיש, שהעולם מציין השבוע — ב־21 בינואר, ליתר דיוק — מלאות חמישים שנה למותו, מציין בהשתאות, ביראה, באהבה, בשנאה?

ולאדימיר איליץ' לנין — ספרות עצומה נכתבה עליו, „הארכיפלג גולאג", ספרו המונומנטאלי של אלכסנדר סולז'ניצין, התולה בצווארו את קולר הטירור אשר סטאלין העניק לו את הממד הממלכתי, הוא אבן נוספת בבניין שנדבכיו — לכאן ולכאן — אין־ספור. אבל דבר אחד אפשר לומר עליו בבירור: בניגוד ליורשיו היה נקי לגמרי משנאת־יהודים. האנטישמיות מילאה אותו שאט־נפש והוא התקומם נגדה בכל כוחו. הוא, אשר כמו סוציאליסטים רבים אחרים, לרבות בני־פלוגתא חריפים שלו, וביניהם יהודים רבים, שלל בתכלית את הלאומיות היהודית וראה בהתבוללות היהודים את הפתרון הרצוי לשאלת היהודים ברוסיה, התייחס בכבוד ובהוקרה כנים ליוצאי האומה שהוא מאן להכיר בה כאומה.

דם יהודי בעורקיו?

האומנם ג ם מפני שדם יהודי נזל בעורקיו? הלא הוא עצמו אמר למאכסים גורקי, כי „דעתנים יש לנו הרבה. אנו, בעיקרנו, עם כשרוני, אבל בעל שכל נרפה. בר־דעת רוסי הוא כמעט תמיד יהודי, או אדם, שיש בו נוטף של דם יהודי". בספרו „לנין", שראה אור ב־1924 — כבר אחרי מותו של לנין — מביא גורקי את הדברים האלה.

אבל בכך לא די. ההיסטוריון של יהדות רוסיה, שאול גינזבורג, חקר זמן רב אחרי מהפכת אוקטובר מיסמכים על קאנטוניסטים יהודים וכן על מומרים. לכל אחד נתייחד תיק בסינוד של הכנסיה הפראווסלאווית בפטרוגראד. ביניהם היה גם תיק — שהוצא אחר־כך מן הארכיון בידי ועדה מיוחדת שנשלחה ממוסקווה — על חובש יהודי מאודיסה, אלכסנדר דווידוביץ' בלאנק, שהמיר את דתו, נתעטר בתואר דוקטור ואולי היה גם יועץ נומשלתי. בלאנק קנה לאחר שנים אחוזה עם צמיתים בפלך קאזאן. הוא היה סבו של לנין. גינזבורג משער אף זאת: גם הסבתא של לנין היתה יהודית ובביתה דיברה לא גרמנית אלא יידיש.

אבל הביוגראפיה הרשמית של ולאדימיר איליץ' לנין — יליד העיר סימבירסק, 22 באפריל 1870 — אומרת, כי אמו, מאריה אלכסנדרובנה בלאנק, היתה בת משפחה לותראנית, גרמנית מאזור הוולגה, שנישאה לאיליה ניקולאייביץ' אוליאנוב, אשר לימים שימש כמנהל בתי־הספר במחוז סימבירסק.

כאמור, מי שמספר כה גדול של יהודים סבב אותו בחייו המפלגתיים והפוליטיים, לא מצא בקרבו — דווקא הוא, בעל המבט החריף והנוקב והאינטואיציה הגאונית — את העוצמה האינטלקטואלית להפוך את קערת המקובלות על פיה כשמדובר בלאום היהודי. „הרעיון על היהודים כעם נפרד — רעיון ציוני הוא", הוא כותב, „מבחינה מדעית אין הוא עקבי, ויש בו מן הריאקציה מבחינה מדינית.. ולא רק בין תומכיו העקביים (הציונים), אלא גם בין אלה המבקשים למזגו ברעיונות הסוציאל־דמוקראטיה. רעיון הלאום היהודי נוגד לאינטרסים של הפרולטאריון היהודי, שכן הוא מעורר בו — במישרין ובעקיפין — התנגדות להתבוללות, הלך־רוח של הגיטו".

„תרבותם הלאומית של היהודים היא תרבות של רבנים ובורגנים", הוא מכריז במקום אחר.

„אבל צריך להבין כי התנגדותו של לנין לציונות היתה שונה לגמרי מזו של ‚ממשיכי דרכו' עד היום", טוען נחמן ליסט, מי שהיה מראשי המפלגה הקומוניסטית בארץ־ישראל בשנות העשרים ושליח של הקומאינטרן במזרח התיכון, „שכן לנין לא ראה בציונות אימפריאליזם, אלא רק כלי־שרת בידיו, ובמדוייק: בידי האימפריאליזם הבריטי. זהו הבדל חשוב ביותר".

כאן אנו מגיעים אל נקודה היסטורית שאפשר לכנותה „לנין והמזרח הקרוב" על־מנת לשוות לה פיקאנטיות. בארץ־ישראל של הימים הרחוקים ההם היו רק קומוניסטים ספורים, — יהודים, כמובן. אבל לומר, כי ולאדימיר איליץ' לנין נתן את דעתו בהרחבה על התפתחותה הספציפית של כיברת־ארץ זאת — דבר זה יהא מוגזם ביותר.

הפילוג בתנועת פועלי־ציון, שבעקבותיו צמח הקומוניזם הארצישראלי, היה עוד בימי לנין. האגף השמאלי של התנועה זו נטל חלק במהפכה ושיתף פעולה עם השלטון הסובייטי. אבל גם לפני הפילוג הרשמי, נוסדה בשנת 1919, בארץ „מפלגת הפועלים הסוציאליסטית" (מ.פ.ס.) בידי קבוצת פורשים מפועלי־ציון השמאליים שנתיים אחרי־כן הוציאות הבריטים אל מחוץ לחוק. מ.פ.ס. ששמה הוסב ל„מפלגת הפועלים הסוציאליסטית העברית" (מ.פ.ס.ע.) לא ניתקה את כל קשריה עם הציונות והשתתפה בוועידת היסוד של ההסתדרות, אך לאחר שנתיים — ב־1922 — התפלגה ל־ק.פ.פ. (ביידיש: קאמוניסטישע פארטיי פון פאלעסטינא) ול־פ.ק.פ. (ביידיש: פאלעסטינער קאמוניסטישע פארטיי), שהתחרו ביניהן על נאמנות לתורת לנין. ק.פ.פ. היתה קיצונית יותר ביחסה העוין לציונות וראתה בישוב היהודי בכללו גורם ריאקציוני ובתנועה הלאומית הערבית גורם מתקדם. ב־1924, כבר אחרי פטירתו של לנין, התקבלה פ.ק.פ. לאינטרנאציונאל הקומוניסטי, אבל אותה שעה כבר הריפה את התנגדותה לציונות, „שליחת האימפריאליזם", והגדירה את הישוב כ„מיעוט קולוניזאטורי".

ראשית היווסקציה

נחזור לרוסיה. היווסקציה הידועה לשימצה אף היא קמה בחיי לנין. עוד בינואר 1918 נתכונן במוסקווה „קומיסאריון יהודי" בראשות ש. דימנשטיין, והכנס הראשון שלו נערך שם באוקטובר אותה שנה ובו הוגדר תפקיד היווסקציה — לנהל תעמולה בין ההמונים היהודים הדוברים יידיש ולהשליט את „הדיקטאטורה של הפרוליטאריון" ברחוב היהודי. „הרחוב היהודי" היה קיים, בעליל — בין אם מעניקים לו סטאטוס של אומה ובין אם לאו. אמנם, אותה פעילות הרסנית עניפה של היווסקציה — בעלת הגוון היידי המובהק — נתרחשה בעיקרה אחרי מות לנין.

בוועידה השנית של הקומאינטרן — בקיץ 1920 — אשר ו.א. לנין השתתף בה והישרה עליה מרוחו, נתקבלה ההחלטה המוקיעה את הציונות כמטה את העמלים היהודים מדרך־הישר המהפכנית, אבל באותה ועידה הוקעה גם הפאן־איסלאמיות — זו שהסובייטים תומכים בה, למעשה, עכשיו — כתנועה ריאקציונית לעילא. לנין השתתף גם בראשית המו"מ עם פועלי־ציון השמאליים על הצטרפותם אל האינטרנאציונאל הקומוניסטי, אך אחר־כך הועבר ניהול המגעים לידי קארל ראדק וניקולאי בוכארין. כידוע, לא יכלו רוב פוע"צ השמאליים לקבל את תנאי הקומאינטרן ולבטל את „ייחודם הארצישראלי", ואלה שקיבלו את הדין ואת הכפיפות המוחלטת למוסקווה, היו לקומוניסטים לכל דבר.

פעילותו של אביגדור במצרים

בוועידה השנית של הקומאינטרן, שעדיין עמדה תחת „פיקוחו האישי" של לנין, התחולל הוויכוח הגדול בינו לבין הקומוניסט ההודי מ.נ. רוי. גם לנין וגם רוי אחוזו בדעה, כי התנועות הקומוניסטיות במושבות צריכות לשתף פעולה עם התנועות הלאומיות, אף כי הן בורגניות באופיין, נגד המשטרים הקולוניאליים; שניהם הטעימו, כי בה־בעת חייבים הקומוניסטים בקולוניות לשמור על עצמאותם והם הצריכים להעלות את תביעות האיכרים והפועלים. אך רוי גרס, כי בהזדמנות הראשונה צריכים הקומוניסטים לתפוס את השלטון ולהקים משטר סובייטי. לכך התנגד לנין.

אבל אילו תנועות קומוניסטיות נמצאו אותם ימים באזורנו, זולת בארץ־ישראל? המישטר הסובייטי זוקף לזכותו עובדה היסטורית מכרעת אחת: הוא שגילה לערבים את תכניות בריטניה וצרפת לגבי ארצותיהם, היינו את הסכם סייקס־פיקו הסודי. גילוי זה עורר סערה רבתי בכיוון הלאומי, אך רוחות אוקטובר התמהמהו להטביע את חותמן האידיאי בעולם הערבי המסויים. אותם קומוניסטים, שכבר נמצאו בארצות ערב בימי לנין, ביכרו להשתלב במאבק הלאומי הכולל.

במצרים, אשר באותן שנים התחוללה בה תסיסה לאומית עזה, בראשות סעד זגלול וה„ופד" שלו (שהוקם בינואר 1919), נתכוננה המפלגה הקומוניסטית בשנת 1921. במאי אותה שנה התקיימה ביוזמתה ועידה ארצית של פועלים, שבה נוסדה „ברית העבודה המצרית" שהצטרפה אל הפרופאינטרן, האיגוד המקצועי הקומוניסטי הבינלאומי. לפי טענתה, נמנו עם הסתדרות זו כ־60 אלף פועלים ופקידים המאורגנים בקרוב ל־100 אגודות מקצועיות. אבל זהו מספר המעורר ספקות גדולים; אפילו אם נבקוט לשון מתונה.

„אמת נכון", מספר נחמן ליסט, „שעיקר המאמצים הארגוניים הופנו למצרים. הנה כי כן, פעל שם אביגדור, מי שהיה איש הגדוד העברי והצטרף אל מ.פ.ס., לאחר שגורש מארץ־ישראל (בארץ היה ידוע תחת הכינוי ‚שמעון');

לנין בכיכר האדומה: מנהיג המהפכה הקומוניסטית עם מפקדים של הצבא האדום, שנוסד לאי־מכבר ונתחשל במלחמת־האזרחים

בחוג המשפחה: ולאדימיר איליץ' הילד נראה מימין למטה. האב היה מפקח חינוכי

הוא כבר מצא שם קומוניסטים — רובם ככולם איטלקים, יוונים ויהודים, שהתחזיקו בדרכונים זרים. הקומאינטרן תמך תמיכה מירבית ב‚ופד' — בלי להתעלם מאופיה הבורגני של תנועה זו — אך אותה ‚ליגה נגד האימפריאליזם והקולוניאליזם' שפעלה להגברת התסיסה במושבות הוקמה רק אחרי מותו של לנין".

הקומוניסט הראשון בלבנון

הקומוניסט הראשון בלבנון — אומר ליסט — היה יאזבכ, סופר ועתונאי ידוע. כיצד הגיע לקומוניזם? הוא העריך מאוד את הסופר הצרפתי הגדול אנאטול פראנס ונודע לו, כי פראנס (מת 1924) הצטרף למפלגה הקומוניסטית הצרפתית. אמנם, פראנס היה רק אוהד ולא חבר בפועל ממש, אך ליאזבכ הספיק מה ששמע. כשנודע הדבר בפק"פ הוקם קשר עם הקומוניסט הלבנוני ועם אותם בודדים שהוא השפיע עליהם, — אבל זה היה כל הקומוניזם הלבנוני של "הימים ההם.

גם בסוריה לא חדר הקומוניזם אל המוני הערבים. כשפרץ המרד הדרוזי נגד הצרפתים, קויים קשר עם המורדים באמצעות פק"פ, שתיווכה בינם לבין נציג הקומאינטרן. אפשר שקודם לכן היו אי־אלה קומוניסטים בין הסטודנטים שהשתלמו בצרפת. המפלגה הקומוניסטית הסורית הוקמה רק בקיץ 1930 — בידי נחמן ליסט וח'אלד בכדש. עד אז לא היה א ר ג ו ן קומוניסטי אלא רק בודדים, ובלט ביניהם פואד שימאלי, שהיה פועל־טבק במצרים, גורש משם אחרי שביתה (ב־1924 או 1925), בא ללבנון ושם החל פועל כקומוניסט, שם ובסוריה, והיה ידוע היטב למשטרה. גם בעיראק מילאו יהודים תפקיד חשוב בהקמת המפלגה הקומוניסטית, אך לא היה להם כל קשר עם פק"פ או הקומאינטרן עד לאחר זמן, בקירוב עד הוועידה הששית בשנת 1928.

לעומת זאת היתה תנועה קומוניסטית חשובה בפרס, עוד מימי מהפכת אוקטובר. זאת — בגלל הגבול המשותף עם רוסיה ובגלל הקשרים המסורתיים אתה. לנין וחבריו ביקשו לסייע כמיטב יכולתם ללאומיות הפרסית המתעוררת נגד האינטרסים „הזרים", קרי בריטניה, צרפת וכיו"ב, והביעו את אהדתם להפיכתו של ריזה חאן פהלווי. הנציג הדיפלומאטי הסובייטי הראשון בטהראן היה יהודי, פ. רוטשטיין. הוא הדין בתורכיה, שם עודדו הסובייטים את תנועתו של כמאל אתא־תורכ, שהציבה סכר בעד התפשטות היוונית. אשר בעלות־הברית צידדו בה, ובעד התכניות של מנצחי מלחמת־העולם הראשונה לבתר את תורכיה גופא לגזרים. בידודה של ברית־המועצות דחף אותה לחפש ידידים המצויים במצב דומה — מכאן התקרבות אל גרמניה, ומכאן ידידותה המופגנת כלפי הלאומיים התורכיים. דבר זה נעשה על־פי הנחיות ברורות של לנין.

„קונגרס עמי המזרח" בבאקו

נציגים פרסים ותורכים „נתנו את הטון" גם בוועידת באקו המפורסמת, הידועה גם בכינוי „קונגרס עמי המזרח". ונפתחה באותה עיר קאווקאזית ב־1 בספטמבר 1920, בנשיאותו של גריגורי זינובייב. הוא, יחד עם ראדק ובלה קון (שלושתם יהודים...) ייצגו שם את הקומאינטרן וברכו את הנאספים בשמו. בין 1891 הצירים היו 235 תורכים, 192 פרסים־איראנים ויוצאי האומה הפרסית, 8 סינים, 8 כורדים ו ש ל ו ש ה ערבים. השאר, לרבות 157 ארמנים ו־100 גרוזים, באו בעיקר מקאווקאז ואסיה התיכונה.

בוועידה זו נעשה נסיון לרתום את הג'יהאד המוסלמי העתיק, מלחמת־הקודש נגד הכופרים, לעגלת המהפכה ולהפכו למסעי־צלב מודרני של העמים המשועבדים נגד המדכאים האימפריאליסטיים, וראשונים בהם הבריטים.

עם הבריטים היה לברית־המועצות של לנין חשבון דמים, — לא רק בגלל ההתערבות הבריטית ברוסיה ותמיכת לונדון ב„לבנים", אלא גם מפני המזימות הבריטיות לאחוז בקאווקאז ו„להשפיע" עליה, ועל הנפט שלה בכלל זה. סוף סוף, חיל־מצב בריטי תפס בשעתו את באקו — כביכול במסגרת המלחמה נגד תורכיה — וכאשר פינה אותה, באו תחתיו הכוחות האנטי־בולשוויקים, שהוציאו שם להורג את כ"ו הקומיסארים הסובייטיים, אחד מסיפורי־המהפכה המפורסמים. בלי ספק היו לבריטים תכניות להשתלט על מקורות־הנפט הקאווקאזיים החיוניים, ולא אשמתם היא שלא עלו התכניות יפה.

אבל ועידת באקו הנחילה ללנין גם אכזבות מרות. בין השאר, בלטו בקונגרס נציגי „התורכים הצעירים", אנוור פחה וטלעת פחה, שהיו אמורים למלא תפקיד חשוב בחישול הקשר בין המהפכה הרוסית לבין העמים המשועבדים. אבל אותם אנשים עצמם השתתפו אחר־כך במרידה המוסלמית הגדולה שפרצה נגד הסובייטים באסיה התיכונה, בראשות כקני־חרת שהתקוממו נגד הכיוון האנטי־דתי של הבולשוויקים, ובעלי־האחוזות, שחששו מפני התיקונים החברתיים, ואלה שהשלטון ה ר ו ס י מעיקרו עורר את התנגדותם. בכל אופן, בוועידת באקו הביעו כל התורכים לפלגותיהם את סלידתם מן האימפריאליזם הבריטי בלשון החריפה ביותר, והדבר בוודאי שלא היה למורת־רוח ללנין ועמיתיו. אנוור פחה גם הביע את צערו על ש„נאלץ להילחם בשעתו לימין האימפריאליזם הגרמני" וטען, כי הוא מייצג „איחוד הארגונים המהפכניים של מארוקו, אלג'יריה, תוניסיה, טריפולי, מצרים, חצי־האי ערב והינדוסטאן" — דמיון לא היה חסר לו...

אגב, אחת התוצאות של קונגרס באקו היתה החלטה להוציא כתב־עת בשם „עמי המזרח", שאמור היה להתפרסם ברוסית, תורכית, פרסית ו ע ר ב י ת. הוא לא ראה אור. כנגד זה הוקם במוסקווה, בברכתו של לנין, בית־ספר לתועמלנים קומוניסטים שיישלחו למזרח, והוא שנתגלגל אחר־כך בדמות „האוניברסיטה הקומוניסטית של עמלי המזרח" (אפריל 1921): הראשון לעומדים בראשה היה ממלא־מקום הקומיסאר לענייני המיעוטים הלאומיים, ג. ברוידא. ברוידא היה, כמובן, יהודי, ואילו הקומיסאר היה אז יוסף ויסאריונוביץ' סטאלין.

„הציר המרכזי — הקהיליה הסובייטית"

„המהפכה הסוציאליסטית", הכריז לנין ב־1919, בקונגרס השני של ארגוני הקומוניסטים המוסלמיים, „לא תהיה רק, או בעיקר, מאבק של הפרולטארים המהפכניים בכל ארץ וארץ נגד הבורגנות שלה — לא, זה יהיה מאבק של כל המושבות ושל כל הארצות הנדכאות בידי האימפריאליזם, של כל הארצות התלויות, נגד האימפריאליזם הבינלאומי".

אבל לשם כך — אומר לנין בוועידת הקומאינטרן השנייה (יולי־אוגוסט 1920) — יש צורך ב„ברית של הפרולטארים והשכבות העמלים של כל האומות והארצות במאבק מהסכני בו־זמני לשם מיגור בעלי־האחוזות והבורגנים", כלומר של הפיאודאליזם בארצות המפגרות ושל הקאפיטאליזם בארצות המפותחות. אבל בכל עת יש להביא בחשבון את המצב הפוליטי בעולם: „כל המאורעות של הפוליטיקה העולמית מתרכזים בהכרח סביב ציר מרכזי אחד. מאבקה של הבורגנות העולמית נגד הקהילית הסובייטית הרוסית, שבאופן בלתי־נמנע מלכדת מסביבה, מצד אחד, את התנועות הסובייטיות של הפועלים המתקדמים בכל הארצות, ומצד שני, את התנועות הלאומיות לשחרור המושבות והאומות המדוכאות, אשר נסיונן המר לימדן, כי אין להם כל ישועה בלתי־אם בנצחון הכוח הסובייטי על האימפריאליזם העולמי".

נחוצה היתה איפוא „ברית הדוקה של כל התנועות הלאומיות והקולוניאליות עם רוסיה הסובייטית" — את הברית הזאת, על־פי הפירושים השרירותיים של שליטי ברית־המועצות, מנסים לכונן יורשי לנין וסטאלין עד עצם היום הזה. אלא שמאז הלך לנין לעולמו, כבר היה לאלה שעיניהם בראשם זמן די והותר להיווכח מה טבעו של „שחרור לאומי" ו„גאולה חברתית" במונחים סובייטיים. אנו, בארץ־ישראל, למדנו זאת היטב — אכן, אנו לומדים זאת יום־יום. יותר מחמישים שנה אחרי שנשמעה בוועידת באקו הקריאה „תחי תחייתו של המזרח יחד עם התשואות לכבוד „מאחדי המזרח, מנהיגינו המכובדים. הצבא האדום יחי שלנו!".

10 המועמדות הסופיות של „את" בתחרות

נסיכת ישראל '74

ביום ג' הקרוב תכתיר הסגנית הראשונה של „מיס אסיה", סגן (מיל.) נחמה פס את „נסיכת ישראל 1974". ה„נסיכה" החדשה תיבחר בתחרות שתערך במלון „הילטון", לפני קהל מוזמנים בלבד.

הצעירות המופיעות כאן — תלמידות תיכון וסמינר, סטודנטיות וחיילת — נכנסו לשלב הגמר, לאחר שגברו על יריבותיהן בשני שלבים של מיבחן מוקדם. המבחנים נערכו על ידי מערכת „את", כדי לעמוד על אישיותן של המועמדות הרבות — בצד הופעתן החיצונית. ה„נסיכה" החדשה, שתמונתה תקשט את השער של „את" בחודש הבא, תייצג את צעירות ישראל בתחרות „מיס אסיה" שתערך גם השנה בפיליפינים.

בחבר השופטים שיבחר ב„נסיכה" החדשה משתתפים: מנהלת אגף התרבות במשרד החינוך לאה פורת (יו"ר), הסופרת יעל דיין, הפסיכולוגית אני הרולד, המומחית לטיפוח החן לאה פלטשר, הבמאית עדנה שביט, הצייר שמואל בק, מפקד גלי צה"ל יצחק ליבני, הבמאי ניקו ניתאי ושני נציגים של תעשיית האופנה והיופי: אילן איוניר ומיכאל בראון. ה„נסיכה" זוכה במלתחה ששויה 5000 ל"י, הסגנית הראשונה בתעודות שי בסך 1500 ל"י והסגנית השניה בתעודות שי בסך 1000 ל"י.

1. שלומוביץ זהבה
בת 17, תלמידה שמינית. תלמד רפואה.
2. איזנהורן מיקי
בת 17 וחצי, תלמידה שמינית. תלמד פסיכולוגיה.
3. פיששון ריקי
בת 20. לומדת שנה שניה עיצוב פנים.
4. בלוך זהר
בת 19, חיילת בצה"ל. תלמד חינוך גופני במכון וינגייט.
5. קורושי אורה
בת 18. תלמידת שנה א' במכון וינגייט.
6. מרום נילי
בת 20. סמינריסטית שנה ב' בסמינר למורות.
7. אוירבך שלומית
בת 17. תלמידה שמינית. מתכוננת ללמוד שפות.
8. בן־חיים יולאנדה
בת 19. סטודנטית שנה א' בפקולטה למשפטים.
9. אלגים זיוה
בת 18. סמינריסטית שנה א' בסמינר הקבוצים.
10. יצחק גיטה
בת 19. סמינריסטית שנה ב' בסמינר למורות.

מאת יהודית חנוך

יצרני האופנה עסוקים וטרודים בימים אלה בהכנות אחרונות לקראת „שבוע האופנה", שייערך בתל־אביב בתחילת חודש פברואר.

מארגני ה„שבוע", אנשי מכון היצוא והיצרנים המשתתפים בו, שרויים במתח ושואלים עצמם האם יבואו הקניינים?

כיוון שכך, השקיעו מאמצי־יתר בהכנת ה־אספים. כשיבואו, אומר אחד היצרנים, צריך שיראו את פניה היפות ביותר של האופנה שלנו. „לא די לנהוג כאילו מאומה לא קרה, עסקים — כרגיל". עתה, כשהשוק המקומי אינו פעיל, אנו תלויים יותר ויותר ביצוא".

ככל שנה, לפני שבוע האופנה, נשלחו לחו"ל גם השנה מאות עותקים של חוברת אופנה מקסימה שבעשרות עמודיה צילומים מרהיבי־עין.

מה מציעים יצרני האופנה הישראלית — לנשות העולם הגדול?

הג'ינס הוא עדיין פרט חשוב מאד באופנת ונראה שישאר כזה עוד זמן רב — אומרת ריקי בן־ארי, שעיצבה שני אספים. ישבתי ושברתי את הראש, מה אפשר לחדש בג'ינס — ופתאום בא לי רעיון, העתקתי על הג'ינס את הציור הנאיבי של האחיינית שלי בת השש, בית ואנשים, כמו שמציירים הילדים. והתוצאה — מקורית ביותר.

הג'ינס החדשים שוב אינם שומרים על צבעם המקורי, הכחול. יש ג'ינס שחור וג'ינס חום עם תפרים וורודים ורקמת של צפורן וורודה, על גב ו־חזה, והצאיות ג'ינס באורך החדש — שהוא ספק אורך ברך — וספק „מידי".

פרט נוסף באוסף לצעירים היא חולצה מטריקו עם הדפסים עליזים בחזית (איש על אופן, מכוניות עתיקות, רשום של פנים בסגנון „ארט דקו") ועוד.

„פרווה עם כל דבר" היא סיסמת החורף הבא, אומרת ריקי בן־ארי. ומפליא לראות עד כמה הפרווה הסינתטית הזו משווה לבגדים מראה עליז וצעיר.

גם לילי טופורק, מ„ידולי", מדגישה, את חשיבותה של הפרווה בבגדי החורף הבא, והכוונה, ל־פרווה סינתטית שהדמיון בינה לבין פרווה אמיתית רב, עד שגם שועל היה מתקשה להבחין בינה לבין עורו של „אחד מהחברה". יש הבדל עצום במחיר שבין פרווה אמיתית וסינתטית ועתה לובשות אותה גם נשים אמידות מאד — אומרת לילי טופורק.

„ידולי" שהיתה ידועה כיצרנית של חליפות ומעילי אריג, פסקה כמעט מליצרם וחלקו הגדול של האוסף — מעור. העור תפש את מקומו של האריג — אומרת לילי — ובבגדי עור, יש לנו מעט מתחרים.

הסריגים הפכו בשנים האחרונות להיות המוצרים המבוקשים ביותר של האופנה הישראלית. אך גם בשטח זה יש לחדש חידושים אם לא רוצים לאבד קונים — ושווקים.

סריגי החורף הבא עומדים בסימן רכות ונשיות מתפנקת — אומרת דינה רשל, מעצבת האופנה של „ג'רקולי". נעלמו הקוים הגיאומטריים ואריגי הפוליאסטר הנוקשים. רוב הסריגים עשויים עם תשלובת של חוטי אנגורה ומוהיר, המשווה להם מראה רך והתולי. וגם בצורת הבגד ניכרת נטיה לרכות, בשרוולי קימונו ובגזרות הנצמדות לגוף. הצבעים, צבעי־אדמה רכים, חום בייז', חלודה, יין. נעלמו לגמרי הצבעים הרועשים.

נטיה מסויימת לסגנון נשי ניתן לגלות גם בכותנות לגברים, — אומר יעקב להב מ„להב". הכותנות הגבריות של חורף 75 שומרות על צווארון גדול ומחודד אך האריגים מודפסים בפרחים זעירים, דובדבנים ומוטיבים דומים, שהם בבחינת חידוש בכתונת הגברית הקלסית.

הנימה האופטימית ביותר נשמעת מפי לאה גוטליב, מ„גוטקס", העסוקה בימים אלה בהכנת אוסף בגדי־הים של קייץ 1975.

מה נתחדש בבגדי הים שנראה אותם על החוף שלנו כבר בקייץ הקרוב?

החידוש האחרון הם בגדי־ים א־סימטרים, עם כתפיה או שרוולון על צד אחד בלבד, בסגנון ה„סארי". לא נוח להשתזף? אפשר לפתוח את הכתפיה הקשורה, לצרכי שיזוף. ה„ליקרה", ממנה עשויים בגדי הים החדשים דקה ועדינה יותר, ממש כעור שני, וההדפסים גדולים, ואקזוטיים, פרחים גדולים, אננס, עלים, וההתמודדות בין בגד הים השלם — והביקיני, עשויית להסתיים בתיקו, גם בקיץ הבא.

והבא לבוא: אופנה!

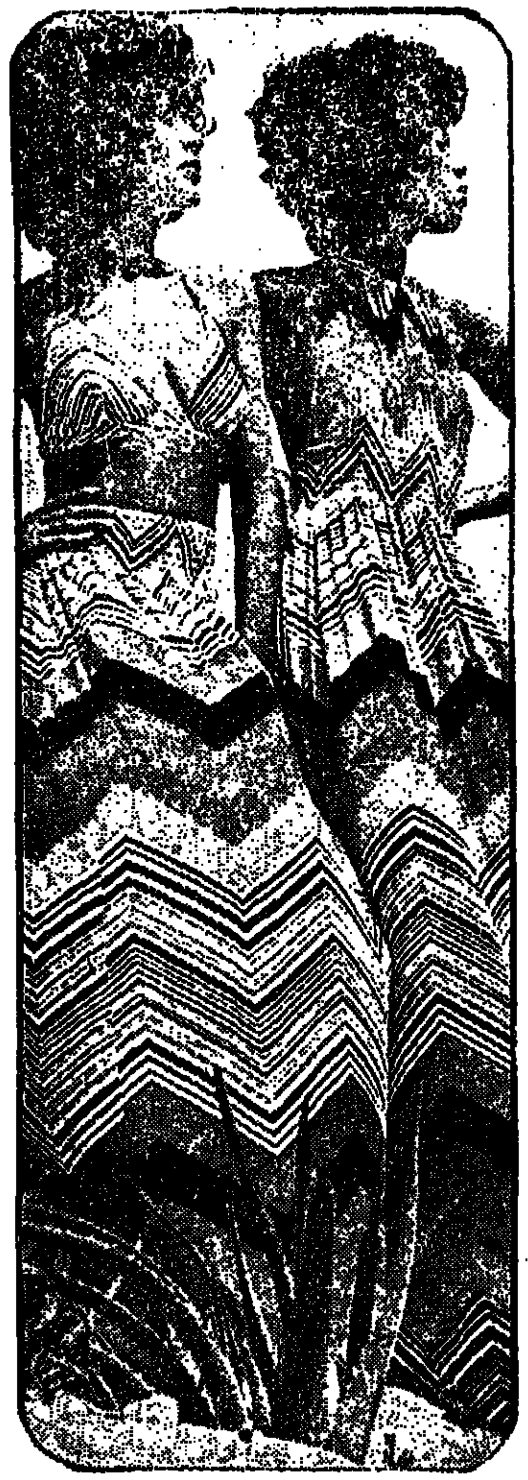

פסים בכל צבעי הקשת זוהרים בבגדי הים והחוף החדשים של העונה הבאה („אופנת ברוך")

טלפונים על החזה, לה וגם לו, בבגדי הספורט החדשים ש לעונה הבאה („אופנת ברוך").

המוטיב המזרחי מוצג במערכות למארחות ובבגדי נופש וחופש. („ריקמה", עיצוב: רוני ברייטף)

את:

נסיכת ישראל 74

טקס בחירת נסיכת
ישראל 74.
יערך ביום ג' 29.1.74,
לקהל מוזמנים בלבד

באולמי מלון הילטון תל אביב
בחסות החברות

איוניר
בתי האופנה המובחרים

Helena Rubinstein HR
קוסמטיקה ואיפור

אלגד אופנת יוקרה

niba fashion ניבה אופנה

דגמי האפנה הבינלאומית של ניבה מעוצבים ע"י
גדעון אוברזון-ישראל פאולו פריסקו-מילנו
פרנק אוליביה-פריז לילי דרוויש-ישראל

WELLA

"וולה" - מוניטין בינלאומי
לקוסמטיקת השיער

ראה צלום המועמדות
הסופיות בדגמי „ניבה"
איפור הלנה רובינשטיין
ותכשירי שיער „וולה"
בעמ' 24, 25 במוסף זה

מינץ את זילברמינץ
מהנדסים וקבלנים בע"מ
בונים ברחוב רוטשילד פינת גורדאו
פתח תקוה

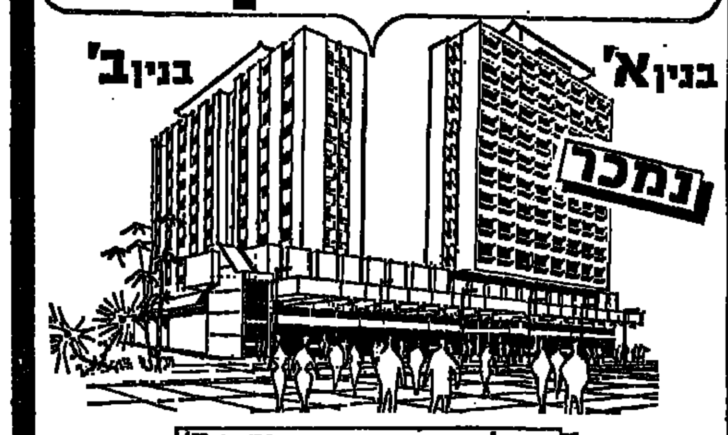

החלה מכירת דירות בבנין ב'

דירות צמרת בנות 4,3½,3 חדרים
* שתי מעליות בכל מגדל מגורים * הסקה מרכזית
* טלפון פנים * הכנה לטלפון חוץ * גז מרכזי
* אנטנה מרכזית * חדרי בטחון בכל קומה.

בבנין א' נותרו 2 דירות גג בנות 4 חדרים

פרטים במקום בשעות העבודה או במשרד
מינץ את זילברמינץ
תל-אביב, רח' מאנה 4, בימים ב'-ה'
בשעות 16.30—18.30

פרסום שחק

הצעות משגעות!!

חדושי אופנת 74 במחירים מיוחדים!

בבוטיק „בוגי" דיזנגוף 172 (הכניסה מהחצר)

	מחיר קודם	המחיר עכשיו
חצאית מקסי פוטפג'	90.—	45.-
חצאית מקסי ריבלס	90.—	45.-
חצאית מקסי ג'ינס	115.—	60.-
מכנסי פוטפג'	75.—	60.-
מכנסי ג'ינס צבעוניים	75.—	45.-
מכנסי - חצאית ג'ינס	115.—	60.-
חליפות מכנסים פוטפג'	175.—	119.-
חולצות נופים לגבר	68.—	45.-
חולצות פסים לגבר	60.—	39.-

כל הקודם זוכה!

מאת

טלילה בן־זכאי

עם הקהל הוא מושג ערטילאי מאוד המש־מש בגמישות יתרה את צרכיו או דעותיו של ה־דובר.

טעם הקהל נקבע כביכול על־ידי ה־קהל, אך למעשה הוא מוחנה במוגש לפניו — אחה נאלץ לבחור באחת מן ההצעות, בטובה ביותר בעיניך, לרצון כללי לשינוי אין משמעות אלא אם כן יש לך אלטרנטיבה מעשית.

בצאתי למשש את דופק הקהל בימים אלה לא ערכתי סקר מדעי מקיף, אלא ביקשתי לעמוד על חוות־דעת של אנשים שעיסוקם עולם השעשועים.

ישעיהו ויינברג, מנהל התיאטרון „ה־קאמרי" אומר:

„אי־אפשר היום לדבר על קהל בלי לשאול איזה קהל. התיאטרון שלנו פועל בשני מישורים. קרוב למחצית ההצגות בחודש ניתנות במחנות צבאיים, או לי־חיילים בעורף, והמחצית הנותרת — לי־קהל אורחים. ואפילו שצה"ל מורכב רו־בו מאנשי מילואים המהווים חתך של כל העם, הרי בתקופת השירות הצבאי צר־כיהם משתנים.

„הציבור שנהג ללכת לתיאטרון ב־ימים כתיקנם, והעדיף הצגות רציניות ורגישות, מעדיף כשהוא במסגרת צבאית הצגות קלות, בתוקף הנסיבות. שלא לדבר על אותו ציבור שלא נהג ללכת לתיאטרון ועתה מעניק לו צה"ל גם הצגות.

„אלה בוודאי מעדיפים הצגות קלות. ועל כן אנו חושבים שעבור הצבא יש בהחלט לשים את הדגש על בידור קל וטוב, על קומדיות — כמו ,מלון מלאות', למשל, שחודש בהצלחה רבה! — שהרי קשה להעניק במסגרת מחנות צבאיים חוויות דרמטיות מן הסוג שתיאטרון טוב יכול לתת ברגעי הצלחתו.

„בעורף אנו ממשיכים להעלות שתי הצגות שהוצגו כבר לפני המלחמה: ,יעקבי ולידנטלי' של חנוך לוין, ו„כטוב בעיניכם". שתיהן הצגות טובות שחסכו ל,שלאגרים'.

„בתחילת המלחמה היו הפרעות אוב־ייקטיוויות — האפלה, אזעקות, בעיות תחבורה — ובכל זאת המשכנו לשחק כמעט מדי ערב ואני חושב שהצגות אלו ממשיכות להיות מקובלות. אם האולם אינו מלא מדי ערב, הרי בכך רק באת לידי ביטוי העובדה שחלק של הציבור עדיין מגויס. אין לי כל סיבה להסכים להנחה שהקהל האזרחי (או החיילים ב־חופשה) מחפשים ,דיאטה' קלה, ומס־תפקים אך ורק בבידור.

„לפי דעתי — ממשיך ישעיהו וייני־ברג — חשוב להחדיר את ההכרה שיש בארץ שני סוגי ,ישראלי' והקריטריונים המשלים לגבי האחד אינם רלבנטיים ל־גבי האחר. התיאטרון ,הקאמרי' פועל לסיפוק הצרכים של שניהם כאחד. מכי־נים מחזה חדש של חנוך לוין וכן מתוכ־ננים קומדיה לצבא ו„בת־השחף" (ציכוב) בשביל העורף".

יעקב אגמון, — מנהל תיאטרון „בי־מות" סבור שהתעניינות־הקהל במופע הולכת וגוברת ככל שהנושא קרוב יו־תר ללבו.

לפני כחודש פתח את תכנית ה־תיאטרון הסאטירי שלו בהצגת „ה־מלחמה האחרונה". מאחר ששנים מ־משתפיה מגוייסים, מתאפשרת הצגתה רק בימי סוף השבוע; כבר בערב הראשון נתברר שהתעניינות במופע רבה. כל הכרטיסים נמכרו. מאז מועלית ההצגה פעמיים בליל שבת ופעמיים במוצאי ש־בת, במחיר אחיד של 11 ל"י הכרטיס.

„להצגות הראשונות בא קהל קשיש יותר, והצגות הלילה המאוחרות מאוכ־לסות בצעירים, באים חיילים עם נשקם האישי, מצועים עם מלווים, נכים ב־עגלות וזאת למרות שהערב אינו מציע להם שכחה, אלא מדבר על דברים ש־איכפת להם.

„אין לי אפשרות להשוות את המצב לפני המלחמה ואחריה — אומר אגמון — ההצגה נפתחה רק לא מכבר". הוא מנסה להפעיל את המקום („מועדון ה־תיאטרון"), גם בימי אמצע השבוע. אחת לשבוע, ביום ה' בערב נערך מו־פע עם גילה אלמגור המושך קהל מבו־גר, ואחת בשבוע נערך דיון בנושא אק־טואלי, אין לו טענות לקהל. הוא בא.

„שינוי בטעם הקהל? קשה לומר. כשמגישים לו משהו טוב, שאין לו תח־ליף ברדיו או בטלוויזיה, הוא יוצא ב־רצון מן הבית משלם את המחיר הנדרש וממלא את האולמות".

עם גיוסם של כל בדרני ישראל ל־שירות מילואים נתעורר חשש פן יגרום הדבר „מכת מוות" לבידור, שהרי ה־בדרנים יוצאים לדרך מצויידים בתי־ניהם האזרחית והחיילים רואים אותם במחנות חינם אין כסף. החשש נתבדה. ככל שאתה רואה אותם יותר אתה אוהב אותם יותר, וככל שאתה אוהב אותם יותר אתה רוצה לראות אותם שוב... ומה שהעניק חוויה לך ולחבריך בשטח, למה לא יגרום חוויה מהנה גם לך ו־לאישתך בבית?

כל מופעי הבידור בלילות שבת ומוצאי שבת הפכו לאבן שואבת לקהל הישרא־לי בכלל, ולצעיר ביותר בפרט. „סיפורי פוגי"; להקת „הגשש החיוור", שייקה אופיר; גדי יגיל ויגאל בשן — ה־פופולאריות שלהם נוצאת כל חומן ב־סימן עליה.

ומה בקולנוע?

גבי מוגרבי, יו"ר אגודת בעלי בתי ה־קולנוע ובעל קולנוע „מוגרבי" בתל־אביב, מספר על שינוי בהרכב המבק־רים בקולנוע. בא יותר נוער ויש פחות מבוגרים מאשר בימים כתיקנם.

„זה טבעי — הוא אומר — מבוגרים נתונים יותר להשפעת בעיות משפחת־יות, כלכליות וחברתיות ונסגרים ב־יתר רצון בבית עם הטלוויזיה. הצעירים חשים צורך לצאת. הם אינם מחפשים בקולנוע חומר רציני וכבד. רוצים סרט בלי פרובלמות. לא רוצים לחשוב. רוצים ליהנות. להפיג את המתח הפנימי במתח קולנועי מעולה, כשהדגש על פעולה, מין, והומור. זהו נתח מרגיע כמו גלי־לת הרגעה..."

„בעלי בתי הקולנוע אינם נוטים להכ־ניס עתה סרטים ,טובים' מפחד שלא ,יתפסו' את הקהל ויעלמו מהר מדי. לקהל מוצעים סרטים מסוג מסוים. ולא ממהרים להסיר סרט ישן שממשיך למ־שוך קהל, אפילו מינימלי. ולא מסתב־כים בפירסום סרט חדש".

שמעון מנחם, מנהל „צוותא", הפתוח רק בסוף השבוע, רואה את הבעיות בעדשה שלו. „הקהל של ,צוותא' ממ־שיך להיות רציני יותר, מן הסוג הז־קוק לאירועי תרבות גם בימים אלה. הקונצרטים של בוקר ניתנו בחודש ה־אחרון מדי שבת. ולא רק פעם בשבו־עיים, ומספר הנוכחים גדל. יש הרגשה שהקהל שבע מבידור בינוני, ואם כבר יוצא מן הבית — רוצה מופעים טובים יותר".

„קומדיה מוכנים לקבל כמות שהיא, אך לגבי דרמה יש הבחנה חריפה יותר וניכר עניין במחזות שיש להם רלוונטיות כלשהי לימינו אלה. ככל שהם מנות־קים יותר מן המציאות הם פחות מבו־קשים. כתמיד כן גם עתה יש אחוז של הקהל המעדיף חומר רציני, ואין כל סיבה לא לשרת אותו. אפילו הוא מי־עוט".

הביקוש לאירועי בידור גדול. במוצאי שבת ובלילות שבת העיר שוקקת. אלפי צעירות וצעירים משוטטים ברחובות ו־מחפשים בידור, וכל האולמות מלאים: הקולנוע, התיאטרון, המועדונים.

העיר צמאה לשעשועים.

תקשורת בעידן הניכור...

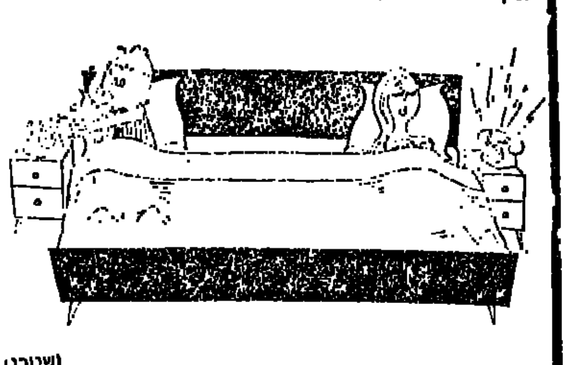

(שטרן)

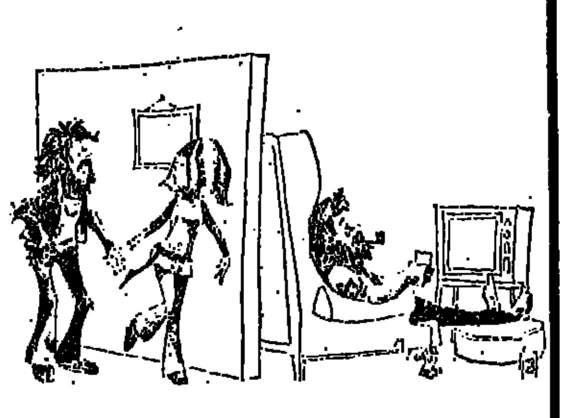

— אל תדאג יקירי, אבא יחבב אותך בלי ספק...

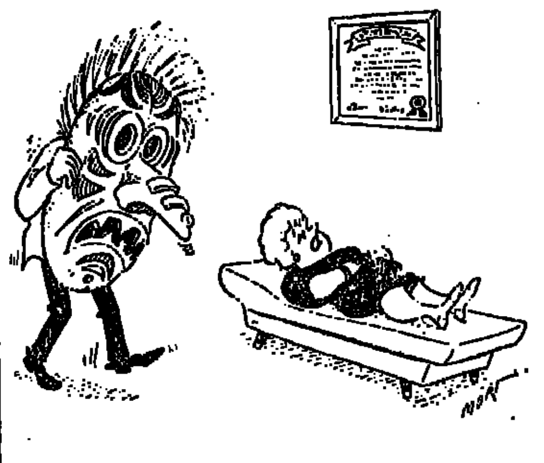

— לאיזה מין „טיפול בחלם" אתה מתכוון, דוקטור!...

— לא, גברתי, זאת לא תהיה מודעה למשחת שיניים!...

— אל תצטערו הרבה שהוא עזב. הוא לא היה מאושר כאן!...

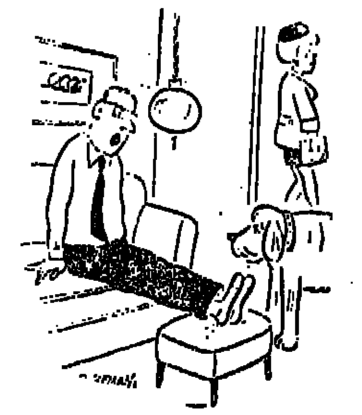

— את מביאה לי את נעלי הבית, או שהצטרפת לתנועה לשוויון זכויות האשה!
(וולטווכה)

צחוק בקו

— ואת לא יכולה לחיות מירי, הרי השעה רק 2 אחר חצות!...

— אתה מעז לתקוף אשה חסרת־ישע!

היום באירופה, ומחר?...

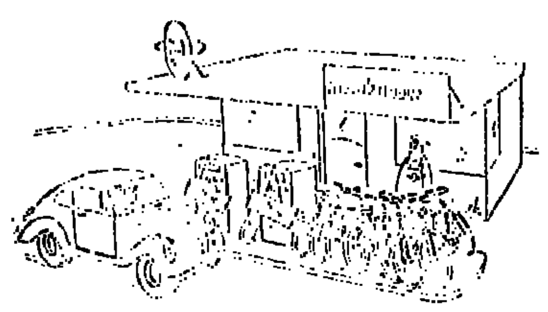

— במקרה שלא שמת לב: אני מגישה בבליקיני!...

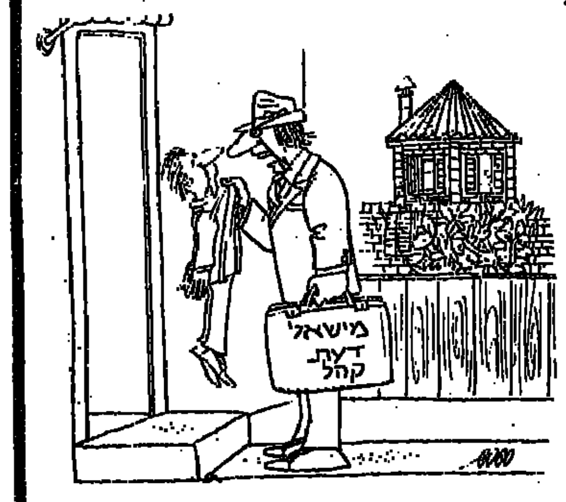

— מה דעתך על גל האלימות המציפה את חברתנו?...
(ל'אירופיאו)

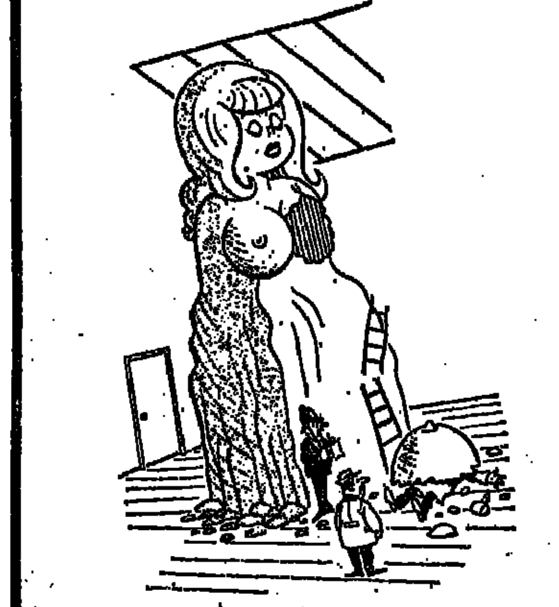

— זה ייראה מגוחך מאד בדו"ח של משופט החוקר סיבת המוות!...

לב הזהב

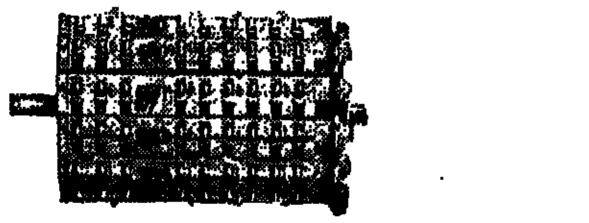

של בורר הערוצים
(TUNER)

מבטיח קליטה באיכות מעולה

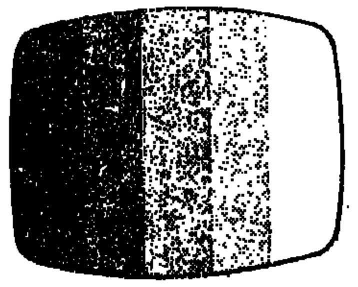

"לב הזהב" של זניט מבטיח אורך־חיים בלתי מוגבל וקליטה רגישה יותר. מסייעת לו מנורת מסך מיוחדת המאפשרת בהירות מקסימלית וקונטרסט שחור־לבן מירבי. למקלטי זניט - בכל חשמלי תלת גידי, עם הארקה, השומר על בטיחות מפעיליהם. שירות יעיל ומחיר מחוזה חלק בלתי נפרד מאיכותם הגבוהה.
תוכלו להווכח בכל זאת בעצמכם כשתבקרו באולמי התצוגה שלנו ברחוב קרליבך 14 בת"א, בשדי המגינים 83 בחיפה או אצל כל אחד מהמפיצים המורשים של זניט בארץ.

ZENITH THE QUALITY GOES IN BEFORE THE NAME GOES ON

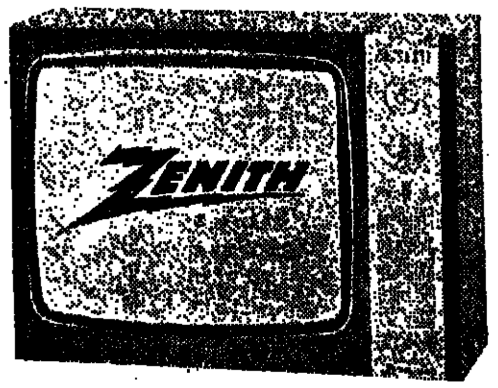

לב של זהב
הזהב משפר את הקליטה. ובזניט יודעים זאת.
לכן, לכל מקלטי הטלוויזיה המעולים של זניט יש "לב זהב" - בורר ערוצים מיוחד במינו שכל צוז מגעיו עשויים זהב 16 קראט.

תחרות ה"גזעיים" של לוי'ס 1974

הפרס הגדול - 5,000 ל"י

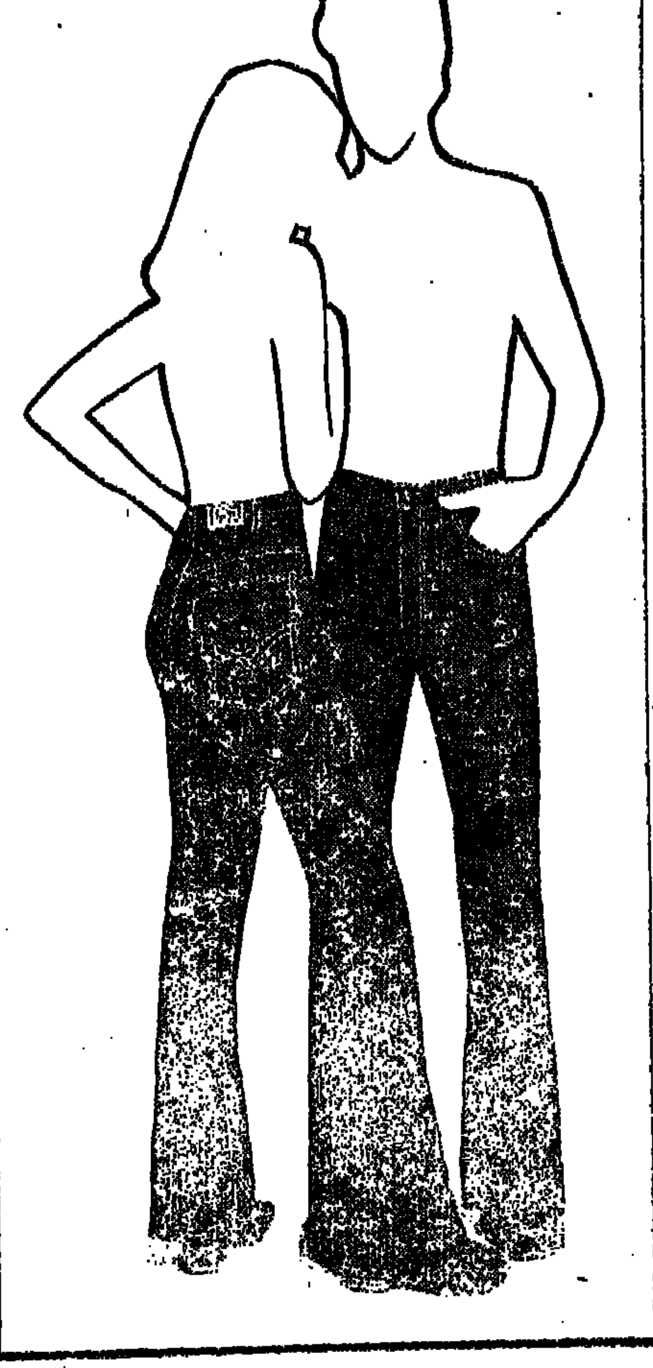

"לוי'ס" מפתיע אתכם, הצעירים, בתחרות פרסים מיוחדת במינה לבחירת ה"גזעי" וה"גזעית" בג'ינס.

מבוקשים מועמדים שהג'ינס "מתלבש" עליהם כמו שצריך, וזאת אין צורך להסביר - כולם יודעים למה מתכוונים כשאומרים "הופעה גזעית".

<u>ה"גזעי" של "לוי'ס"</u>

גיל: 16-20

גובה: 1.78 מ' ומעלה

<u>ה"גזעית" של "לוי'ס"</u>

גיל: 15-18

גובה: 1.68 מ' ומעלה (בלי פלטפורמות)

כל תספורת באה בחשבון וכל צבע שיער או עיניים, ובלבד שההופעה היא "גזעית" והג'ינס הם של לוי'ס.

"לוי'ס" שומר לעצמו את הזכות לפרסם את ה"גזעיים" הנבחרים, במסגרת נושאי הפרסומות של "לוי'ס" והזכויות הבלעדיות לגבי הצלומים והשמוש בהם תהיינה שייכות ל"לוי'ס".

הפרס הראשון בסך

5,000 ל"י

במזומן, יתחלק שוה בין שני הזוכים, היינו "הגזעי" וה"גזעית".

פרס נוסף - מערכת בגדי "לוי'ס" לכל אחד משני הזוכים הנ"ל.

הפניה ממועמדים אך ורק בכתב, בצרוף תצלום גוף שלם בג'ינס "לוי'ס" וקיצור תולדות חיים, בציון שם מלא, כתובת, גיל ומספר תעודת זהות/מס' רשום. התצלומים לא יוחזרו לפונים.

המועמדים הסופיים יוזמנו לפגישות אישיות עם חבר השופטים שעליהם נמנים:

נציגי "לוי'ס"

נציגי פרסום "דחף"

ונציגי שבועון "להיטון"

החלטת ועדת השופטים תהיה סופית ובלתי נתנת לערעור.

הכתובת למשלוח פניות המועמדים היא: פרסום "דחף" ת.ד. 3634 ת"א עבור תחרות ה"גזעיים" של "לוי'ס".

המועד האחרון לקבלת פניות מועמדים יהיה 12-2-1974

* הפרס לזוכה שאינו(ה) בגיל 18 ינתן באמצעות ההורים ובנגד הסכמתם.

Levi's

ג'ינס גלאי

ג'ינס לוי'ס להשיג רק בחנויות "אתא"

■ כל האנגלים „צנועים" כמוה

רקדנית הבטן האכזוטית, אדומת־השיער, צ'ילה מלונ־דון, נולדה במזל בתולה, ועובדה זו מעניקה לה תכונות שלפיהן היא צריכה להיות צנועה, מעשית והסכונית.

ואכן מסכימה צ'ילה לכך, שהיא מעשית והסכונית, מכיון שהיא מתכננת לעצמה את כל בגדיה, אך אינה מסכימה לכך שהיא צנועה. כדי להעמיד את טענתה במיב־חן, יצאה לערוך קניות בסופרמרקט, כשהיא לובשת את „בגדי העבודה" שלה ואז נוכחה לדעת כי הקהל האנגלי כמעט שלא הבחין בה. עתה יכולה צ'ילה להגיע לכלל דעה, כי רוב האנגליות נולדו במזל בתולה.

צ'ילה בת ה־24 הספיקה לרקוד ביוון, בספרד, באיי באהאמאס, בפורטוגול ובאיים הבריטיים, כרקדנית קלא־סית, לפני שפנתה לריקודים אכזוטיים.

■ הפורץ נרדם — ונלכד

פרסטון

מזל־ביש מיוחד היה ל־אנגלי בן ה־25 פיטר מאט־יוס, כאשר פרץ בשעות ה־לילה לחווילה בפרסטון.

אך הספיק להכניס תכ־שיטים וסכו"ם מכסף, לתוך שק השלל שלו, תקפה אותו עייפות גדולה. הוא נשכב איפוא על מיטה ונרדם.

דיירי הבית שחזרו אחרי חצות ממסיבה, שמעו את נחירתו עוד בחדר המדרגות. בזהירות, מבלי לעורר את הגנב, הזעיקו את המשטרה, אשר לכדה את הפורץ...

■ איזו מין... קרחת!

לונדון

התחרות הגוברת והולכת בשטח המין היא אחת ה־סיבות להתקרחות הניתקדמת של גברים צעירים.

זאת קבעה בטי רודני, מנהלת מכון שיער ידוע ב־לונדון, לדבריה נערכו ב־קליניקה שלה הסתכלויות חשובות בתחום זה.

בשתי השנים האחרונות עלה שיעור הלקוחות ש־קיבלו טיפול עקב קרחת בגילים מ־30 עד 43 שנים — ב־55 אחוזים. אך מה שהסעיר את בטי רודני במיו־חד היא העובדה ש־8.1 אחוז של הלקוחות היו צעירים, בגיל שלמטה מ־18.

„צעירות מצפות היום ל־גברים צעירים הרבה יותר מאשר לפני כן", אמרה מנ־הלת הקליניקה. „משום כך הפכת התחרות בתחום המין אצל גברים רבים לעניין של מתח נפשי".

התוצאות? הגיל הממוצע של הלקוחות שקיבלו טיפול במכון, הוא עכשיו בקרבת גיל 25. אולם כמעט רבע מהלקוחות הם בגיל של 18 עד 22.

נוסף על התביעות הגוב־

רות בתחום המין זוקף ה־מכון את הקרחת המוקדמת גם על חשבון מתחים מקצו־עיים. אצל תלמידים וסטו־דנטים עלולות לגרום לכך גם בעיות של בחינות...

■ הצייר שחי מ„קול אדוניו"...

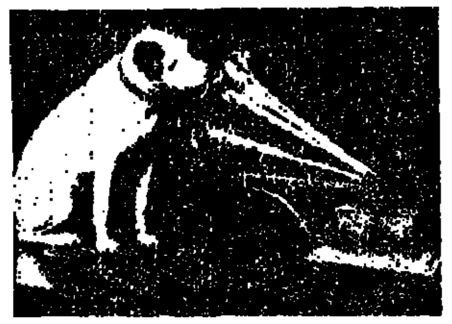

הסיפור של הכלב המפורסם ביותר בעולם נגול עכשיו על ידי ליאונרד פטס, לרגל יובל ה־75 ללידת הגרמופון.

שם הכלב הזה היה „ניפר" והוא היה בן תערובת שהשתייך לצייר פראנסיס בארו, בסוף המאה הקודמת, ברובע האמנים האמסטד אשר בלונדון.

בארו צייר את כלבו בשביל אחד הפונוגראפים מאותו זמן, וכינה את יצירתו בשם „היס מאסטרס וויס" (קול אדוניו) והצליח למכור את פרי מכחולו בסך של 5 לישי"ט.

פקיד ממולח של מפעל התקליטים הלונדוני „גראמופון קומפאני", ראה את התמונה וביקש מהצייר שיצייר את התמונה מחדש לשם שיכפול. בשכר של 50 לישי"ט. העתונות קיבלה את הרעיון בהתלהבות. „העולם כולו ייכבש על ידי קיסמו", נכתב אז. העתונות צדקה: דיוקנו של הכלב נמצא היום ביותר בתים מאשר דמותו של כל בעל־חיים אחר.

אדוניו של „ניפר" חב לו את סתיו חייו הבטוח, משום שחברת התקליטים שילמה לו 50 לירות נוספות בעד זכות היוצרים, כאשר שינתה את שמה בשם 1910 ל„היס מאס־טרס וויס". בשנת 1919 שילמה לצייר כאות תודה קיצבה שנתית של 250 לישי"ט. וזמן קצר לפני מותו העלתה את הסכום הזה ל־350 לישי"ט.

■ נא לא ללחוץ (על הכפתור...)

רוטווייל (גרמניה)

זוג הנאהבים מרוטווייל היה קצת סוער מדי. הו־שניים התחבקו במרץ כה רב, עד כי לא שמו לב שהתקרבו יותר על המידה לצופר של שריפות. ולפתע קרה הדבר: בתוך סערת האהבה לחצו בני הזוג על כפתור האזעקה. כעבור דקות אחדות הגיעו למקום הכבאים.

הללו גילו כלפי בני ה־זוג הבנה רבה, אך למחרת היום ביקשה משטרת רוט־וייל מכל זוגות הנאהבים להתרחק ככל האפשר מ־מיתקנים מסוג זה בפגישות שלהם...

■ המפתח היה בשק השינה...

שוודיה

רק כאשר סנאית דילגה מעליה, הבחינה משודית הצעירה בקמפינג בסביבת שטוקהולם, כי הגנבים הצ־ליחו לסלק ממנה ומבעלה את האוהל שעה שהיו שקו־עים בשינה. הגנבים שעבדו בשקט כה מופלא, לקחו אתם את כל רכושם, כולל המכונית, שאת מפתחות הט־מין בעלה ברוב זהירותו בתוך שק השינה.

■ יונתן הקטן מובל בזנבו

„יונתן" הוא שמו של קנגורו זה, המובל לטיול ברחו־בות מינכן על ידי אדוניו, אמן קירקס ממזרח־גרמניה. בערבים הוא מופיע בקירקס של מינכן ומעורר את התפע־לות הקהל. בעת טיולם בחוצות מינכן מחזיק האמן בזנבו של הקנגורו, מכיון שהוא מתקשה לשמור על קצב הליכתו של בן־טיפוחיו.

■ החוט המשולש...

טירול (אוסטריה)

הדבר שזוגות נאהבים נו־הגים לעשות פעם אחת בל־בד, רוצים הצעירה השוו־דית קריסטינה לונד (24) והאוסטרי פטר שטיינר (23) לעשות שלוש פעמים: לבוא בברית הנשואין.

פטר, מאמן נבחרת אוסט־רית בסקי, בילה את חופ־שתו בישוב השוודי הקטן ואלאדאלן, שם עבדה קריס־טינה כפקידת קבלה במלון בו התגורר.

קריסטינה: „והתראינו פע־מים רבות במשך היום, אך באותו זמן לא חשבנו על אהבה. היינו סתם ידידים".

רק כאשר נפגשו השניים, כעבור שנה, בטירול, נוכחו לדעת כי מקשרת ביניהם יו־תר מידידות. קריסטינה: „פטר הציע לי לבוא להת־ארח אצל דודתו בטירול. נעניתי להצעה, כי היתה זו הזדמנות נאה לרענן את ידיעותי בגרמנית".

בזמן „ביקור לימודים" זה התפתחה האהבה ביניהם. קריסטינה: „טקס הנשואים האזרחי כבר מאחורינו. עתה נשאר לנו לחוג את נשואינו בכנסיה בשוודיה ובכנסיה באוסטריה". ופטר מוסיף: „כידוע, החוט המשולש לא במהרה יינתק".

■ הוא פוחד שיחטפו אותו...

פראנקפורט

מפחד שמא ייחטף על ידי השירותים החשאיים של אר־צו, מסתתר בפראנקפורט מדען דרום־קוריאני, קים־סונג־סו בן ה־37. אומר ה־מדען הצעיר: „בתחילה טל־פנו אלי בני ארצי. אחר־כך נדרשתי להופיע בשגרירות של דרום־קוריאה בבון ל־חקירה. דחיתי את הדרישה הזאת. לבסוף הגיעו לביתי שבעה דרום־קוריאנים. לא פתחתי את הדלת".

מאז אין קים־סונג־סו עו־זב את מחבואו, הוא זוכר את החטיפה של 17 קוריא־נים מתחום גרמניה המער־בית, על שמתחו ביקורת על המשטר. הללו הובאו לקוריאה והועמדו לדין, רק הודות ללחץ של מערב־גר־מניה הוענקה להם חנינה.

הגיבה שגרירות דרום־קו־ריאה בבון: „קים־סונג־סו עובד כמרגל למען צפון־קוריאה. במסווה של לימו־דים הוא שוהה בגרמניה ו־עוסק בתעמולה מדינית. ב־שנת 1967 שהה חדשיים ב־צפון קוריאה, שם עבר קורס לריגול. הצענו לו לבוא ו־לעמוד לדין בסיאול, לא יאונה לו דבר".

■ תחביב שנהפך למקצוע

כל זה התחיל לפני 25 שנים ומעלה, כאשר מר וילפריד לאנגה, בן 45, החל לתקן את המקטרות השבורות או הסדוקות של ידידיו וקרובי משפחתו, סתם לשם הנאה. בינתיים כבש התחביב הזה את מר לאנגה והוא הפך לסוחר מקטרות במקצועו.

לפני שנתיים זנח לגמרי את המסחר ומאז הוא עוסק אך ורק בתיקון מקטרות. ומכיון שהוא היחיד בכל מערבי גרמניה העוסק במלאכה זאת, אין הוא מתקשה למצוא לקוחות וידיו מלאות עבודה.

אמא, אלה המכנסים של-Lee

מה שכל כך מיוחד במכנסיים של LEE היא העובדה שהם מתאימים גם לבני העשרה, וגם לאמהות הצעירות.

אבל אין צורך לריב על זוג מכנסיים אחד. בחנויות האופנה המובחרות תמצאי מבחר עצום של מכנסי LEE, מג׳ינס, קורדרוי, קטיפה ואריגים אופנתיים אחרים, במגוון צבעים ודוגמאות.

LEE — יותר אופנתי
LEE — יותר צבעוני
LEE — ראשון עם יותר נסיון!

עושה אנשים יפים

ה„שלהבת" שדעכה באבו־רודס

(סוף מעמוד 21)

גם אנחנו תרמנו את חלקנו ורוצים להמשיך לתרום. כל המדינה היא חזית. גם בתל־אביב יכולה ליפול פצצה".

אלי שואל למה לא מפנים את קרית שמונה ולמה לא פינו קיבוצים בצפון בזמן מלחמת התחשה. הוא מדגיש שהנשים מוכנות לעשות כל עבודה ובלבד שיתנו להם לחזור לאבו רודס. אבל הנהלת החברה הביאה אנשים אחרים. 17 מנשות המשתכנים שהיו מעובדות החברה פוטרו, לטענת המשתכנים, רק כדי שלא יחזרו. „ברגע שיחזירו אותן, יש בית ושיכון. מדברים על מצב בטחוני, אבל לא היססו להביא לשם מנקות", אומר אלי. „אם זה מסוכן לאשתי, למה זה לא מסוכן לעובדות נקיון ומלצריות בחדר האוכל? יש דמוראליזציה בכל השדה. המשתכנים שעדיין עובדים שם, אך יורדים בלי חשק, זה כבר לא עבודה. החברה רוצים לעזוב".

ושוב מתרגזים על המושג „מחנה עבודה". וציפי ברוך מזכירה שעל השקם בשלהבת היה כתוב „למשתכנים בלבד". השקם פורק, למרות שכיום יש שם חיילים רבים. ציפי ברוך, עוזרת גננת, אם לשניים, היתה בין אלה שפונו פעמיים. „שלחו צבא ומשטרה לפנות אותנו. אבל אף אחד, חוץ ממנכ"ל החברה, לא היה מוכן לחתום על הצו. יום אחרי שבאנו, הגיע אדם במדים, להוריד את הבלונים של הגז מהבתים. במכתב שהביא היתה הוראה לפרק את הבלונים של השיכון, היות ובצה"ל חסרים בלונים. הבלונים היו ברובם ריקים. מה זה, חסר רבע בלון גז לצה"ל? התנגדנו. אחרי הכל, אנחנו חתומים על הבלונים. כשהגענו, פירקו גם את המרפאה שלנו. ואת השקם. סתמו את הגולל. רוצים להראות שזה הסוף".

הם חוזרים ומדגישים שאין פה עניין של גודל פיצויים. אילו רצו פיצויים. יכלו לקבל. „לא היינו מוכנים להתענות שלושה חודשים בשביל פיצויים. אנחנו רוצים לחזור הביתה".

המשתכנים ביקשו שיארגנו אותם בקיבוץ, שם יעבדו ויגדלו את הילדים, עד שאפשר יהיה לחזור. אבל הדבר לא סודר. והילדים סובלים. ילדה שהיתה תלמידה מצטיינת, נזקקת כיום לפסיכולוג. ילדים שחזרו לאבו רודס לאחר הפינוי, התחננו לא לחזור לצפון. התפתחו קשיי אכילה ובעיות אחרות.

„לא ממהרים לכבות"

„מה הם רוצים ממני", שואל אלי שניידר. „האם הם רוצים שאשחק את משחק תברון? לחזור שוב ושוב? אולי בכלל רוצים להשבית את השדה? נדמה לי שבכלל לא ממהרים לכבות את השריפה. אנחנו, בשריפות של יום כיפור ובשריפות אחרות רצנו לתוך האש לכבות, שלא ישרף דלק. התיחסנו למקום כאילו זה שייך לנו. אנחנו הקמנו את השדה הזה, היינו מוכנים להסתכן בשביל העבודה. אחר כך הקמנו בית במקום. החברה אמרה, שזה של הממשלה, עכשיו הממשלה אומרת שזה של החברה ואנחנו לא יודעים איפה אנחנו עומדים. עשו אותנו לעניין פוליטי. אותי לא מעניינות מפלגות. אני רוצה לחזור לאבו רודס. אם יישבו שם מצרים עם מקלעים — לא אחזור. אבל כשיושבים שם ישראלים עם מקלעים, אני רוצה לשבת שם. אני רוצה להדגיש שאנחנו לא משרתים שום מפלגה, אנחנו רק רוצים לחזור הביתה".

ואומרת רחל שניידר: „הרבה התיאשו. לא רק משלהבת. אנחנו צברים וילדינו צברים ובכל זאת יש יאוש. מתנהגים אתנו כמו עם פליטים, בועטים בנו, זורקים אותנו משר לשר ולאף אחד לא איכפת".

חדש בישראל
חדר שינה קומפלט מברזיל

ארון 4 דלתות, מיטה כפולה,
טואלט עם ראי ושרפרף

פליסנדר 2,100.—
לבן דוקו 2,400.—

טומה רח׳ בן־יהודה 92, ת״א טל. 231421
אולם תצוגה, רח׳ סמולנסקין 1 פינת בן־יהודה

לתשומת לב!
גב׳ קודה
מגלה עתידות ידועה אינטרנציונאלית

מהטלויזיה הישראלית תנחש לכם את עתידכם (שמחות וצרות). בקלפים. כף היד. כתב. חול. אש. אסטרולוגיה כ״כ יכולה לתת לכם יעוץ (עזרה) בנשואים, אהבה, כסף ומחלה. מראיינת בימים א׳, ב׳, ג׳, ד׳, ה׳ ת״א. רחוב נאולה 19, קומה ב׳ (אלנבי־מוגרבי) בין השעות 11-19

יהודית

כוכירת
סוף העונה
הנחות גדולות
על כל שמלות הריון
פתוח כל היום

יהודית
ת״א, רח׳ הכרמל 39
טלפון 56980
(בית שלישי מפינת אלנבי)

תודה!

אנו מודים בזה
לאלפי המשתתפים במבצע
שאלון המידע
על תנורי בישול ואפיה
בשיטת CB
מתוצרת בלרס

להלן תוצאות ההגרלה שנערכה כמתוכנן בערב ראש־השנה תשל״ד. בפרס של 10.000 ל״י זכתה הגב׳ **תלמה פסו מירושלים** רח׳ בן־זכאי 60/19 (בתמונה משמאל).
כמו כן זכו בפויסיט שבועיים בני — 100.— ל״י.
דלית בריסק, פתח־תקוה, רח׳ בורוכוב 6
שפרה מילר, כפר־סבא, רח׳ התקוה 30
יונה הררי, ראש־העין, רח׳ צה״ל 14
עופרה יניב, נתניה, רח׳ דיזנגוף 53
דלית דביר, חיפה, רמות רמז, ברנר 18
גדרון רות, ת״א, אחד העם 142
גינדי טובה, ראשל״צ, גרינבוים 8
הינדה אקר, בני־ברק, האדמו״ר מבלז 13
נעמי אופיר, פתח־תקוה, אורלנסקי 9
אסתר אפשטיין, חיפה, רח׳ הפלמ״ח 6
אסתר גרף, ירושלים, רח׳ אבינועם ילין 16
מיכל גורן, ערד, רח׳ חן 16/9
רחל ידין, רמת־גן, הראשונים 15
אנו מתנצלים על האיחור בפרסום התוצאות אשר נבע ממצב החרום השורר בארץ.

BELLERS בלרס
התנור האופה לך מחמאות!

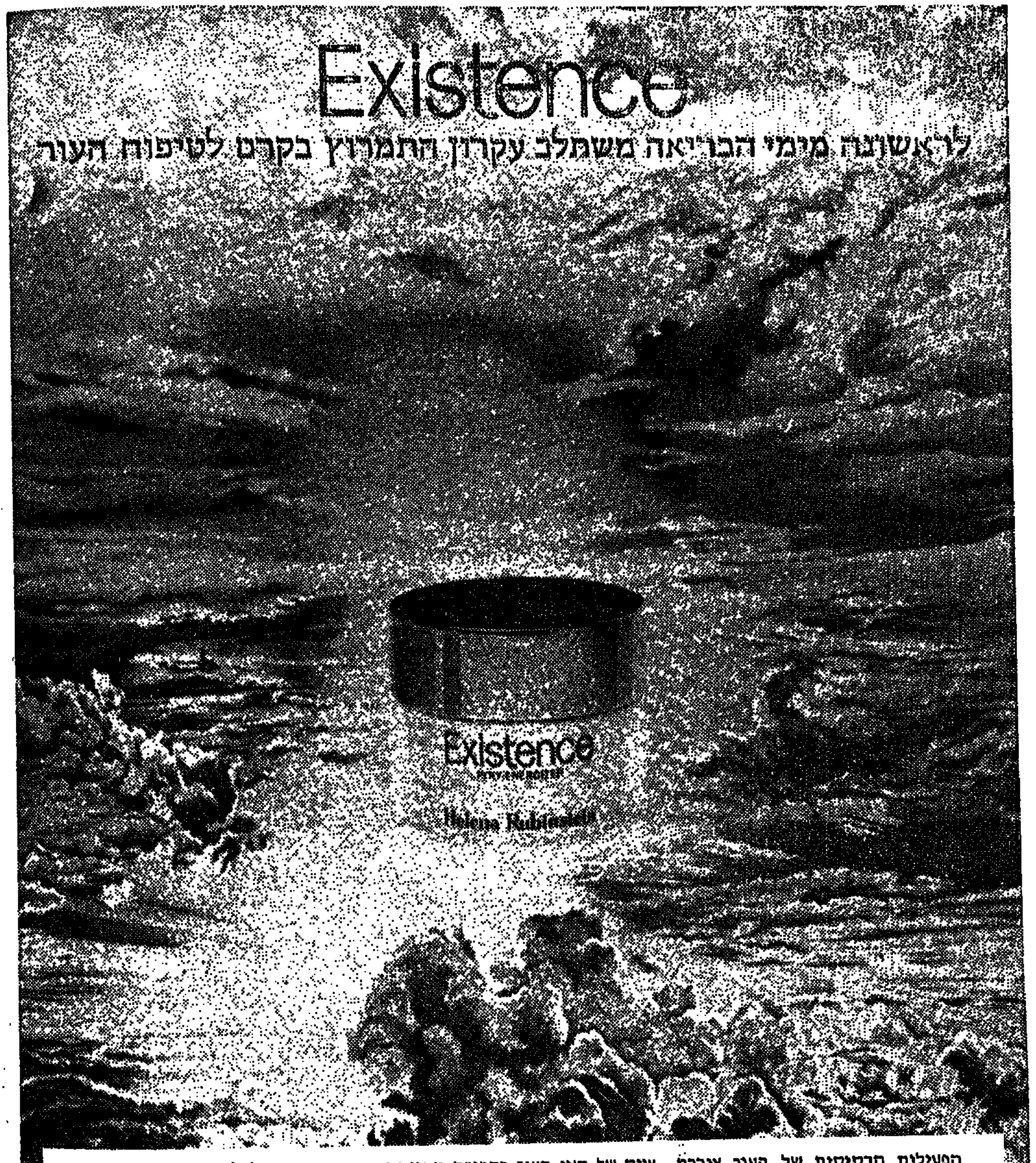

הפעילות הבסיסית של העור צורכת אנרגיה לפעולה הרמונית תקינה. התמ־רוץ הוא יכולת החיזוק והתמרצה הדרושה לפעילות הבסיסית של העור, הנפגמת כתוצאה מגיל, עייפות, אקלים, שמש וזיהום.
התמרוץ מתגבר על מחסור העור ע"י אספקת תזונה ואנרגיה: מרכיבי ה„אקזיסטנס" זהים למשאבים הטב־עיים של תאי העור בסביבת מחייתם. יהיה סוג עורך אשר יהיה הוא ישתפר הודות לתכונות ה„אקזיסטנס" אשר מביא לחידוש התאים; מבטיח איזון פיסיקו־כימי קבוע של הסביבה הטב־עית; מחזק את כושר התנגדות העור לגורמי הרס חיצוניים ע"י פיתוח מנגנון ההגנה שלו.
„אקזיסטנס" נותן תוצאות מיידיות, מרהיבות אפילו לאחר השמוש הראשון. כדי שתוכלי להפיק את מלוא התועלת מתגלית מדעני מעבדות הלנה רובינ־שטיין ששמה „אקזיסטנס", הנך מוז־מנת למרכז ההדרכה של הלנה רובינ־שטיין, שד' קק"ל 94 ת"א, בימי ב' ו־ד' בין השעות 3.30—6.00 אחה"צ, שם יינתן לך ייעוץ קוסמטי חינם והדרכה אישית בטיפוח העור ובאיפור.

אקזיסטנס קרם רב תכליתי ראשון הממריץ את התחדשות העור
הלנה רובינשטיין. היופי בפעולה

חגי לבינסון אילון

מבחר סרטי השבוע

ד. אהרון

כדאי לראותם

** „איזו מין עוזרת" („פאר", תל־אביב): סאטירה על הפוריטאניות ה־צבועה של המעמד הבורגני בחברה מסגרת — סיצילית. עוזרת צעירה מש־תלטת על אלמן מתחסד ועולה למעמד גברת־הבית בעזרת טאקטיקה ארוטית מחוכמת. הבמאי האיטלקי הצעיר סל־ואטורה זאמפרי, חוזר אל הנושא ש־העסיקו בסרטו הראשון („דודתי אהו־בתי"), בתארו מסכת יחסים סאדו־מאזוכיסטית, כרקע מעוות להתעוררותו המינית של נער מתבגר.

** „צ'ארלי ואריק" („אלנבי", תל־אביב): סרט מתח ופעולה עשוי היטב, בידי הבמאי דון סיגל („הארי המזוהם") בנוסח האופנה הבלתי מוסרית החדשה של סרטי „הפשע משתלם": הפושע זו־כה, הן בשלל והן באהדת הצופה. ה־קומיקאי המצויין ואלתר מאתאו, המגלם תפקיד „רציני" לראשונה בקריירה ה־קולנועית שלו, „מתלבש" ככספה על דמותו של שודד־בנקים קטן, הנוטל, בעל כורחו, סכום דמיוני בלתי צפוי מכספת של בנק קטן בעיר־שדה במערב ארצות הברית, ומסתבך בעימות כפול — עם החוק ועם זרועה הארוכה של ה־מאפיה. מאתאו מפתיע במשחקו הדק והאירוני, וסיגל בונה את סרטו במקצו־עיות על מתח בלתי פוסק.

** „אני אוהב את גרושתי" („אס־תר", תל־אביב): ג'ורג' סיגאל הסימ־פאטי חותר בהתמדה עקשנית לזכות מחדש בחסדי אהבתה של גרושתו (סו־זאן אייגסטאק), בסרטו החדש של פול מאזורסקי („בוב וקארול וטד ואליס"), מאזורסקי כתב את התסריט, הפיק ו־ביים קומדיה רומאנטית על זוג יהודי מודרני מבני המעמד הבינוני העליון בקאליפורניה, אשר אין בו כל סימני היכר ליהדותו, זולת שמו. עלילת ה־סרט בנויה על סיטואציות מתוחכמות, שמרביתן מוקדשות לחיזוריו הבלתי־נלאים של הבעל הגרוש. הסרט משעשע, מבויים בסיגנון, כמוצר־איכות מסחרי, ויש בו "פואנטות" שנונות של סאטי־רה מעמדית מתונה ו„הפי־אנד" רגשני ויפהפה. ובסך הכל: סרט נחמד.

** „זמנים מודרניים" („רמת יוסף", בת־ים): קומדיה גאונית, בת 39 שנים, המוסיפה לחיות, רעננה וטרית, מרגשת ומצחיקה עד דמעות, כשם שהיתה בימי זוהרו של הנווד הנצחי. סרט אילם (עם פס קול מוסיקלי) שהבקיע את מחסום הזמן ועבר אל מחוזות הפיוט הטהור. לכו לראות קלאסיקה אמיתית, ואת צ'רלי צ'אפלין באחד משיאי גדולתו.

** „פריץ החתול" („אשל", באר־שבע): סרט הנפשה, מוגבל למבוגרים בלבד, שביים ראלף באקשי, לפי דמו־יות „קומיקס" מצויירות משל צייר־המחתרת האמריקני, רוברט קראמב. הת־גלמות אדירה של גסות רוח מרוכזת, בציור ובדיאלוג, שתכליתם — סאטירית ועיסוקם — תת־התרבות האמריקנית ה־חדשה על פורקניה, זכויותיה ותופעותיה התרבותיות. הגסות, לעצמה, אינה פו־געת או צורמת, הואיל והציור משחרר ומנכר, והבליסטראות מוטחות בכל צופה אמריקני בוגר — ללא הבדל מין, גזע, דת וצבע, ציור פרוע, דיאלוג סתרורי ו„מסוי" חברתי.

** „צבא הצללים" („הוד", קרית־מלאכי): סטרו של ניזוף קאסל על אנ־שי השורה במחתרת הצרפתית בימי ה־כיבוש הנאצי, זכה לפירוש קולנועי נה־דר, מידי הבמאי ז'אן־פייר מלוויל („ה־מעגל האדום") — בסרט רציני מאד, המתבונן בתקופה קודרת ובגיבוריה ה־אפורים, ומוסר את מניעיהם ורגשותיהם בסיגנון עצור ומאופק. גם העיון הכן בערכים אנושיים שנורים כנאמנות ו־בגידה, ידידות והקרבה, מרשים מאד בדיוקו ואמיתותו. כזה הוא גם משחקו של הצוות המעולה: סימון סיניורה, לינו ונטורה, פול פרים, ז'אן־פייר קאסל, דניאל ז'לאן.

** „כל מה שתמיד רצית לדעת על המין ולא העזת לשאול" („חרמון", קרית שמונה): העיסוק במין הוא טירוף לאו־מי — נושא הולם לפארסה מטורפת — אומר וודי אלן, קומיקאי יהודי ניו־יורקי קטן וממושקף, שפרצופו המרצין מנוגד בתכלית לדמיונו הפרוע ולתעלוליו האבסורדיים. אלן כתב, ביים וגם משחק בארבעה מתוך שבעה סקצ'ים נפרדים — פירוש חופשי ומטורף בהחלט של סעי־פים אחדים מתוך רב־מכר האמריקני. הומור גס, בדיחות שנונות, עיתוי קומי טוב, אם גם מיכני, יבש וחסר קורטוב של אנושיות.

סרטים אחרים

* „שלום" („תכלת", תל־אביב): נסיון סרק של במאי מתחיל, יקי יושע, ליצור סרט מחאה חברתי פוליטי, שבמרכזו — הצעיר הבלתי־מרוצה מעצמו וממצב החברה והמדינה, בישראל שבין מלחמות ששת הימים ויום הכיפורים. ליושע הצ־עיר (הממלא גם את התפקיד הראשי בסרטו), עדיין חסרים כלים מקצועיים, כישורים ותרבות, לבטא את מצוקותיו, את רעיונותיו ויומרותיו. התוצאה — בוסר גמור.

* „גבר בהריון" („תל־אביב", תל־אביב): כשלון טוטאלי של הבמאי ז'אק דמי („מטריות שרבורג"), הקוטל ללא־רחם בדיחה קטנה על גבר שנכנס ל־הריון מדומה, ומבזבז כליל את כשרונו של צמד כוכבי יוקרה כמארצ'לו מאס־טרויאני וקאתרין דנאב. מה שאמור להיות פארסה מטורפת הופך לשיעמום שפוי, ומסגיר את דמי כבמאי חסר חוש הומור, המתפיל כל רעיון סאטירי ו־מאבן כל סיטואציה קומית.

* „קזבלן" („עטרת", טירת הכרמל): מבצע־הפקה אירגוני גדול של המפיק־הבמאי מנחם גולן, שכתב את התסריט (עם חיים חפר) לגירסה קולנועית של המחזמר לחיט הנודע, רב־המשתתפים, יקר, ארוך ורועש — מסך־רחב, סצינות המוניות ופולקלור סינתטי למכביר. לחו־ניו של דובי זלצר, פזמוניהם של חיים חפר, עמוס אטינגר ודן אלמגור, מחו־לותיו של שמעון בראון, צילומיו של דוד גורפינקל ויהורם גאון — בתפקיד חייו. מעשה מרכבה קולנועי חסר תק־דים בהיקפו, כמותו ומימונו, בתעשיית הסרט הישראלי. בידור עממי.

* „מי רצח את שילה?" („סביר", חו־לון): תעלומת רצח הממוקמת על יאכ־טה מפוארת בחוף הריביירה, ומפזרת סימני שאלה ומניעים בסיטונות. החשו־דים־בכוח — כחצי תריסר דמויות זוה־רות, אנשי תעשיית הסרטים ההוליבו־דית, שצל אפל מן העבר מעיב על כל אחד מהם. פיענוח התעלומה הגדולה — והתעלומות־המשנה — מזכיר תשבץ בל־שי מיושן נוסח אגאתה כריסטי. גדוש מלל ועמוס פרטי־פרטים לעייפה. ג'יימס קובורן, ג'יימס מייסון דיאן קאנון, ראקל וולש, ריצ'ארד בנג'אמין.

* „במלכודת החופש" („אורח", חיפה): סרט מתח ופעולה המסובב על תככי רי־גול סובייטי וריגול־נגדי בריטי. מבויים בידי ג'והן יוסטון, המשתעשע בתרגילי הסחה והטעיית הצופה: הבוגד (ג'יימס מייסון) מתחזה כפאטריוט; סוכן הריגול הנגדי (פול ניומן) מתחזה כשודד יהלו־מים; ראש האינטליג'נס (הארי אנדריוס) ובתו (דומיניק סאנדה) מתחזים כראשי רשת־פשע, הכל מתחזים למה שאינם והצופה נדרך, גמתח ומתבלבל, בלא ש־ידע על מה ולמה. תוטי העלילה מולי־כים מספסלי הפרלמנט בלונדון, אל מפ־רציו הציוריים של האי מאלטה ואל ערבותיה הבוציות של אירלנד. עשוי היטב, אף כי חסר חותם וייחוד, כמ־צופה מ„קאליבר" כיוסטון.

* „שאפט באפריקה" („צליל", יפו; „חן", שדרות): השלישי בסידרת הר־פתקאותיו של האלימות של „ג'יימס בונד" שחור — הבלש הפרטי ג'ון שאפט, הוא ריצ'ארד ראונטרי, מגלמת החדשני של הסיסמה הקונטרה־גזענית — „שחור־הוא־יפה", בדמות אדם־עליון צבעוני, קשוח, ברוטאלי, הבז ל־איש הלבן ו„מרים" את כל התיכות לבנות כשחורות. הפעם יוצא הסופרמן שאפט, מסימטאות הג'ונגל הניו־יורקי, לשחרר את הג'ונגל האפריקאי מהשתל־טותה של כנופיית סוחרי עבדים, בראשותו של בן־בליעל לבן. מוסיקת קצ־בית גועשת, עינויי־גוף, נירווי־יצרים ו־הקזת דמים בשפע. זרין, סינתטי ומסחרי מאד.

* „מעשיות קאנטרברי" („סמדר", ירו־שלים; „ארמון", רמת גן): פייר פאולו פאזוליני חוזר אל נוסחת ההצלחה ה־מסחרית („דקאמרון") ומעביר את מש־חקי העגבים וההוללות, את הגברים ה־מיוחמים ואת הנשים הנפקניות — מנא־פולי־של־מטה אל החברה האנגלית ה־טרום־פוריטאנית בשלהי ימי הביניים. בהתבססו על סיפוריו של בן־התקופה, ג'ופרי צ'וסר, שמהם גיפת כל שעשוע משמעותי ומוסר השכל, יצר פאזוליני סרט חצוף ומשולח־רסן התופס את קאנ־טרברי באברי־הרבייה שלה ואינו מרפה, עד אם העביר בסך התאוות הפרועות את כל המעמדות, המינים החריגים וה־סוטים בכל ערוות התפרקותם.

* „הבריחה" („תפארת", ראשון לציון): סרט גנגסטרים אלים, קיצוני ועשוי היטב, שבו מיסחר סם פקינפה („כלבי הקש") כליל את „האלימות המשמעו־תית" המיוחסת לו, וביים עלילה ברו־טאלית של שוד ומירדפים, הקזת דמים וסאדיזם לשמו. סטיב מקקווין ואלי מקגראו („סיפור אהבה") נמלטים אל הגבול המכסיקני עם מטען שדוד בסך חצי מיליון דולר, קטל אכזרי, גוויות שטופות־דם, וקרביים שפוכים. „הפשע — משתלם".

* „מכשפות עם דודתי" („אילת", אילת): הגירסה הקולנועית לנובלה שנו־נה ומשעשעת מאת גראהם גרין, על ה־דודה הפנטסטית אוגוסטה, הגוררת את אחיינה הירחמיאלי, הנרי, למסעות של הברחת כספים וסמים בדרכי יבשת אירופה. ג'ורג' קיוקור, במאי הוליוודי ותיק של קומדיות רומנטיות שנונות ו־אלגנטיות, ביים בהידור ופאר דקורטיבי, אך, ההרפתקאות האבסורדיות של הדודה הסוערת, זזות בעצלתיים — במקום ה־קצב המצופה. מגי סמית (אוגוסטה) ב־משחק מחושב היטב, בונה את הדגשות על התפרצויות מזג ומאניירות חיצוניות מוגזמות. אלק מקיואן מצויין בדמות האחיין.

* „מה תאמר לנערה עירומה?" („אס־תר", נתניה; „אורלי", חיפה): לאחר שנות הקפאה אחדות בצו הצנזורה, מוק־רנת בדיחה פסבדו־דוקומנטרית, פרי רע־יון סאטירי של שדר טלוויזיה אמריקני, אלן פונט, המספרת בעזרת מצלמות חבויות — כך על כל פנים נאמר בסרט — על תגובותיהם של האמריקני הממו־צע(ת) על מיני סאבו מיניים, שעדיין איפיינו אותם בתקופה שבה נכנס ל־תקפו האיסור חסר הפשר של הצנזור הי־שראלי. הסרט בנוי כסידרת סקצ'ים נפרדים בעלי נושא משותף — העירום — מוצלחים, פושרים ומשעממים חליפות.

מכירת ופרטים אצל סוכנינו

תל־אביב: אויקל, פינסקר 70, ת"א. טלפון 283236/7/8
חיפה: למפל, מוריה 126, טל. 241200
ירושלים: גלעדי, ריבלין 6, טל. 227988
ק. שמונה: עזרא, איזור התעשיה. טל. 40157
צפת: ציוני ממן, ירושלים 73. טל. 30496
טבריה: „כל" אלחדיף 1. טל 20602
עפולה: ברס, הנשיא 7, טל. 22863
נהריה: אלישע, מרכז מסחרי 17. טל. 920139
עכו: פלג, רח' הרצל 18, טל. 911966
קרית מוצקין: פלג בע"מ, שד' השופטים 13, טל. 732323, 717349
קרית טבעון: פישר, אלונים 6. טל. 93 4444
פרדס חנה וזכרון: מושונב, טל. 77349
נתניה: מיקי, הרצל 35, טל. 23097
חדרה: שוייצר. טל. 22112
רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים וקרית־אונו: נוסטו, עוזיאל 110, טל. 746838
פ"ת: זייף, ברקוביץ 4, טל. 913646
כפר־סבא: כהן, וייצמן 84, טל. 923916
רמת־השרון וגוש תל־מונד: סיגנל, רמת־השרון, סוקולוב 60, טל. 776661
הרצליה, ראשון לציון, רחובות: אחים צור טלפון 777358
גדרה, אשדוד, אשקלון וקרית־גת: בולקה, טלפון 051-91107
באר־שבע והדרום: שלה, מכז' אוניקו. טל. 2167
ערד: אדרי יצחק, תשלות 14. טל. 9431
נוות־מונסון: א. ינאי טר. 756158
לאנשי ההתיישבות העובדת, קניה בארגוני הקניות האזוריים

אנו נתגבר!

ללא חומר משמר
שיטת ההכנה החדישה באמצעות הקפאה עמוקה אינה מצריכה שימוש בחומר משמר. כך תקבלי ארוחות טעימות מזינות וטריות תמיד.

אריזות ואקום הגיינית
בתוך קופסת קרטון חיצונית נאה תמצאי שקית ואקום עשויה חומר פלסטי מיוחד ועמיד השומר על טריות הארוחה.

קל ונוח להכנה
את השקית הסגורה הרתיחי בסיר מים למשך 10 - 15 דקות. הוציאי מהמים הרותחים פתחי והגישי... והסיר נשאר נקי.

אריזות מיוחדות למוסדות מפעלים בתי חולים וכד׳.

מבחר ארוחות מוקפאות בידע שוויצרי

לנשים עסוקות, לגברים היודעים לאכול

מבחר מטעמי בשר ברטבים מעודנים: בשר צלוי ברטב חום, חזה הודו, חזה בקר כבוש ברטב יין, נתחי בשר קצוץ, לשון ברטב מדירה, חמין עם בשר, ספגטי א׳לה בולונז ומבחר תבשילי ירקות ותוספות אחרות

״קלמוין״ בע״מ הרצליה ב׳ ת.ד. 411

כשר

מיומנו של קצין קרבי

אייבי

(סוף מעמוד 15)

בידינו במלחמה זו. סגן מפקד הארמיה השלישית מסר לאייבי אישית את כניעתו.

אייבי מספר על זאת בהנאה. בעיקר על אותו הרגע בו יצא הגנראל מן הבונקר ולאות כניעה מסר לידיו את... מפתחות המכונית המפוארת שלו.

„טוב, אז פ. אומר לי קח כמה חיילים ורכב ותסרוק את בסיס הטילים. מגיעים לשם 10 חבר׳ה עם משאית עלובה. מיתחם. חשבתי 100 מטר על 100 מטר. אבל אתה הולך והמיתחם לא נגמר. באמצע עומד בונקר. לא היתה לי ברירה. חילקתי את החבר׳ה לחוליות. שלושה בכל אחת. ואני מפקד עליהם. הלכנו קילומטר והחבר׳ה שלהם מרימים ידיים. 100, 150, ואנחנו רק 10 חבר׳ה. כך הגענו אל הבונקר.

„כמו שלמדנו זרקנו רימונים בעד פתח האיוורור. נפתחת הדלת. כדורי שלנו צעק להם בערבית, וכולם יוצאים עם ידיים למעלה בלי נשק. חשבתי 10, מכסימום 15. יוצאים ויוצאים וזה לא נגמר. עצרתי את השיירה והתחלתי להשכיב אותם בשורות. והם יוצאים בלי סוף. השכבנו את הקצינים לחוד, כ־35, והחיילים לחוד. הם שכבו בשלושה טורים והעסק לא מסתיים. חשבתי שאם רק ירימו ראש ויראו כמה אנחנו, אז יטביעו אותנו רק ברוק שלהם. והעיקר, מה אעשה עם כל הפמליה הזאת. אחרון יצא סגן מפקד הארמיה השלישית. הוא דיבר ערבית, רוסית ואנגלית מצויינת. הוא היה גבוה, גבוה יותר מכל חייליו. נראה איררפאי. שני אלופי־משנה שעמדו לידו נראו שמנים לעומתו. הוא לבש בגדי שרד של קצין מצרי מצוחצח ומגוהץ. את שתי המזוודות שלו סחבו שני בידואים. הוא ניסה לתאר לנו עד כמה הוא קצין גבוה. הוא אמר שהוא רוצה לדבר עם ההיי־קומאנדר. אמרתי לו, אתה חשב בג׳יפ ותשתוק. אתם חושבים שהיה לי זמן לדבר אתו. היו לי איזה 550 שבויים והייתי צריך לעבור 20 מטר כדי לראות את כולם.

„הסתכלתי על המשאית העלובה שהבאתי ונהיה לי עצוב על הנשמה. השמש יורדת, ואני, איפה אאכסן את כולם. אספתי עוד 15 משאיות שלל ויצאנו לדרך שנמשכה כל הלילה. אגב, כשהגנראל ראה את החיילים שלו שוכבים שורות שורות ועליהם עומדים רק 10 בחורים אמר לי: „אילו ידעתי שאתם כל כך מעטים לא הייתי נכנע״.

אחד החבר׳ה: הגנראל הזה כבר מזמן בבית ואנחנו עוד כאן.

●

את אייבי ראיתי לראשונה קטן קומה. מול עיני ממש הלך וגדל עד שהיה לגבר לבוש מדי קרב של צנחנים עמוס לעייפה בקלשניקוב, מחסניות, תרמיל גב. את חפירה וקובע פלדה. עמדתי על הגבעה הצופה אל כביש סואץ־קאהיר סמוך לק״מ ה־101. היה זה יומיים לפני הפסקת האש. הגענו לשם עם הטנקים שלנו. ניצבנו על גבעה כדי לכוון את המסוקים של הצנחנים שבאו לעזרתנו. רימון עשן, וחרגולי הענק עצרו רגע ופלטו מטען של נמלים קטנות ורוחשות. כל כך קטנות שנזקקנו למשקפת כדי להבחין שאלה בני־אדם. ההליקופטרים חשו לחזור ולהמריא מחמת ההפגזה הארטילרית שירדה במקום. הנמלים הקטנות זחלו וקרבו אלינו. ואז ראיתי את אייבי. גם אז הבחנתי בחיוך שלו. בבטחון העצמי השלו כאילו אמר טוב, אז הגענו. ומה הלאה?

חיש מהר הבין אייבי כי „לסחוב את הכל על הגב זה לא עסק״. ואכן, מאז הגיעו אלינו בחוריו ערומים זולתי נעלי הצנחנים החומות בעלות סוליות הקרפ הקרועות, כבר יש להם רכב עד כי אין להם נהגים לאיוש לשפע עצום זה. יש דרכים רבות לארגן רכב. אייבי הפך מלך המדבר. יש לו מגנט בגופו ותחת ידיו קמים לתחיה ג׳יפים מצריים דוממים, מפלצת רוסית בעלת גלגלי ענק, זיל רוסי ענק סרבן — כל אותם כלים שנשארו תקועים בסתרי ואדיות, כולם מצאו מקלט אצלו.

●

אגדות על אייבי נפוצו בכל המדבר. מספרים, כי פעם ירד חשקמיסט של פאיד מהמשאית שלו, שעליה טיגנו את ההמבורגרים, כדי לפתוח מיכל גאז חדש, כיוון שהישן כנראה נגמר. ואז גילה שאיננו. פשוט נעלם. איש לא ראה כיצד הוא נעלם. למרות שטור ארוך של בחורים המתין בחוסר סבלנות להגיע להמבורגר הרתוסס.

מעשה אחר מספר, כי אייבי הגיע יום אחד בקומנדקאר ב„דרך בורמה״ שפרץ לעצמו הישר למסלול הטיסה של פאיד מפקד המקום תפס אותו וציווה להחרים את הקומנדקאר. האגדה אינה מפרטת כיצד הצליח לצאת עם הקומנדקאר מהמחנה, כששומריו נצטוו להקפיד שברנש זה בעל התלתלים הבהירים לא יתמוק עם הרכב. אבל עובדה, אייבי חזר, עם הקומנדקאר כמובן.

פעם שמעתי אותו נוזף בשלושה מבחוריו. הללו יצאו לסואץ והסתבכו עם מפקד מסויים, שביקש להחרים את הקומנדקאר (מין עונש סטנדרטי של המפקדים). הפקידו עליהם שמירה ומשעה 1 עד שעה 5 אחר־הצהרים היו הברנשים עצורים עד שנמלטו והגיעו אל אייבי עם הקומנדקאר. אייבי קיבל אותם בזעף, איפה הייתם? סיפרו לו. מה — נזף בהם — ארבע שעות חיכיתם ולא הסתלקתם מיד?

●

כאשר כוח הצנחנים היה בבאלוזה בשדה התעופה. מוכן לרדת לפאיד, נחתה עליהם אש ארטילרית. הפגזות רציניות. כולם רצו לשכב, ואייבי עמד בשקט והסיגריה בפיו. התבונן רגע ואז נחפז לתפוס עמדה. מה זה אייבי — שאלו אותו — שום דבר לא מפחיד אותך?

— עזבו, רציתי לראות לאן נופלים הפגזים, כדי לדעת לאן לרוץ.

לילה אחד שמעתי אותו מטלפן הביתה לקיבוץ שלו. דיבר עם אשתו. הוא היה מצונן וסיפר זאת לאשה שהעבר השני „תשמעי אני מרגיש לא טוב, כואב לי הגרון״.

— אולי תלך לרופא שיתן לך כדורים?

— עזבי יש לי כאן כדורים אחרים, כשיורים מתחממים וזה מרפא יותר מכל התרופות.

●

אשתו של אייבי איננה אוהבת מלחמות. „כשאני בא הביתה והיא שומעת סיפורי מלחמה, היא תופסת אזימוט ומסתלקת. לא רוצה לשמוע שום דבר. לא לראות תמונות על המלחמה, לא סיפורים, אסור לי לתאר בבית את הקרבות. את הסיפורים האלה שומעים בצמא רק הזקנים והחברים במשק. האמהות והנשים מתרחקות מזה. מצד שני, הבן שלי הגדול, נרדם רק כשאני מספר לו סיפורי מלחמה. כשהוא עושה בעיות אני מזהיר אותו שיותר לא אספר על צנחנים ועל טנקים. אז הוא בובלה של ילד״.

אייבי שייך למשמרת הלוחמים הוותיקים, למרות 28 שנות חייו. הוא עבר כבר ארבע מלחמות. המלחמה הפרטית שלו בזרדרה, כשהיה עוד סדיר ונפצע קשה; אחר־כך מלחמת ששת הימים, בה לחם עם הצנחנים על גבעת התחמושת; מלחמת ההתשה, „היינו 100 ימים בקו במוצב המפורסם״; לבסוף מלחמת יום כיפור.

„שמע — הוא אומר בפשטות — זה לא שאני אוהב את חיי הצבא, אבל איפה שאני נמצא אני נמצא בפנים עמוק. אצלי אין על־יד. בערך, כמעט. הכל בפנים, עמוק. אני משתדל לחיות עם זה. שהזמן לא יהיה לי למעמסה״. הוא מחייך. כן, במוצב אתה חש עד כמה אייבי הוא חלק מאותם חיים. הכל אצלו כל כך טבעי. כל מה שלגבי אחרים הוא מעמסה, השינה, הקימה, השמירה — אצלו זה הופך למשהו ספונטאני שצריך פשוט לעשות.

„אני מוכן לעזוב את הכל אם אהיה בטוח שזה הסוף. סוף המלחמות. אחרת אני מעדיף לשבת כאן. שבבית הילדים שלי יוכלו ללכת למעונות, לגנון. שימשיכו את החיים הרגילים. אני מוכן לשבת כאן עד שיהיה מובטח לי שאפשר לשבת בבית בשקט. כי אני לא רוצה לעבור שוב את שלושת החודשים האלה״.

המפתח המבטח

הבריח האידיאלי להגנה מפני פריצות
מעתה גם בישראל

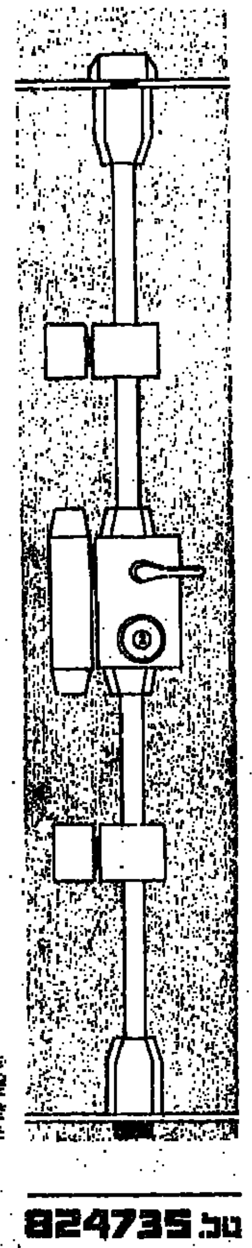

- בריח ה„מבטח״ מוגן במתכת עמידה בפני פיצוץ או הלחמה מבחוץ.
- ל„מבטח״ מצורפים 4 מפתחות וכרטיס קוד, אשר רק באמצעותו ניתן לשכפל מפתחות נוספים במפעל עצמו.
- כל הסגרים מותקנים על דלתות „מרופדות״ במשטח פלדה ובכיסוי חיצוני צבעוני או דמוי־עץ.
- סיבוב מפתח אחד סוגר את הדלת ב־5 מקומות.
- 3 לשונות צירים המופעלים בשיטת סגריכספות, מונעות פריצת הדלת מכיוון הצירים.

הזהרו מחיקויים!!!
דרשו סגר אורגינלי של Fichet המפעל בעל המוניטין העולמי לייצור מפתחות ומנעולי בטחון

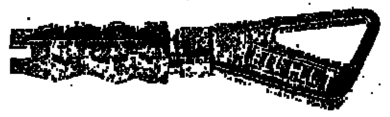

המפתח-המבטח

יבואן ומרכיב: אידיאל בע״מ
תל־אביב שד׳ הר־ציון 106
טל. 824735

בחזרה אל הטבע
עם SPECIAL RECIPES של מרי קוואנט.

היה היו זמנים יפים בהם האויר היה עדיין צלול
ומי-הנהרות זכים וטהורים. באותם זמנים, הגנו
הנשים על יופין מפני אויב אחד - הגיל.
כיום, מאיימת סכנה נוספת, חמורה לא-פחות,
על יופי פניה של האשה - הזיהום הסביבתי הנגרם על-ידי
מפעלי התעשיה, כלי רכב ותנאי מגורים עירוניים.
באותם זמנים מאושרים-בשקל היה לשמור על עור פנים נקי,
רענן ובריא-השתמשו הנשים במתנות-הטבע בלבד כדי
לשמור על הרעננות והנעורים של העור. כיום, כשלצערנו
קשה יותר ויותר לשמור על עור פנים צח ונקי,
זקוקה האשה על אחת כמה וכמה לתכשירים טבעיים אלה.

"לכן, יצרתי את תכשירי-היופי הנקראים Special Recipes
המיוצרים כולם על טהרת הטבע.
למשל, Cold Cream מורכב מדבש, נבטי חיטה, דונג דבורים,
שמן שקדים, תמציות קמומיל, פרחי המרווה וחוטמית רפואית.
הוא ינקה את עורך מהאיפור ומזיהום העיר יותר מכל קרם אחר.
גם מי-הפנים שלי Toning Lotion מיוצרים ביסודם
מדבש ושמן שקדים, שאליהם הוספתי את
שמן אגוזי הלוז ותמציות צמחי האביליאה.
ה Morning Moisture-קרם הלחות העדין והקל, מיוצר
משמנים טבעיים, תמציות צמחים ודבש ולכן הוא עשיר, מזין
ומעניק לעור לחות מירבית. אין כמוהו להגנה
מפני הזיהום והלכלוך של חיי העיר.
ולבסוף-Herbal Vaporiser and Face Pack
אדים ומסיכה, אשר יעניקו לפנייך ניקוי עמוק ורענון, להם
את זקוקה לפחות פעם בשבוע. נסי את ה-Special Recipes שלי.
היום את זקוקה להם יותר מתמיד."

Mary Quant

פרסום יחסי ציבור/אבישג

מרכז ההדרכה של מרי קוואנט בת"א, רח' רחל 6, פתוח לשירותך (ללא תשלום) לייעוץ באיפור ושימוש יעיל מכל תכשירי החברה — בימים א', ג', ה' בשעות 4.00—6.00 אחה"צ. להתראות.

ספל קפה עם גד יעקובי

(סוף מעמוד 9)

רשות לאומית לתיכנון כולל ויחידה לייעוץ ותכנון אסטראטגי, שתפקידה הוא להפגיש את האספקטים הבטחוני, המדיני והטכנולוגי לראייה משותפת אחת, כוללת — ולהציג לפני הממשלה או הקבינט שלה לענייני בטחון, חחויות, הערכות והצעות מעשיות בתחומים אלה.

— זה במקום מועצה לאומית לבטחון או לצידה?

אין לנו צורך במועצת ציבורית לבטחון. בארצות הברית, שממנה אנו מבקשים ללמוד בעניין זה, ישנם שני דרגים: ישנה הלשכה לייעוץ, שהוא גוף מקצועי, בראשותו של פרופ' קיסינג'ר וישנו הדרג המדיני האקסקוטיווי, שכולל את שרי החוץ, ההגנה ואת ראש המטות המאוחדים. זה דרוש במשטר נשיאותי, שבו אין ממשלה וקבינט. בישראל — אותה מועצה לבטחון היא ממשלת ישראל או ועדת שרים לענייני בטחון. הממשלה או הוועדה צריכות לקבל ייעוץ והנחייה מפי מומחים במקצועותיהם, שיישבו בלשכת הייעוץ, במשרד ראש הממשלה. מועצה נוספת רק תסרבל את התהליך.

— מדוע לא תקום הלשכה הזאת במשרד הבטחון?

היה הגיון להקים לשכה כזאת במשרד הבטחון, אבל נדמה לי, שלאחר המלחמה האחרונה ועל רקע התביעה הציבורית להקים ועדת שרים לענייני בטחון, מוטב להקים לשכה כזאת במסגרת משרד ראש הממשלה. לשכה כזאת תזין בעצותיה גם את הממשלה, גם את ועדת השרים לענייני בטחון, שיש לחדש ללא דיחוי את פעולתה, וגם את ראש הממשלה ואת שר הבטחון.

בראש הגוף הזה יש להציב אדם, שיש לו הבנה כוללת בבטחון לאומי ואינו מוגבל רק לנושא הצבאי, הטכנולוגי, המדיני או הכלכלי. הוא ינחה צוות כזה של מומחים, ויעביר אל הדרג המדיני אלטרנטיוות, שיגובשו בו בכל עניין ובכל מישור.

בין דגים טורפים

— אתה מתכוון לכהן גם להבא כסגן שר?
לא החלטתי עדיין.

— מהם סיכוייך לשבת ליד שולחן הממשלה?
אינני קצר-רוח. אינני כופר לרגע בחיוניות של המשך כהונתם של שני נציגי רפ"י הנוכחיים בממשלה, השרים דיין ופרס. לפי המבנה הנוכחי — הדרכים חסומות. אלמלא משטר החטיבות במפלגה, יכולתי לשחות במרחבים פתוחים. שם היו אורבים לי גם דגים טורפים ואין לי כל בטחון שבשחייה כזאת הייתי מגיע שלם אל החוף — כשר בממשלה. אבל לפחות היתה ניתנת לי הזדמנות להתמודד. כל עוד כל חטיבה שולחת את המספר המוסכם של שרים — אני טוען, שזה פגום ולקוי ומגביל, אבל אני יודע, שאין סיכויים לשנות את המצב הזה.

"שתי גדות לדנובה"

(סוף מעמוד 13)

טים — התעלפו לחלוטין ניהצדק ההונגרי והחזירו את הגבולות לקדמותם (הפעם לאכזבתם של הסטליניסטים בבודפשט).

יש לשער שהמדיארים עדיין לא השלימו לגמרי עם עובדות-החיים החדשות וגהלת ה„גאולה" עדיין לוחשת בלבם של ספריוטים מודקים. הם מאמינים בהגיון-מה, ש„המשחק עוד לא נגמר". מכל מקום, ההסתה פסקה, נאסרת על פי חוק והאירדנטה נעלמה מתוכנית הלימודים.

קרוב לוודאי שהדור החדש מתייחס אל הסמלים והסיסמאות של ימים עברו — ככל שהוא נתקל בהם בעליית-גג — כאל קוריוז היסטורי מגוחך למדי. אין להניח שהמדיארים פתאום החלו לאהוב את שכניהם. אך הגבולות פתוחים, קשרי מסחר, תרבות ותיירות משגשגים וההשדנות והאיבה ההדדית מוצאות פורקן מספק בתחרויות כדורגל בין-ארציות סוערות.

האם אפשר ללמוד משהו מ„הקשר ההונגרי-הפלשתינאי"? לעניות דעתי מקופל בו סיכוי סביר שיחסי ישראל-ערב עשויים להשתפר ביום מן הימים, בקונסטלאציה מסויימת, אף ללא התקפלות ישראלית. אלה שמסה-דים אותנו בהקבלות ובתקדימים „שליליים" — המשקיפים „האובייקטיביים" של תהליכים היסטוריים „בלתי-נמנעים" — חייבים להתמודד עם אי-אלו עובדות. נדמה, שלא כל תנועת שיחרור עממית-לאומית מצליחה, ואף לא משיגה מטרה. לפעמים היא סתם נעלמת כלא היתה. אך נסמוך על המפרשים החריפים, אמני הדיאלקטיקה. הם כבר ילמדו אותנו שהשוקיירים והערפאתים ההונגריים נכשלו, כי מאבקם לא היה „מתקדם" ו„אמיתי" באמת, כמו למשל זה של הפלשתינאים.

הודעה
עולה חדש, ופטור ממס!!

בהתאם לתקנות החדשות של המכס, החל מיום 1.1.74, תוכל עדיין לרכוש מכונת תפירה או מכונת סריגה בלי מסים ללא התחשבות בארץ מוצאך.

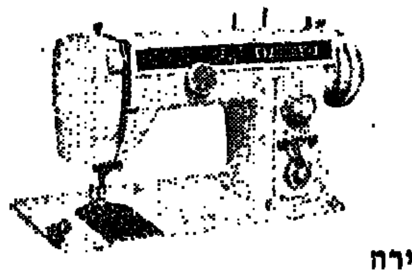

מכונות סריגה
דגמי אמפיסל ל-1974.
החל מ-189 $ + 130 ל"י
הדרכה חינם

מכונות תפירה
מבחר דגמים, קלת משקל
אחריות בינלאומית ל-5 שנים.
החל מ-148 $ + 110 ל"י.

כמו-כן תוכל לרכוש מכונת כתיבה חשמלית או מכונת חישוב אלקטרונית ללא מסים, במידה ואתה זקוק למכונות אלו למטרות עסוקך האישיות בלבד.

מכונות כתיבה חשמליות
העברית, אנגלית או ספרדית
החל מ-281 $ + 200 ל"י.

brother
מוצרי איכות לבית ולמשרד

משרד ראשי: רח' המלך ג'ורג' 47, תל-אביב, טל: 233227.
תל-אביב: רח' המלך ג'ורג' 62, רח' אלנבי 98 ✱ חיפה: רח' הרצל 31 ✱ ירושלים: רח' יפו 43 ✱ הרצליה: רח' סוקולוב 16 ✱ נתניה: תחנה מרכזית, ורח' הרצל 7 ✱ ראשון-לציון: רח' רוטשילד 48 ✱ באר-שבע: רח' הרצל 66 ✱ אשדוד: אמפיסל, רחוב שבי-ציון 127 ✱ חולון: רחוב סוקולוב 66.
ואצל כל הסוכנים למוצרים ללא מכס

קרן חנוך ארה"ב-ישראל
מודיעה על
מלגות מסע
(TRAVEL GRANTS)

עבור סטודנטים ישראלים בעלי תואר ראשון או שני אשר ילמדו באוניברסיטות בארצות הברית לתואר שני או שלישי בשנת 1974/75.

●

המלגות אינן ניתנות לנמצאים בחו"ל. לשם קבלת טפסי בקשה יש לפנות למשרד החקרן, ת.ד. 26160 תל-אביב (61260).

מועד אחרון להגשת הבקשות — 1.3.1974.

בפתח-תקוה
לסלון „לו-לה"
דרושה קוסמטיקאית מיקצועית
רח' מוהליבר 1, טל. 03-908091
בשעות 7—5 בערב.

שמלות הריון
חליפות, טוניקות, מכנסים ארוכים.
סרפנים ושמלות ערב

MASHA ★ מאשה
תל-אביב, המלך ג'ורג' 4 א', קומה ב'.
פינת מרכז בעלי מלאכה (ע"י אלנבי).
פתוח כל היום ללא הפסקה טל. 282519.

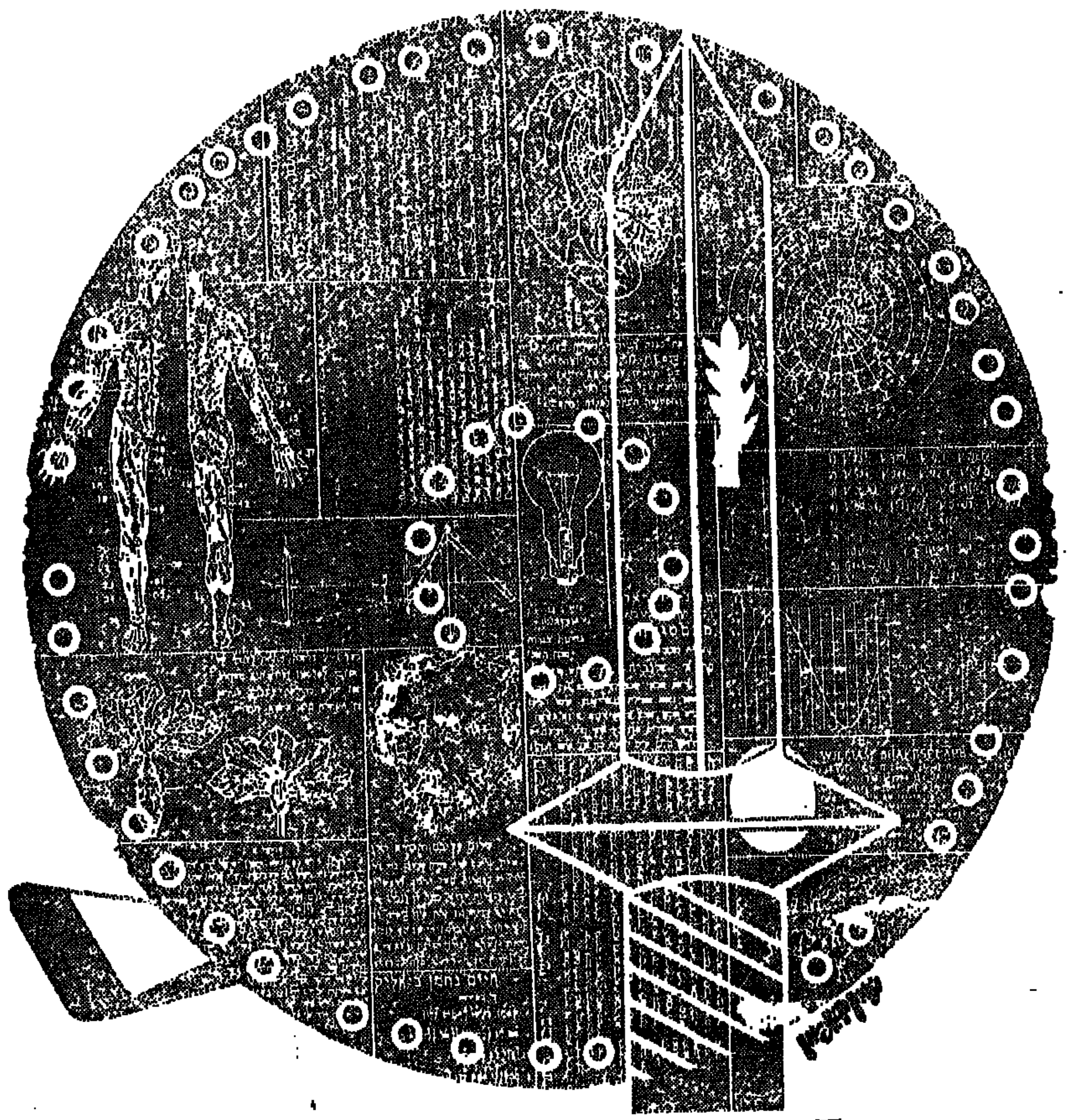

בן 14 - לפנימיה צבאית!

ההרשמה לפנימיות הצבאיות, לכתות ט' ו־י' נמשכת בכל לשכות הגיוס האזוריות. יכולים להרשם תלמידים אזרחי ישראל, הלומדים בכתות ח' או ט'.

בעת ההרשמה על המועמדים להביא העתק תעודת הציונים של סיום כתה ז' או סיום כתה ח' (לנרשמים לכתה י') ותעודת זהות של ההורים בה הם רשומים.

צה"ל יעניק מילגות והנחות מדמי הפנימיה לתלמידים מעוטי יכולת, בנוסף להנחות הניתנות בהתאם לשכר הלימוד המדורג.

בהשקט ובבטחה

הצטרף לפנימיה הצבאית!
הפנימיה הצבאית של צה"ל
נתיב ההצלחה לנבחרים שבנוער.

ימי ביקור בפנימיות

תלמידים, הורים ומורים המעונינים לבקר בפנימיות הצבאיות מוזמנים לבוא ולבקר:

ביום ב' 28 ינואר 1974, וביום ב' 4 פברואר 1974, בפנימיה הצבאית ב־תל אביב, במחנה גלילות, ע"י הרצליה.
אוטובוסים מיוחדים יצאו בימים הנזכרים למעלה מתחנת הרכבת ברח' ארלוזורוב, ליד משרדי אל־על, בשעות 15.00 ו־16.00. תחבורה חזרה לתחנת הרכבת מובטחת.
ביום ה', 31 ינואר 74 (משעה 15.00) וביום ה', 7 פברואר 74 (כל היום) אפשר לבקר גם בפנימיה הצבאית בחיפה, ליד ביה"ס הריאלי ע"ש בירם באחוזה. תחבורה ציבורית באוטובוסים: 21, 22, 24, 37, 38, 91, 92.

- פרטים נוספים בכל לשכות הגיוס, בבית הספר „הריאלי" בחיפה ובגמנסיה „הרצליה" בת"א.
- פרטים בכתב נלתן לקבל ע"י פניה לת.ד. 1191 צה"ל.

הטלוויזיה הלימודית לכל השבוע

יום שישי

07.50 פרטוט ט' — חימלי גופים ● 08.15 חשבון ז' — נקודות במערכת הצירים ● 08.40 המדו לשון ז'—ח' — ארץ ישראל יפה ● 09.05 חשבון ו' — השבר העשרוני ● 10.00 ביז־לוגיה י' — מערכות תאום: עצבים והורמונים ● 10.20 אזרחות י' — הממשלה ● 11.00 מלנוער — שבועון לנוער ● 11.30 אוקיאניה (פרט) ● 12.00 פגישה עם סופר — שיחה עם חנוך ברטוב ● 14.00 „מעשה ב־שלושה אגוזים" ● 14.10 פרקי ספרות לחטיבת הביניים — בלדות ● 14.22 „בית אלמונית" — שירים ממלחמות ישראל.

יום ראשון

07.50 טכנולוגיה ט' — זוויות השיפוע ● 08.15 גיאומטריה ט' — בניות ● 08.40 לשון וספרות ב—ח' — ניסים ונפלאות ● 09.05 אנגלית ח' ● 09.25 אזרחות י' — הממשלה ● 10.00 אנגלית ט' ● 10.20 טבע ו' — התפקיד והמבנה של מערכת העכול ● 10.40 שיעור בצרפתית ● 11.05 אלגברה ט' — פונקציות II ● 11.25 גיאומטריה ח' — סימטריה ● 12.00 אנגלית י' ● 13.00 פרטוט ט' — ריבוע מידות גופים ● 13.20 המדו לשון ז'—ח' — ארץ ישראל יפה ● 13.40 שחמט — שעור מספר 19 ● 16.00 „הסמטר והדלעת" ● 16.15 שחמט — שעור מס' 19 ● 16.35 „פרפרים בראש" — תופעותיו של נוטם שריף על באך ● 17.00 „אנחנו ואבא" — על מצבי מתח בבית.

יום שני

07.50 ביולוגיה ט' — טכוכית מגדלת למיקרוסקופ אלקטרוני ● 08.15 אנגלית ו' ● 09.05 חשבון ו' — השבר העשרוני ● 09.25 חשמל ח' — אלקטרונים מציירים ● 10.00 ביולוגיה ט' — האנזים: מבנה ופעילות ● 10.20 אנגלית ח' ● 11.05 ייעוץ והכוון ח' — 24 שעות ● 11.25 גיאומטריה ח' — משולש שווה־שוקיים ● 12.00 ביולוגיה י' — מערכות תאום: עצבים א ● 12.20 טבע / פיסיקה ז' — היש חיים במים? ● 12.40 לשון וספרות ב—ח' — ניסים ונפלאות ● 13.00 ביולוגיה ט' — האנזים: מבנה ופעילות ● 13.20 טבע ו' — התפקיד והמבנה של מערכת העיכול ● 13.40 פגישה עם סופר — שיחה עם חנוך ברטוב ● 14.10 תורת החשמל י' — חיבור במקביל ● 16.00 „נכר מותר לגלות" ● 16.10 אנגלית לכתות ח' ● 16.17 „הארויות ההודיים" ● 16.45 מכרים — פרט ● 17.00 „רצח בצל הקא־ריאתידות".

יום שלישי

07.50 פיסיקה ז' — עופרות והשערות ● 08.15 ייעוץ והכוון ז' — שוקל ובוחר ● 08.40 תורת החשמל י' — חיבור בטור ● 09.05 חשבון ז' — מפלאות ורפים ● 10.00 אנגלית ט' ● 10.20 אנגלית ו' ● 10.45 גני ילדים — הכה נגלה בעלי חיים ● 11.05 גיאומטריה ט' — בניות ● 11.25 אנגלית ז' ● 12.00 אנגלית י' ● 12.20 אנגלית ח' ● 13.00 טכנו־לוגיה ט' — זוויות השיפוע ● 13.20 אזרחות י' — הממשלה ● 13.40 אוקיאניה (פרט) ● 16.45 „העכביש" — מבוא לפתיחיים היסוריים ● 16.30 „ח־בלדות" — פרקי ספרות לחטיבת הביניים.

יום רביעי

07.50 ביולוגיה ט' — טכוכית מגדלת למיקרוסקופ אלקטרוני ● 08.15 גיאומטריה ח' — סימטריה ● 08.40 פרקי ספרות ● 09.05 חשבון ח' — כפל כמספרים ממשיים ● 10.00 אנגלית ט' ● 10.20 אנגלית ז' ● 10.45 משיפורי שבת הנחל — מי ראשון? ● 11.05 ביולוגיה ט' — האנזים: מבנה ופעי־לות ● 11.25 אנגלית ח' ● 12.00 אלגברה ט' — הפרבולה ● 12.20 חשמל ו' — השבר העשרוני ● 12.40 הדולפין הפלא מאוסוגוני (פרט) ● 13.00 מוסיקה לי — הומנה לניו ● 13.20 טבע/פיסיקה ז' — היש חיים במים? ● 13.40 המדו לשון — ארץ ישראל יפה ● 14.10 פרטוט ט' — ימים בין שני קטעים ● 16.00 „זיר־זיר בבית הגלגל" ● 16.15 „דודי שמחה" — טיול בספרי אגדות ● 16.25 אנגלית לכתות ט' ● 16.45 „המשפחה המשחקת" — משחקי אם וילד ● 17.00 הפינה הטכנולוגית — „חימלי גופים".

יום חמישי

07.55 פיסיקה ז' — עובדות והשערות ● 08.15 גיאומטריה ח' — משולש שווה־שוקיים ● 08.40 לשון וספרות ב—ח' — ניסים ונפלאות ● 09.05 חשבון ו' (פירוק א') — חלק ה־יחידה א' ● 09.25 החשמל ח' — אלקטרונים מציירים ● 10.00 מכנו־לוגיה ט' — עיבוד פלסטי ● 10.20 גיאומטריה ח' — סימטריה ● 10.40 גני ילדים — הכה נגלה בעלי חיים ● 11.05 ביולוגיה ט' — האנזים: מבנה ופעילות ● 11.25 טבע ו' — התפקיד והמבנה של מערכת העכול ● 12.00 אלגברה ט' — פונקציות II ● 12.20 טבע/פיסיקה ז' — היש חיים במים? ● 13.00 תורת החשמל י' — חיבור בטור ● 13.20 שיעור בצ־רפתית ● 13.40 אוקיאניה (פרט) ● 16.00 אנגלית לכתות י' ● 16.15 פונקציות (2) ● 16.30 אלגברה ט' — פירים ומבצרים — פרט ● 17.00 לנוער — המגזין לבני הנעורים.

אדיסון
זכה גם השנה
במקום הראשון
במשאל המוצר הנבחר

אדיסון
רב-שימושי

למכירה
באזור התעשיה בחולון
אולמות לתעשיה
בכל הגדלים
פרטים במשרד ברח' סוקולוב 83 חולון טל' 855162.

מגוון גדול של
וילונות מאיר
רחובות הרצל 19, טל. 667345 (?)
יענק אישר

בחיפה
בגדי הריון אליבה
בית הקיינות
רח' הרצל 18, בחצי ה־קומה טל. 660314

לבוגרי ישיבת הדרום המגויסים
הישיבה מתכוננת המצאת דף־קשר לבוגרים המגויסים, המשרתים במס־גרת ה„הסדר" או בשרות רגיל.
בוגר יקר — הנך מתבקש לשלוח את כתובתך הצבאית ולציין „דף קשר".
בהזדמנות זו אנו מאחלים לבוגרינו שרות נעים.

הפינוי

(סוף מעמוד 5)

אומרת — אינם יושבים. הם לחמו הרבה וידעו קרבנות.

העמדה שלהם היא הכי־צפונית, ממש מרחק פסיעות אחדות מן העמדות המצריות. ולוא כיבדו את המפקד כפי שהם מכבדים אותו, היו שותים קפה בצוותא. ההם, המצרים — שואלים אם רוצים קפה. וצועקים „אהלאן", מעמידים את הרדיו שלהם באותה תחנה של הישראלים, ולפעמים ממשיכים בשיר שהוחל בעמדה של הדגל הכחול לבן. היו רוצים לשחק גם בדגלים. ינפנפו הם בדגלם והישראלים בדגלם. אבל המפקד אינו מעודד ידידות עם אויב. אפילו חתמו כבר על הסכם הפסקת אש. אפילו חתמו כבר על סעיפים ועל „הפרדת כוחות".

„שמעי, דיבורים לחוד, הסכמים לחוד. וביצוע לחוד. הכי כואב הוא הביצוע".

והוא מוסיף: „לא שוברים כלום. משאירים הכל. מה שלא לוקחים משאירים. אין אדמה חרוכה..."

„ומה יהיה עם המועדון?"

„נו, טוב. ובמקום החדש שאליו נזוז, לא נצטרך לו? נזיז אותו".

„ומה, אתם בכלל לא חושבים שזה נגמר. שהולכים הביתה?"

„מהפה שלך לאזנים של אלוהים..."

„לא. לא. מתחילים לזוז. לדלל. אין ספק שעוד חודש, חודשיים נגיד שלום איש לרעהו"...

בקו טסה - מיטלה

החול מתדפק על יריעות האוהל, יורד עליו כמו גשם שוטף. יושבים בתוך האוהל, עטופים בכל שניתן לחיות עטוף בו — וקר. עוד בוקר וכבר מפוהקים. ג'יפ נעצר. המפקד קופץ ממנו ובו־זמנית קופצים ומזדחלים חיילים ממחבואיהם ומטביעים עקבות טריים בחול החלקלק שרוחץ בגשם והוחלק ברוח. כל מי שאין לו תפקיד אותה שעה, בא ונדחק לתוך האוהל.

„שוב אני פה". אומר המפקד.

„אוהב אותנו בזמן האחרון..."

„אוהב אתכם תמיד אבל לא תמיד יש פנאי לבוא ולשוחח".

„אז מה חדש?"

„זה התחיל. ההתחלה של הסוף".

„הסוף שלנו?"

„אתה אמרת... הסוף של המלחמה. הסוף של הישיבה שלכם פה".

„הולכים הביתה, מתי?"

„הולכים. למקום אחר. הביתה אחר כך. אני מיצער שאנחנו נלך בעוד ארבעים יום".

„ואיפה יעבור הקו החדש?"

„יביאו מהנדסים, מודדים, ימדדו, יסכמו. זבש"ם".

„מה זאת אומרת זבש"ם. בודאי נועצו בך, במפקדים, איפה יעבור הקו. זה לא ענין כל כך חלק. יש הבדלים חשובים אם על הגבעה. אם בבליטה זו או אחרת..."

המפקד בולע את המחנק בגרונו. מי נועץ בו. מי נועץ במפקדים המכירים את השטח כמו יולדת את תינוקה, כמו פצוע את גופו. לפחות לו שמעו מה יש בפיהם לומר. בשביל רגש הכבוד העצמי... מי בכלל טרח לומר לו ולמפקדים האחרים, מה יש לומר לאנשים; מי תידרך אותם ביחס להפרדת הכוחות. והחיילים שלהם אינם ילדים. אלה הם לוחמים ששפכו כאן את מעיהם. אלה ראשי משפחות, מנהלי מפעלים, ו־אפילו היו ילדים — לא צריך לומר להם בצורה מוסמכת?...

ואף על פי כן המפקד אומר. אוסף ומלקט ידיעות מן העתון, הרדיו (טלוויזיה אין) פיסות מידע מן הנהג הכל־יודע, הטבח שחוזר מחופשה ו־מיישהו מן האורחים, עסקני המפלגת, הכניס אותו בסוד מטבחו הוא, תוך שנהנה מסודות מטבחה של המסעדה.

בעוד ימים יאספו את כל המפקדים לאספה גדולה, והרמטכ"ל ושר הבטחון ימסרו להם מידע מוסמך, אבל עד אז...

עד אז עושה כל מפקד לפי מיטב הבנתו, ומחייך חיוך של סמכות, כאילו ידע יותר אבל עוד לא הגיעה השעה, או — אסור להעביר את המידע לדרגים הנמוכים יותר. או פשוט אינו מחייך חיוכים בלי כסות; פניו גלויות, ככה זה — אומרות — הפנים.

„הדרגים הנמוכים יותר" יודעים בדיוק את הקורה עכשיו בצבא.

והזר הבא לראות אותם בשעה זו, את החיילים ואת המפקדים שהיו ביחד בקרב, עומד בפני אחד הפלאים של כח עמנו. והוא — האחווה הזו בין איש השורה למפקד הישיר שלו.

הכל בלי שאלות מביכות. ללכת אחרי המפקד ולהאמין בו. רק בו.

בימי שלום

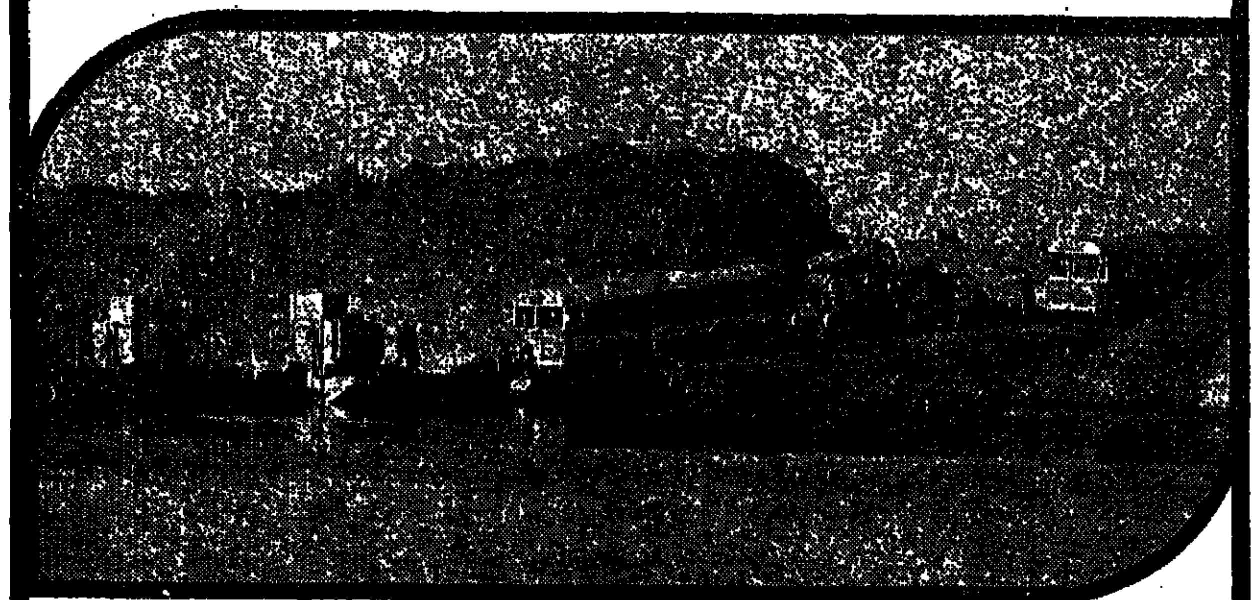

ובימי מלחמה
אגד בשרות האומה
זהו אגד

דוד

בית ציוני אמריקה
בשתוף עירית ת"א—יפו, האגף לתרבות, נוער וספורט
קורס לברידג'
עם ניגט אג'ימן
נפתח ביום חמישי 31 בינואר בשעה 5 אחה"צ.
משך הקורס 10 שבועות.
המשתתפים מתבקשים להביא מחברת, עפרון ותפיסת קלפים.
דמי ההשתתפות: 100 ל"י.
ההרשמה — בבית ציוני אמריקה.

חמצן לחולי לב
אלקטרוסיגנל
תל־אביב, גאולה 23, טלפון 57614

השבוע
מתיחה:
גילגולו של ארנק
במעריב
לנוער

העובדה:
אין כפרסום ב„לוח „מעריב". כל המפרסם בו נוכח בכך
הבקשה:
הנא הקדם ככל האפשר במסירת מודעתך ל„לוח מעריב" של ערב שבת בראשית השבוע ולא בסופו — למען לא תאחר את המועד.

חידוש מהפכני בצילום הצבעוני בארץ!

ברשותנו ציוד חדיש ומשוכלל, הבלעדי בישראל, בעזרתו תוכל לקבל את תמונותיך הצבעוניות בו־ביום.

מסור למעבדתנו את הפילם לפיתוח עד שעה 9.00 בבקר ותקבל תמונות משעה 6 בערב!!

בעזרת הציוד המודרני והעדכני ביותר — וצוות בעלי מקצוע מעולים שלנו, תקבל אצלנו את השרות הטוב ביותר במהירות וביעילות מדהימים ובמחירים סבירים!

מולטיקולור
בת־ים רח' רוטשילד 30 טל. 874808

מנהל בחברה

רכוש את מכונית החלומות שלך בשיטת שכר המכר הכדאית ביותר - צמיד.

למעשה תקבל הרבה יותר ממכונית חלומותיך. זה מתחיל מהשרות האישי המלווה אותך מיום כניסתך למשרדנו על מנת "סתם" להתענין ועד לשרות האישי שילווה אותך לאחר רכישת המכונית. טיפול הכולל ייעוץ מהימן בבחירת המכונית המתאימה לך במסגרת התכנית הכדאית ביותר, מבחינת כלכלית ומבחינת מדיניות המיסוי. שרות וייעוץ שנהנות ממנו עשרות חברות המעריפות את הקשר האישי בצמיד.

התקשר למר מטלון טל: 253002 והוא יעזור לך בכל הקשור לרכישת מכוניתך.

צמיד
חברה למכוניות בע״מ,
רח׳ ארלוזורוב 186 ת״א
טל. 253002. ת.ד. 36609

במזומן? אתה אצלנו מלך — גם המחירים משתחווים. לפניך	**הנהג,** עצירה רכבך לחייל,
פוטו — סטריאו ספורט — רח׳ בן־יהודה 8 תל־אביב	זכות היא ולא חובה

הקץ לאויר היבש עם מתקן לחות (מאייד) BENTA

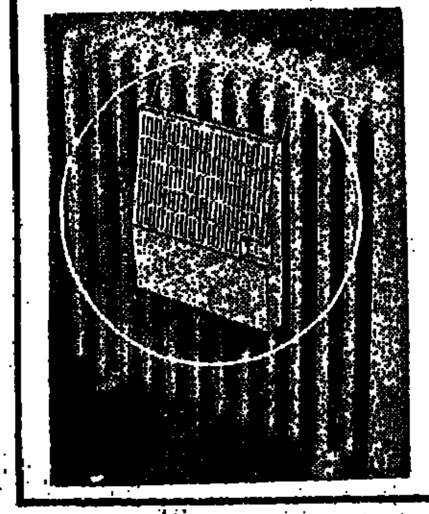

המתקן הפשוט והיעיל לאידוי. נותן הרגשה נעימה ומונע התיבשות האויר הנגרמת ע״י חימום הדירה. פשוט בשימוש. נתלה על כל רדיאטור של מים, חשמל או חימום מרכזי אחר.

להשיג כעת בשלושה דגמים —

מחיר מומלץ לדגם מס׳ 101, —.21 ל״י, דגם 102, —.18 ל״י, דגם 132, — 73 ל״י.

מומלץ ע״י רופאים.

ירושלים:	„חשמלית", המלך ג׳ורג׳ 27 ✱ „כל בו שורץ", בן יהודה 1 ✱ לויזון, שלומציון המלכה 2 ✱ המבורגר בע״מ, רח׳ שמאי 15 ✱ ראובן שטיין, מרכז מסחרי, רמות אשכול.
תל־אביב:	„חלליות", יד אליהו, לח. גרזיה 76, בנין הסופרמרקט ✱ „אלרדי", אלנבי 106 ✱ „כל בו שלום", בנין מגדל שלום, מח׳ החשמל.
חיפה:	„רדיו אקשטיין־אזורי", הרצל 44 ✱ רדיו אפרים, שד׳ הכרמל 43 ✱ „סלון שביט", שד׳ המגינים 54.
באר שבע:	„מכנו", קרונמן גרשון, פסג׳ פאר הנגב, רח׳ הדסה 68 ✱ „א.א. אלקטרוניקה", רח׳ העצמאות 48.
חולון:	„כרמי", רח׳ החשמונאים 39 (מפיץ), טל. 855843.
נתניה:	שרגא יערי, הנדסה חשמלית, הרצל 3.
אשקלון:	„סלון כהנא", רח׳ צה״ל ✱ „רדיו אורי", עתיקות ג׳ מרכז מסחרי.
חדרה:	„אלקט אור", בנין פלטרין.
נהריה:	„רון", ככר העיריה, שד׳ הגעתון.

יבוא והפצה ע״י סוכנות מ.ג.ד., ירושלים, טלפון: 222972

הזהרו מחיקויים!

...ל התעלה ובחורה

(סוף מעמוד 2)

...נו חירוק, נשמעו קולות מוכרים ...פגזים מתבקעים וטיפוף מונו־ ...י של קולות מקלעים. שיחות ...פרדת תמו. קולו של האשף הנודד ...טוס הסילון, שעשה דרכו מאסואן ...ושלים, נשמע ממקלט הרדיו. קול ...שר אותנו לעולם אחר. לסירוגין ...מעו גם קולותיהם של האנשים ...וחים על ההסכמים הנחתמים ב־ ...ם. שם, בתעלה, בחלקת האסיאני ...חלקה האפריקני, הובילו שיחות ...פרדה לשיחות של קירבה. אבות ...ים ישבו ושוחחו יחדיו. בפוליטי־ ...קטנה הנרקמת במטבחי־השדה ...מע קולו של היהודי זלצר כסוף ...יער מן העיר בת־ים, הניצב בישו־ ...קדמית, בטווח רימון מצידה הא־ ...של החזית, ומסביר את פילוסו־ ...ת החיים שלו לנערים היושבים ...בו: „אותי כבר לא יפתיעו. שלוש ...ם בילתי במחנה ההשמדה וכל ...תי הולכות המלחמות אתי. כאן ...מדה נראים לי הדברים בלתי מסו־ ...ם. כבר ראיתי דברים מסובכים ...ה יותר. צריך לשבת, נשב. צריך ...לחם, נלחם".

...בתחילה כאשר נערכו השיחות ...מ ת־101, התרגשנו כולנו" — ...ר יובל. היום כשמדברים על ...לום זה נראה לנו כבר לא רציני. ...שהו מקום התקלקל המשחק. היום ...הו מגחל לנו את החיים. זה כבר ...כל כך תלוי בנו ולכן איננו ...גשים".

...„החוויה הסינית"

...אם צריך לתת סיכוי למשהו, אנ־ ...מוכנים לתת אותו", אומר חייל ...אשר נכנס אל האוהל. „גלך ...רת, ואולי נצטרך ללכת קדימה, ...נו מוכנים לקחת את כל האפ־ ...יות. למדנו משהו. רק שלא ...חו לנו כאילו השלום עומד ב־ ...המבטיחים עלולים להתאכזב. ...נו כבר למדנו שלא להתאכזב".

...זכרנו כי בלילה דומה, אם כי ...י, לא הרחק מן החוות הסינית ...נו ב־1967 סביב מדורה. אז היו ...מלאי גאווה על הנצחון, על ...בוטח שנחל האוייב שהיה מוטל ...רך כל הדרך על כלי המתכת ...רוסים שלו. כבר אז ...שו החיים יקרים, כי ...ות נראה לפתע כל כך ...ליום החיים נעשו ...ים עוד יותר. מטחי ה־ ...טילריה הנורים מדי פעם ...תרים לחם קורבן יומי ...תר, נוסף לחוסר התו־ ...ת במלחמה הנמשכת. ...אז נסבה השיחה על ה־ ...ום העומד בשער. אלא ...פעם מתנהלת השיחה עם ...בת פחות אמונה. „שש ...ים ניתנו לנו, היתה זו ...תנה ארוכה", אומר מפקד ...דה. הלכנו. בנתיב ש־ ...ייו נסגרו בזה אחר זה. ...ור שנפתח עתה מחזיק ...האשליה בציצית ראשה. ...נלך מכאן? האם נצ־ ...לשוב לכאן עוד פעם, ...החוות הסינית?

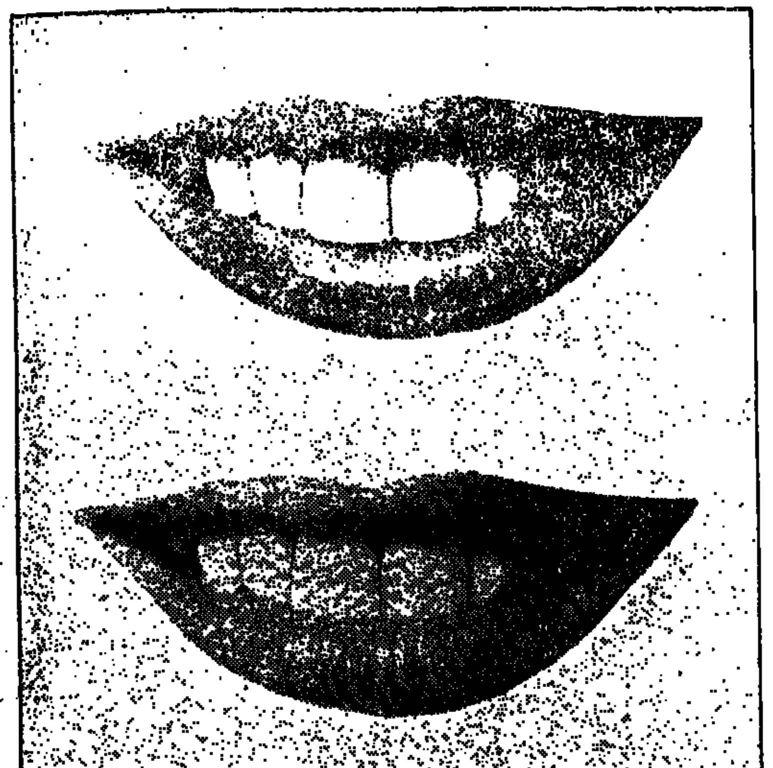

אותן השפתיים... אותו החיוך... אך איזה הבדל...

טילאק

וזה את ההבדל

שימוש סדיר בטילאק ילבין את שיניך תוך זמן קצר ויעניק לחיוכך ברק וזוהר. טילאק מסיר את אבן השן, ומנקה את כתמי התה, הקפה והטבק משיניך. במחקרי רופאים ומרפאים הוכח מעל לכל צל של ספק כי טילאק הוא האמצעי הבטוח ביותר בשימוש בהשוואה למשחות שיניים ספורטסמות - ואינו מזיק לשן.

Teelak

הדרך הקצרה והיעילה לשיניים לבנות.

דיסקו בע״מ

האגוד לתכנון סביבתי

במסגרת העוידה הכללית של האגוד לתכנון סביבתי יתקיים דיון בנושא:

שתוף הצבור בתהליך תכנון עירוני

בדיון ישתתפו:
פרופ׳ **יגוב** בי״ס לעבודה סוציאלית, אוניבר. בר־אילן
ד״ר **ג. אדלר**, משפטן, הטכניון
מר **ב. ארד**, יועץ תכנוני
מר **י. האזרחי**, יו״ר ארץ־ישראל היפה
ד״ר **ח. יעקובזן**, סוציולוג, הטכניון
ד״ר **י. פלד**, ראש העיר רמת־גן
מר **א. שוחט**, ראש העיר ערד
ארכ׳ **ש. שקד**, מתכנן ערים
את הדיון ינחה פרופ׳ **משה היל**, יו״ר האגוד לתכנון סביבתי

הדיון יתקיים ביום ד׳, 30.1.74, בשעה 16.00 בבית גנ־עברית, רחוב קפלן (פינת המאספים), תל־אביב.

הצבור מוזמן.

חיל,
אבא שלי קבל חופשה
קצרה. עזור לו להגיע
הביתה - תן לו טרמפ!
רוני

בוטיק
למידות גדולות

20%

הנחה ממשית על כל הסחורות

- מעילים מצמר נקי
- חליפות נהדרות
- שמלות ושמלות מקסי בדגמים חדשים

מבחר עשיר בגדלים עד 54

אופנת זייפר

תל־אביב, רחוב בן־יהודה 102

במחיר סיטונאי

מכונות חישוב

מהיבואן - לצרכן

עד לשובם של המוכנים שלנו מהמילואים.

רדיותון, רח׳ יפו 68 ירושלים, טל: 226542.

SALE!

מערכות סטראופוניות מכל הסוגים,
במחירים מיוחדים!
מכירה גם של מערכות משומשות.
המקום האידאלי
לראות...
לשמוע...
לקנות!

סטראו מרקט
ת״א, אבן גבירול 188

בגדי הריון לאה

במבחר גדול, מחירים נוחים
נחלת־בנימין 6, תל־אביב

וילונות מפלסטיק
לחדרי אמבטיה, מטבח־
תוצרת חוץ
מפות טרילן
מכסים שטיחים
גפנר, ת״א, פינסקר 29
פ. טרומפלדור טל. 288770

אנגלית, צרפתית, ספרדית,
גרמנית ועוד בביה״ס לשפות,
היחיד שברשותו מעבדה
לשונית מסוג
Audio Active Comparative

פרסום מי־טל

לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים
ומעבדה אישית בהשאלה

מועמד לאוניברסיטה!

עבורך אנו עורכים קורס הכנה בהתכתבות למבחני הכניסה באנגלית במקום ובזמן הנוחים לך.

מאחורי הקורס עומדים אנשי אוניברסיטה היודעים בדיוק מה אתה צריך לדעת כדי להתקבל אליה.

גזור ושלח

לכבוד המכון הישראלי לשפות
ת.ד. 4068 רמת־גן
נא לשלוח אלי פרוספקט בלי התחייבות
שם ....
כתובת...............................

מכון ישראלי לשפות

תל־אביב: אבן גבירול 30, טל. 252337
חיפה: גורדאו 30, טל. 667040

„מרים"
בי״ס טכני
למקצועות
האופנה
אלנבי 19 טל. 58408

עתיד בטוח!!

באחד מקורסי „מרים"

- מודליסט(ית)
- גזרן(ית) קונפקציה

✱ חולצות ומכנסי גברים
✱ ציירת(ת) אופנה
✱ תופרת סלון
✱ קורס לגזירה ותפירה של חודש
✱ קורס לבגדי ילדות
✱ תומיני פרוספקט לקורס גזירה בכתב